

II

(Akty o charakterze nieustawodawczym)

DECYZJE

DECYZJA KOMISJI

z dnia 3 sierpnia 2011 r.

w sprawie pomocy SA. 26980 (C 34/09 (ex N 588/08)), którą Portugalia zamierza przyznać na rzecz Petrogal

(notyfikowana jako dokument nr C(2011) 5546)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2012/466/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag⁽¹⁾ zgodnie z przywołanymi artykułami i uwzględniając otrzymane odpowiedzi,

a także mając na uwadze, co następuje:

1. PROCEDURA

- (1) Pismem z dnia 19 listopada 2009 r. Komisja poinformowała Portugalię o swojej decyzji w sprawie wszczęcia postępowania określonego w art. 108 ust. 2 Traktatu w odniesieniu do regionalnej pomocy *ad hoc* dla projektu inwestycyjnego spółki Petroleos de Portugal, Petrogal S.A. („Petrogal”), dotyczącego działalności rafinerijnej tej spółki w rafineriach Sines i Matosinhos („projekt inwestycyjny”). Pismem z dnia 9 grudnia 2009 r. Portugalia przedstawiła nieopatrzoną klauzulą poufności wersję decyzji w sprawie wszczęcia postępowania do celów jej publikacji.
- (2) Pismem z dnia 17 grudnia 2009 r. Portugalia zwróciła się z prośbą o przedłużenie o jeden miesiąc terminu na przedstawienie uwag. W dniu 22 grudnia 2009 r. Komisja przyjęła ten wniosek. Portugalia przedstawiła swoje uwagi pismem z dnia 21 stycznia 2010 r.

- (3) Decyzję Komisji o wszczęciu postępowania opublikowano w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*⁽²⁾. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag.
- (4) Komisja otrzymała uwagi od *Associação das Indústrias da Petroquímica, Química e Refinação*⁽³⁾, od *Confederação da Indústria Portuguesa*⁽⁴⁾, od *Associação para a eficiência energética*⁽⁵⁾, od konkurenta nr 2⁽⁶⁾, od przedsiębiorstwa konkurującego ze spółką Petrogal⁽⁷⁾, od konkurenta nr 1⁽⁸⁾⁽⁹⁾, od *União Geral de trabalhadores*⁽¹⁰⁾, od władz gminy Sines⁽¹¹⁾, od *Confederação Geral dos Trabalhadores Portugueses*⁽¹²⁾ oraz od *Associação Industrial Portuguesa*⁽¹³⁾.
- (5) Pismami z dnia 9 marca, z dnia 10 marca, z dnia 17 marca i z dnia 19 marca 2010 r. Komisja przekazała te uwagi Portugalii, dając jej możliwość odniesienia się do nich; uwagi Portugalii wpłynęły pismem z dnia 8 kwietnia 2010 r.
- (6) Pismami z dnia 15 i 28 lipca 2010 r.⁽¹⁴⁾ Komisja zwróciła się z prośbą o udzielenie dalszych informacji, które Portugalia przekazała pismami z dnia odpowiednio 16 i 23 sierpnia 2010 r.

⁽²⁾ Zob. przypis 1.

⁽³⁾ Pismo z dnia 26 lutego 2010 r.

⁽⁴⁾ Zob. przypis 3.

⁽⁵⁾ Zob. przypis 3.

⁽⁶⁾ Zgodnie z art. 6 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 659/1999 ta zainteresowana strona wystąpiła z wnioskiem o nieujawnianie jej tożsamości zainteresowanemu państwu członkowskiemu ze względu na potencjalną szkodę.

⁽⁷⁾ Zob. przypis 3.

⁽⁸⁾ Zob. przypis 6.

⁽⁹⁾ Pismo z dnia 1 marca 2010 r.

⁽¹⁰⁾ Pismo z dnia 2 marca 2010 r.

⁽¹¹⁾ Pismo z dnia 10 marca 2010 r.

⁽¹²⁾ Pismo z dnia 11 marca 2010 r.

⁽¹³⁾ Pismo z dnia 18 marca 2010 r.

⁽¹⁴⁾ Pismo w języku portugalskim (pismo w języku angielskim przesłano w dniu 22 lipca 2010 r.).

⁽¹⁾ Dz.U. C 23 z 30.1.2010, s. 34.

- (7) Pismami z dnia 4 i 5 sierpnia 2010 r. Komisja zwróciła się do konkurentów nr 1 i nr 2 z prośbą o udzielenie wyjaśnień, które dostarczono pismami z dnia 10 i 15 września 2010 r. Pismem z dnia 20 września 2010 r. wyjaśnienia te przedstawiono Portugalii do skomentowania.
- (8) Pismami z dnia 17 września i z dnia 1 października 2010 r. Komisja zwróciła się do Portugalii z prośbą o udzielenie dalszych informacji. Portugalia udzieliła odpowiedzi w dniach 18 i 29 października 2010 r.
- (9) Pismami z dnia 13 października 2010 r. zwrócono się do konkurentów nr 1 i nr 2 z prośbą o udzielenie szczegółowych informacji dotyczących ich odpowiedzi z dnia odpowiednio 10 i 15 września 2010 r.
- (10) Pismami z dnia 21 i z dnia 28 października 2010 r. Komisja zwróciła się do Portugalii z prośbą o udzielenie dodatkowych informacji. Portugalia udzieliła odpowiedzi pismami z dnia 12 listopada.
- (11) Pismem z dnia 10 listopada 2010 r. konkurent nr 1 przedstawił wyjaśnienia dotyczące swojego pisma z dnia 15 września 2010 r. W dniu 12 listopada 2010 r. wyjaśnienia te przedstawiono Portugalii do skomentowania; Portugalia odpowiedziała na nie w dniu 19 listopada 2010 r.
- (12) Pismem z dnia 30 listopada 2010 r. Komisja zwróciła się do Portugalii z prośbą o udzielenie dodatkowych informacji. Portugalia przedstawiła swoją odpowiedź pismem z dnia 20 grudnia 2010 r.
- (13) Pismem z dnia 11 listopada 2010 r. Komisja zwróciła się do Portugalii z prośbą o przedstawienie analizy kosztów i korzyści projektu inwestycyjnego. Portugalia przedstawiła wymagane informacje w dniu 1 grudnia 2010 r.
- (14) Pismem z dnia 6 stycznia 2011 r. Portugalia przedstawiła informacje dotyczące akcjonariuszy spółki Petrogal.
- (15) W dniu 12 stycznia 2011 r. odbyło się spotkanie władz portugalskich, przedstawicieli spółki Petrogal i Komisji. Pismem z dnia 25 stycznia 2011 r. Portugalia przedstawiła informacje dotyczące niektórych kwestii poruszonych na spotkaniu (np. oceny rynku, efektu zachęty pomocy).
- (16) Pismami z dnia 24 stycznia, z dnia 16 marca i z dnia 12 kwietnia 2011 r. Komisja zwróciła się z prośbą o udzielenie dodatkowych informacji na temat ewentualnego scenariusza alternatywnego dla projektu inwestycyjnego; Portugalia odpowiedziała na tę prośbę pismami z dnia odpowiednio 7 lutego, 4 kwietnia i 29 kwietnia 2011 r. Za pośrednictwem poczty elektronicznej w dniu 7 czerwca 2011 r. Komisja zwróciła się z prośbą o udzielenie informacji, których Portugalia nie przedstawiła we wcześniejszych pismach. Poczta elektroniczną w dniu 9 czerwca 2011 r. oraz pismami z dnia 11 i 17 czerwca 2011 r. Portugalia przekazała informacje dotyczące niektórych z tych kwestii.
- (17) Pismem z dnia 24 czerwca 2011 r. Komisja zwróciła się do Portugalii z prośbą o wyjaśnienie brakujących informacji na temat rynku oleju napędowego. Portugalia

przedstawiła te informacje pismami z dnia 30 czerwca i z dnia 14 lipca 2011 r. Pismem z dnia 20 lipca 2011 r. władze portugalskie wyraziły zgodę na przyjęcie przez Komisję decyzji w języku angielskim.

2. SZCZEGÓŁOWY OPIS POMOCY PAŃSTWA

2.1. Beneficjent

- (18) Beneficjent pomocy państwa, Petróleos de Portugal – Petrogal, S.A. (zwana dalej „Petrogal”), jest spółką zależną w całości należącą do Galp Energia, SGPS, S.A. („Galp Energia”). Głównymi akcjonariuszami Galp Energia są: ENI SpA⁽¹⁵⁾ (33,34 %), Amorim Energia BV („Amorim Energia”)⁽¹⁶⁾ (33,34 %), Parpública Participações Públicas („Parpública”) (SGPS)⁽¹⁷⁾ (7 %), Fidelity International Limited (2,01 %), Caixa Geral de Depósitos SA („CGD”)⁽¹⁸⁾ (1 %) oraz inne podmioty (23,31 %). Galp Energia jest spółką holdingową grupy Galp Energia („Galp”). Prowadzi działalność na rynku produktów naftowych (która obejmuje działalność rafineryjną i wprowadzanie produktów do obrotu, np. sprzedaż niedetaliczną i detaliczną) oraz na rynku gazu.
- (19) Spółka holdingowa powstała w dniu 22 kwietnia 1999 r. pod nazwą GALP – Petróleos e Gás de Portugal SGPS, S.A., głównie na potrzeby handlu ropą naftową i gazem ziemnym, z połączenia dwóch istniejących wcześniej spółek należących do portugalskiego rządu, które znalazły się pod kontrolą Galp Energia, a mianowicie Petrogal, koncentrującej się na produktach naftowych, oraz GDP – Gas de Portugal, SGPS, S.A., koncentrującej się na gazie ziemnym⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁵⁾ ENI S.p.A. („ENI”) jest wiodącym przedsiębiorstwem energetycznym z siedzibą we Włoszech, notowanym na giełdach w Mediolanie i Nowym Jorku (NYSE). Prowadzi działalność w zakresie poszukiwania i produkcji, gazu i energii, rafinacji i wprowadzania do obrotu produktów ropopochodnych, produktów petrochemicznych i inżynierii oraz usług budowlanych i wiertniczych w ponad 70 państwach. Spółka ENI posiada zdolność przerobu ropy naftowej we Włoszech, Niemczech i Republice Czeskiej. We Włoszech posiada pięć rafinerii, które stanowią jej własność w 100 %, oraz rafinerię w Milazzo na Sycylii, w której ENI ma 50-procentowy udział. Jeżeli chodzi o rafinerie poza Włochami, ENI posiada ograniczone udziały w rafineriach w Niemczech i Republice Czeskiej. W Niemczech ENI ma 8,3-procentowy udział w niemieckiej rafinerii SCHWEDT oraz 20-procentowy udział w BAYERNOIL, zintegrowanym ośrodku, który tworzą rafinerie w Ingolstadt, Vohburgu i Neustadt. Zdolność przerobu ropy naftowej przez ENI w Niemczech wynosi ok. 70 000 baryłek/dzień, co głównie zapewnia dostawy dla sieci dystrybucyjnej ENI w Bawarii i we wschodnich Niemczech. Jeżeli chodzi o działalność w Republice Czeskiej, ENI posiada ogółem 32,4 % udziałów w Česka Rafinerska, która obejmuje dwie rafinerie – Kralupy i Litvinov. Udział ENI w zdolności przerobu wynosi 53 000 baryłek dziennie. W 2007 r. wielkość przerobu ropy naftowej ENI na własny rachunek we Włoszech i za granicą wyniosła 37,15 mln ton metrycznych.

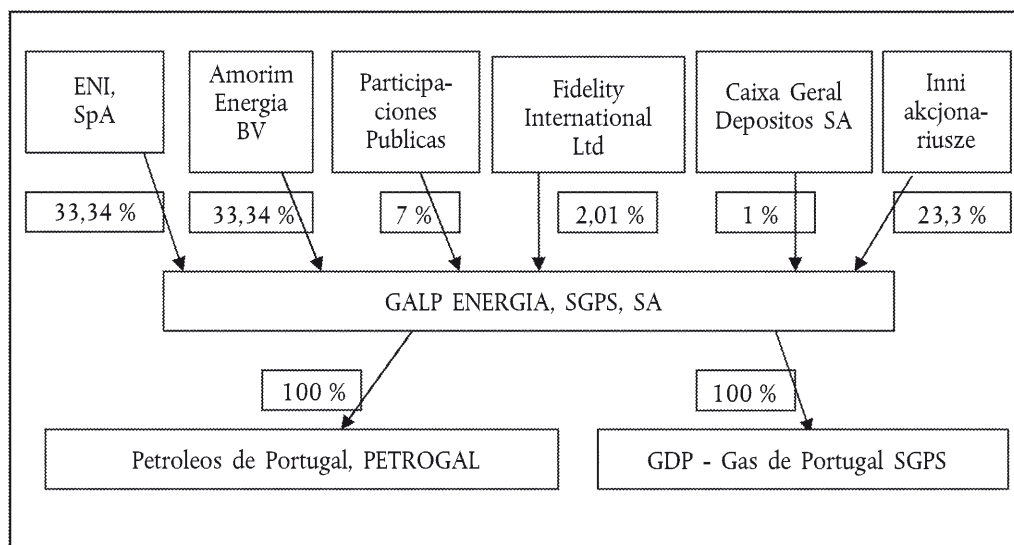
⁽¹⁶⁾ Amorim Energia ma swoją siedzibę w Niderlandach. Jej głównymi udziałowcami są: Esperanza Holding B.V. (45 %), Power, Oil & Gas Investments B.V. (30 %), Amorim Investimentos Energéticos, SGPS, S.A. (20 %) oraz Oil Investments B.V. (5 %). Portugalski inwestor Américo Amorim kontroluje, bezpośrednio lub pośrednio, 55 % Amorim Energia, pozostałe 45 % jest własnością Sonangol dzięki temu, że ma kontrolę nad Esperanza Holding B.V. Sonangol jest angolskim państwowym przedsiębiorstwem naftowym.

⁽¹⁷⁾ Parpública jest spółką holdingową zarządzającą udziałami kapitałowymi państwa portugalskiego w kilku przedsiębiorstwach.

⁽¹⁸⁾ CGD jest instytucją finansową, będącą w 100 % własnością państwa portugalskiego.

⁽¹⁹⁾ Źródło: strona internetowa Galp Energia: <http://www.galpenergia.com>.

- (20) Działalność gospodarcza Galp Energia obejmuje również detaliczną i hurtową sprzedaż rafinowanych produktów naftowych na Półwyspie Iberyjskim. Spółka ta jest liderem na portugalskim rynku ⁽²⁰⁾ i w coraz większym stopniu zaznacza swoją obecność w Hiszpanii.
- (21) Petrogal jest właścicielem jedynych dwóch rafinerii w Portugalii. Są to rafinerie Sines i Matosinhos. Działalność związana z przerobem ropy naftowej obejmuje wszystkie działania z zakresu rafinacji, dostaw i logistyki. Spółka Petrogal jest największym sprzedawcą produktów naftowych w Portugalii oraz jednym z największych na Półwyspie Iberyjskim. W rzeczywistości zarządza całym przywozem ropy naftowej oraz częścią przywozu produktów rafinowanych do Portugalii; zarządza również 80 % pojemności magazynowej ropy naftowej i produktów rafinowanych ⁽²¹⁾, a także zajmuje ważną pozycję w portugalskiej infrastrukturze logistycznej produktów naftowych.
- (22) Spółka Petrogal oferuje bogatą gamę produktów, w tym benzynę, olej napędowy, paliwo lotnicze, olej opałowy, benzynę ciężką, skroplony gaz ropopochodny, asfalt oraz szereg węglowodorów aromatycznych. Działalność rafineryjna zapewnia zaopatrzenie w produkty naftowe działów Petrogal zajmujących się sprzedażą detaliczną, hurtową i sprzedażą skroplonego gazu ropopochodnego, konkurentów i klientów zagranicznych oraz na potrzeby obsługi ich aktywów produkcyjnych i narzędzi logistycznych. Spółka Petrogal magazynuje i transportuje swoje produkty, korzystając z obiektów magazynowych, których jest właścicielem, lub z usług powiązanych przedsiębiorstw logistycznych.
- (23) Na rys. 1 przedstawiono strukturę własności oraz uprawnień kontrolnych spółki Petrogal:

Umowa akcjonariuszy

- (24) W dniu 29 grudnia 2005 r. podpisano umowę akcjonariuszy pomiędzy Amorim Energia, ENI oraz Rede Eléctrica Nacional de Portugal (REN); CGD przystąpiła do umowy w dniu 28 marca 2006 r. („umowa akcjonariuszy”). Umowa akcjonariuszy weszła w życie w dniu 29 marca 2006 r. na okres ośmiu lat. Zgodnie z art. 20 ust. 1 lit. c) portugalskiego Kodeksu Papierów Wartościowych prawa głosu związane z akcjami spółki Galp Energia znajdującymi się w posiadaniu stron umowy akcjonariuszy są wzajemnie przyznawane pozostałym stronom. W rezultacie uznaje się, że spółka Galp Energia jest kontrolowana wspólnie przez akcjonariuszy będących stronami umowy akcjonariuszy.
- (25) Zdaniem Portugalii z umowy akcjonariuszy wynika, że akcjonariusze, a w szczególności ENI, nie mogą kontrolować ani całkowicie określać strategii między swoją działalnością rafineryjną a działalnością rafineryjną spółki Petrogal.

⁽²⁰⁾ Zgodnie z informacjami na stronie internetowej spółki Petrogal dzięki swojej sieci stacji paliw (837 w Portugalii i 223 w Hiszpanii) w 2005 r. spółka Petrogal posiadała 37-procentowy udział w rynku detalicznym w Portugalii, w oparciu o wielkość sprzedaży, oraz 9-procentowy udział w rynku detalicznym na Półwyspie Iberyjskim. Na rynku hurtowym spółka zapewniła dostawy w łącznej wysokości 5,5 mln ton rafinowanych produktów naftowych, co stanowiło 51 % udziału w rynku w Portugalii oraz 11 % na Półwyspie Iberyjskim, dla 4 300 użytkowników przemysłowych i komercyjnych.

⁽²¹⁾ Dane zawarte w sprawozdaniu portugalskiego organu ds. konkurencji na temat rynku paliw w Portugalii, 2 czerwca 2008 r., s. 9 – opublikowane na następującej stronie internetowej: <http://www.concorrenca.pt/Publicacoes/Autoridade.asp>.

2.2. Projekt inwestycyjny spółki Petrogal

- (26) Projekt inwestycyjny ma na celu ponowną konfigurację oraz rozbudowę istniejących instalacji rafinerijnych w Sines i Matosinhos, będących jedynymi dwoma istniejącymi rafineriami w Portugalii. Projekt ma również na celu większe zintegrowanie tych dwóch rafinerii oraz zwiększenie efektów synergii między nimi. Otwiera to możliwość wykorzystania cięższych gatunków ropy naftowej.
- (27) Głównym zamierzeniem projektu inwestycyjnego jest zwiększenie produkcji oleju napędowego kosztem produkcji benzyny. Z założeń projektu inwestycyjnego wynika, że zwiększenie wykorzystania ciężkich gatunków ropy naftowej obniży koszt surowców i zwiększy elastyczność w odniesieniu do pochodzenia gatunków ropy naftowej, które mają być przetwarzane.
- (28) Dokładniej, projekt inwestycyjny dotyczący przekształcenia rafinerii Matosinhos polega na budowie nowej instalacji destylacji próżniowej do pozyskiwania próżniowego oleju gazowego (VGO) oraz nowej instalacji do krakowania wstępnego (visbreaker) do niskotemperaturowego krakowania otrzymanego gudronu.
- (29) Projekt inwestycyjny dotyczący przekształcenia rafinerii Sines ma na celu budowę nowego hydrokrakera, tzn. instalacji hydrokrakingu destylatu próżniowego do produkcji oleju napędowego i paliwa lotniczego. Zgodnie z założeniami projektu inwestycyjnego jako materiał wsadowy w instalacji hydrokrakingu będzie wykorzystywany destylat próżniowy oraz olej napędowy z krakowania wstępnego, wyprodukowane w rafineriach Matosinhos i Sines, co zapewni pełne wykorzystanie zdolności przetwórczych krajowych urzędów do rafinacji. Instalacja ta będzie przerabiać około [] baryłek dziennie przy użyciu około [] kt/rok pozostałości atmosferycznych jako podstawowego materiału wsadowego.
- (30) Produkty wytwarzane w procesie hydrokrakingu (skroplony gaz ropopochodny, benzyna ciężka ⁽²²⁾ i olej napędowy) są [] poddawane uwodornieniu, co sprawia, że są bardzo wysokiej jakości. Oczekuje się, że rezultatem projektu inwestycyjnego będzie jedynie zwiększenie produkcji oleju napędowego i benzyny ciężkiej.
- (31) Zgodnie z założeniami projektu inwestycyjnego część benzyny ciężkiej wyprodukowanej w rafinerii Sines będzie transportowana do Matosinhos jako surowiec na potrzeby należącej do spółki Petrogal instalacji do produkcji węglowodorów aromatycznych ⁽²³⁾, co będzie kolejnym krokiem w kierunku większej integracji obu rafinerii. Zwiększenie produkcji benzyny ciężkiej jest nieuniknionym skutkiem technicznym projektu przekształcenia rafinerii Sines.
- (32) Prace nad projektem inwestycyjnym rozpoczęły się w 2008 r. (pierwsze zarządzenie wydano w dniu 14 marca 2008 r. w efekcie decyzji podjętej przez zarząd

⁽²²⁾ Benzyna jest lekką frakcją rafinowanej ropy naftowej pomiędzy gazami a ropą naftową. Jest wykorzystywana jako materiał wsadowy w przemyśle petrochemicznym, ponieważ w wyniku jej krakingu uzyskuje się kilka produktów, które mogą być również wykorzystywane jako składnik benzyny (benzyna lekka) lub do produkcji benzyny reformowanej (benzyna ciężka).

⁽²³⁾ Pozostała część jest natychmiast ponownie wykorzystywana w wewnętrznych procesach rafinerii Sines.

w dniu 5 marca 2008 r.) i miały zakończyć się do dnia 31 grudnia 2010 r. Oczekuje się, że pełna zdolność produkcyjna zostanie osiągnięta do 2011 r.

2.3. Jednostkowy projekt inwestycyjny

- (33) Portugalia sugeruje, że pomimo odległości geograficznej dzielącej obie przedmiotowe rafinerie (około 450 km drogą morską) projekt inwestycyjny należy uznać za jednostkowy projekt inwestycyjny w rozumieniu pkt 60 wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007–2013 ⁽²⁴⁾ (zwanymi dalej „wytycznymi KPR”). Władze portugalskie potwierdzają, że spółka Petrogal nie otrzymała pomocy państwa w ciągu trzech lat poprzedzających rozpoczęcie zgłoszonego projektu inwestycyjnego.

2.4. Koszty projektu inwestycyjnego

- (34) Przewiduje się, że koszty inwestycyjne inwestycji w Sines wyniosą [] EUR w wartości nominalnej. Rafineria Sines ma otrzymać pomoc w wysokości [] EUR (wartość nominalna), co odpowiada intensywności pomocy na poziomie 16 %. W przypadku rafinerii Matosinhos inwestycja ma wartość [] EUR (wartość nominalna), a rafineria ma skorzystać z pomocy w wysokości [] EUR (wartość nominalna), co odpowiada intensywności pomocy na poziomie 13 %.
- (35) Kwalifikowalne wydatki projektu inwestycyjnego wynoszą 974 064 894 EUR według wartości bieżącej (1 058 934 146 EUR według wartości nominalnej) i obejmują wyłącznie urządzenia (bez gruntów oraz budynków). Kwota pomocy dla obu rafinerii wynosi 121 091 314 EUR według wartości bieżącej (160 484 007 EUR według wartości nominalnej), co odpowiada intensywności pomocy na poziomie 12,43 %. W tabeli 1 przedstawiono zestawienie wydatków kwalifikowalnych w poszczególnych latach:

Tabela 1

Koszty kwalifikowalne (w EUR)	2007	2008	2009	2010	Ogółem
Rzeczowe aktywa trwałe	[](*)	[]	[]	[]	1 058 934 146

(*) Koszty przygotowawczych badań inżynierskich.

2.5. Finansowanie projektu inwestycyjnego

- (36) Spółka Petrogal planuje sfinansować ten projekt inwestycyjny z własnych środków oraz z pomocy państwa, o której przyznanie złożyła wniosek (160 484 007 EUR w wartości nominalnej). Nie przewiduje się żadnych innych źródeł finansowania w ramach pomocy państwa. Na realizację projektu inwestycyjnego Europejski Bank Inwestycyjny przyznał również kredyt w wysokości 500 mln EUR, który zatwierdzono w 2009 r. Udział własny beneficjenta w wydatkach kwalifikowalnych wynosi 36 %.

⁽²⁴⁾ Dz.U. C 54 z 4.3.2006, s. 13.

2.6. Pułap pomocy regionalnej

- (37) Zgodnie z portugalską mapą pomocy regionalnej na lata 2007–2013 ⁽²⁵⁾ regiony Alentejo i Norte, w których znajdują się, odpowiednio, rafinerie Sines i Matosinhos, kwalifikują się do pomocy regionalnej na podstawie odstępstwa przewidzianego w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu przy zastosowaniu pułapu dla regionalnej pomocy na inwestycje dla dużych przedsiębiorstw w wysokości odpowiednio 40 % i 30 % ekwiwalentu dotacji brutto (EDB).

2.7. Wkład w rozwój regionalny

- (38) Oczekuje się, że projekt inwestycyjny doprowadzi do utworzenia około 150 bezpośrednich miejsc pracy oraz 450 pośrednich miejsc pracy w obu regionach. Ponadto, jak wynika z informacji przedstawionych przez Portugalię, w okresie budowy zostanie utworzone około 3 000 tymczasowych miejsc pracy.

2.8. Forma pomocy

- (39) Pomoc państwa ma zostać przyznana jako pomoc *ad hoc*, którą zaplanowano, realizując przepisy wygasłego programu pomocy (nr 97/1999) na podstawie dekretu z mocą ustawy nr 409/99 z dnia 15 października 1999 r.

- (40) Na podstawie rezolucji portugalskiej Rady Ministrów z dnia 6 marca 2008 r. w dniu 10 marca 2008 r. podpisano dwie umowy pomiędzy rządem portugalskim, spółką Petrogal i Galp Energia w celu przyznania pomocy państwa. Dwoma wspomnianymi umowami były: „umowa o przyznaniu korzyści podatkowych” oraz „umowa inwestycyjna” („umowy o przyznaniu pomocy”).

- (41) W podpisanych umowach o przyznaniu pomocy przewidziano ulgę podatkową powiązanej z ukończeniem projektu inwestycyjnego. Pomoc miałyby formę ulgi podatkowej do odliczenia od płaconego w przyszłości podatku od osób prawnych. Władze portugalskie obliczyłyby kwotę ulgi podatkowej jako procent kwalifikowalnej inwestycji. Ulga podatkowa byłaby stosowana wyłącznie w odniesieniu do podatków z tytułu projektu inwestycyjnego. W przypadku braku możliwości pełnego odliczenia ulgi podatkowej ulga, która nie została wykorzystana, mogłaby nadal zostać odliczona do czasu wygaśnięcia umowy (a mianowicie do dnia 31 grudnia 2016 r.).

2.9. Kwota pomocy

- (42) Portugalia zamierza udzielić pomocy regionalnej w wysokości 160 484 007 EUR w wartości nominalnej, począwszy od 2011 r. W tabeli 2 poniżej, przekazanej przez władze portugalskie, przedstawiono szczegółowy harmonogram przyznania pomocy:

Tabela 2

Rok	Szacowany przychód podlegający opodatkowaniu	Podatki	Wykorzystanie ulgi podatkowej (*)
2008			
2009			
2010			
2011	[]	[]	
2012	[]	[]	[]
2013	[]	[]	[]
2014	[]	[]	[]
2015	[]	[]	[]
2016	[]	[]	
			160 484 007

(*) Przychód osiągnięty w danym roku zostanie opodatkowany w następnym roku i w ten sposób ulga podatkowa zostanie wykorzystana dopiero w kolejnym roku.

- (43) Portugalia potwierdziła, że pomoc na realizację projektu inwestycyjnego nie będzie łączona z żadną inną pomocą otrzymaną na pokrycie tych samych kwalifikowalnych kosztów z innych źródeł lokalnych, regionalnych, krajowych lub unijnych.

- (44) Ponadto pomoc jest przyznawana pod warunkiem utrzymania przez spółkę Petrogal inwestycji w obszarach objętych pomocą przez okres co najmniej pięciu lat od zakończenia projektu inwestycyjnego.

- (45) Portugalia potwierdziła, że przyznanie pomocy jest uzależnione od zgody Komisji.

- (46) Spółka Petrogal złożyła wniosek o przyznanie pomocy na realizację projektu inwestycyjnego w dniu 22 stycznia 2007 r. W dniu 23 stycznia 2007 r. władze portugalskie przekazały spółce Petrogal potwierdzenie na piśmie, że z zastrzeżeniem szczegółowej weryfikacji projekt inwestycyjny spełnił warunki kwalifikowalności określone w „systemie podatkowym” przed rozpoczęciem prac nad projektem.

- (47) Portugalia zobowiązała się, że nie przekroczy maksymalnej kwoty pomocy ani maksymalnej intensywności pomocy określonej w niniejszej decyzji, nawet w przypadku niższych lub zwiększonych kwalifikowalnych wydatków.

⁽²⁵⁾ Komisja zatwierdziła portugalską mapę pomocy regionalnej decyzją z dnia 7 lutego 2007 r., sprawa N 727/06 (Dz.U. C 68 z 24.3.2007, s. 26).

2.10. Przepisy ogólne

(48) Portugalia zobowiązała się do:

- przedstawienia, w terminie dwóch miesięcy od przyznania pomocy, kopii dokumentu przesłanego spółce Petrogal, powiadamiającego o wejściu w życie umów o przyznaniu pomocy,
- przedstawiania co pięć lat, począwszy od daty zatwierdzenia pomocy przez Komisję, sprawozdania okresowego (zawierającego informacje o wypłaconych kwotach pomocy, wykonaniu umowy o przyznaniu pomocy oraz wszelkich innych projektach inwestycyjnych w tym samym przedsiębiorstwie/zakładzie),
- przedstawienia szczegółowego sprawozdania końcowego w terminie sześciu miesięcy od przyznania ostatniej transzy pomocy według zgłoszonego harmonogramu przyznawania pomocy.

3. PODSTAWY WSZCZĘCIA FORMALNEGO POSTĘPOWANIA WYJAŚNIAJĄCEGO

(49) W swojej decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego na podstawie z art. 108 ust. 2 Traktatu WE („decyzja o wszczęciu postępowania”) Komisja wyraziła wątpliwości dotyczące zgodności pomocy z przepisami wytycznych KPR. W tym kontekście w decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości dotyczące kwestii, o których mowa w motywach 50–64.

3.1. Zgodność z ogólnymi przepisami wytycznych KPR

Inwestycja początkowa

(50) W pkt 34 wytycznych RAG opisuje się standardowe kategorie inwestycji początkowej jako „inwestycję w aktywa materialne oraz aktywa niematerialne i prawne” związane z:

- utworzeniem nowego zakładu,
- rozbudową istniejącego zakładu,
- dywersyfikacją produkcji zakładu poprzez wprowadzenie nowych dodatkowych produktów,
- zasadniczą zmianą dotyczącą całościowego procesu produkcyjnego istniejącego zakładu.

Z zakresu definicji inwestycji początkowej wyraźnie wyłącza się inwestycje odtworzeniowe niespełniające żadnego z powyższych warunków.

(51) W tym kontekście w decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości, czy można uznać projekt inwestycyjny, którego celem jest modernizacja i większa integracja dwóch rafinerii, zwiększenie produkcji oleju napędowego (i równoległe benzyny ciężkiej) przy jednoczesnym zmniejszeniu produkcji benzyny, za inwestycję początkową. Komisja uznała, że projekt inwestycyjny nie stanowi inwestycji w nowy zakład ani dywersyfikacji

produkcji istniejącego zakładu poprzez wprowadzenie nowych dodatkowych produktów. Można jednak uznać, że zawiera on niektóre aspekty „rozbudowy” oraz „zasadniczej zmiany dotyczącej procesu produkcyjnego”.

Spójny rozwój regionalny

(52) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja zauważyła, że ponieważ środek pomocy należy oceniać jako pomoc *ad hoc*, Portugalia musi wykazać, że projekt inwestycyjny przyczynia się do osiągnięcia celów spójnej strategii rozwoju regionalnego w rozumieniu pkt 10 wytycznych KPR.

(53) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła w szczególności wątpliwości, czy oczekiwany wkład w rozwój regionalny rzeczywiście równoważy sektorowe skutki przyznania pomocy (160 mln EUR pomocy i utworzenie zaledwie 150 bezpośrednich miejsc pracy).

(54) W tym kontekście Komisja zauważyła, że istnieją podstawy do tego, aby poddać w wątpliwość konieczność pomocy, jak wynika wyraźnie ze sprawozdania finansowego spółki Petrogal za 2008 r., projekt inwestycyjny stanowi część strategii przemysłowej i prawdopodobnie będzie realizowany w ramach analizy alternatywnego scenariusza braku pomocy. Komisja wskazała, że pomoc nie wydaje się konieczna dla realizacji inwestycji (prace nad którą rozpoczęły się w 2008 r.) oraz że spółka Petrogal mogła wziąć pod uwagę inne lokalizacje dla tej inwestycji. Pomoc, która nie jest konieczna, prawdopodobnie nie przyczyni się do rozwoju regionalnego i może powodować niedopuszczalne zakłócenia konkurencji.

Formalny wymóg efektu zachęty

(55) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości co do spełnienia formalnych wymogów dotyczących efektu zachęty określonych w pkt 38 wytycznych KPR. W przypadku pomocy *ad hoc* właściwy organ, przed rozpoczęciem prac nad realizacją projektu, musi wydać list intencyjny w sprawie przyznania pomocy, uzależniający je od zatwierdzenia przez Komisję.

(56) W tym kontekście w decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości, czy wydane przez Portugalię pisemne potwierdzenie, że na podstawie szczegółowej weryfikacji projekt inwestycyjny kwalifikuje się do pomocy państwa, faktycznie spełnia wymogi pkt 38 wytycznych KPR.

3.2. Ocena pomocy w kontekście przepisów dotyczących pomocy dla dużych projektów inwestycyjnych

Jednostkowy projekt inwestycyjny

(57) Portugalia zgłosiła projekt inwestycyjny w dwóch przedmiotowych rafineriach jako jednostkowy projekt inwestycyjny. Zgodnie z pkt 60 wytycznych KPR inwestycję początkową uznaje się za jednostkowy projekt inwestycyjny, jeżeli jest ona ekonomicznie niepodzielna, biorąc pod uwagę powiązania techniczne, funkcjonalne i strategiczne oraz bezpośrednią bliskość.

(58) W tym kontekście w decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości dotyczące odległości dzielącej dwie przedmiotowe rafinerie. Poza tym uznanie projektu inwestycyjnego za jednostkowy projekt inwestycyjny wiązałoby się z zastosowaniem skorygowanego pułapu regionalnego, w oparciu o zmniejszenie wartości procentowej zgodnie z pkt 67 wytycznych KPR.

Ocena pomocy w kontekście przepisów pkt 68 i 69 wytycznych KPR

(59) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości co do oceny pomocy w kontekście przepisów dwóch wymienionych punktów wytycznych KPR.

(60) W szczególności Komisja nie mogła wyciągnąć wniosków na temat właściwych produktów, których dotyczy projekt inwestycyjny. Niejasne pozostaje to, czy produktami tymi są wyłącznie olej napędowy i benzyna ciężka, jak twierdzi Portugalia, czy też należy wziąć pod uwagę inne produkty uzyskane w wyniku działalności rafineryjnej. Należy wziąć pod uwagę ewentualną substytucjonalność produktów rafineryjnych po stronie podaży oraz fakt, że benzynę ciężką można uznać za produkt pośredni w rozumieniu pkt 69 wytycznych KPR.

(61) Komisja wyraziła wątpliwości dotyczące właściwego rynku produktowego oraz czy obejmuje on, jak twierdzi Portugalia, poziom loco rafineria zarówno w odniesieniu do oleju napędowego, jak i benzyny ciężkiej.

(62) Komisja wyraziła wątpliwości, czy należy określić właściwe rynki geograficzne dla przedmiotowych produktów na poziomie krajowym, regionalnym (Półwysep Iberyjski) czy też na szczeblu Europejskiego Obszaru Gospodarczego („EOG”).

(63) Komisja wyraziła również wątpliwości, czy udział w rynku spółki Petrogal i grup Galp Energia oraz ENI, do których należy Petrogal, wynosił mniej niż 25 % właściwego rynku zgodnie z pkt 68 lit. a) wytycznych KPR.

(64) Zgodnie z pkt 68 lit. b) wytycznych KPR Komisja wyraziła wątpliwości, w odniesieniu do wszystkich przedmiotowych produktów, czy zdolności produkcyjne osiągnięte w wyniku realizacji projektu stanowią ponad 5 % rynku, co potwierdzają dane o widocznej konsumpcji danego produktu, a w takim przypadku czy średni roczny wskaźnik wzrostu jego widocznej konsumpcji w ciągu ostatnich pięciu lat nie przekraczał średniego rocznego wzrostu PKB w Europejskim Obszarze Gospodarczym.

4. UWAGI ZAINTERESOWANYCH STRON

4.1. Uwagi Associação das Indústrias da Petroquímica, Química e Refinação („AIPQR”)

Niezbędność projektu inwestycyjnego

(65) AIPQR uważa projekt inwestycyjny za niezbędny dla ożywienia portugalskiej gospodarki oraz za sposób na

wzmocnienie konkurencyjności Europy w sektorze petrochemicznym i rafineryjnym. Gdyby projekt inwestycyjny nie mógł zostać doprowadzony do końca lub gdyby zabrakło środków niezbędnych do jego ukończenia, mogłoby to mieć poważne konsekwencje dla autonomii i wsparcia łańcucha produkcji petrochemicznej.

Przyciąganie nowych inwestycji i opracowywanie nowych produktów

(66) Nowy zakład produkcji PTA (oczyszczony kwas tereftalowy) planowany przez Artensa (Artenius – Produção e Comercialização de Ácido Tereftálico Purificado e Produtos Conexos, S.A., która jest hiszpańską jednostką zależną La Seda de Barcelona S.A.) w Sines znacznie zwiększy zapotrzebowanie spółki La Seda na ciężką benzynę. Dlatego też zwiększenie produkcji ciężkiej benzyny przez instalację hydrokrakingu spółki Petrogal ma zasadnicze znaczenie dla realizacji szacowanej na około 400 mln EUR inwestycji spółki La Seda.

Redukcja deficytu oleju napędowego i nadwyżek benzyny

(67) Według AIPQR projekt inwestycyjny zmniejszy deficyt oleju napędowego na poziomie europejskim.

Rozwój regionalny i uznanie na arenie międzynarodowej

(68) AIPQR uważa wkład spółki Petrogal za niezbędny dla umożliwienia i promowania rozwoju Centrum Konkurencyjności i Technologii dla Branży Rafineryjnej, Petrochemicznej i Przemysłowej w ramach strategii Portugalii na rzecz promowania sektorów o kluczowym znaczeniu dla gospodarki krajowej i regionalnej.

Wpływ na środowisko

(69) Według AIPQR olej napędowy otrzymywany metodą hydrokrakingu jest najwyższej jakości, zapewnia bardziej wydajne spalanie i ogranicza zawartość zanieczyszczeń w spalinach do minimum. Jakość olejów napędowych, a także efektywność energetyczna, które zostaną osiągnięte w wyniku projektu inwestycyjnego, pozwolą spółce Petrogal na zrealizowanie planu efektywności energetycznej na lata 2008–2011.

Skutki społeczne i gospodarcze

(70) Ponadto AIPQR uważa, że projekt inwestycyjny przyczyni się do stabilności społecznej i gospodarczej w gminach Matosinhos i Sines oraz do stabilności społecznej i gospodarczej całego kraju.

4.2. Uwagi Associação para a eficiência energética („COGEN”)

Dostawy oleju napędowego

(71) Projekt inwestycyjny jest właściwy: większa elastyczność dostaw i większa autonomia w zakresie oleju napędowego.

Tworzenie nowych miejsc pracy

- (72) Według COGEN projekt inwestycyjny stworzy duże możliwości pod względem innowacji technologicznych oraz przyczyni się do stworzenia bezpośrednio około 150 miejsc pracy i pośrednio około 500 miejsc pracy wymagających średnich kwalifikacji – będą to wszystko osoby zatrudnione na stałe.

Efektywność energetyczna

- (73) COGEN uważa, że pod względem energetycznym projekty dotyczące przekształceń obydwu rafinerii pozwolą na zaoszczędzenie 14 % energii. Ponadto COGEN podkreśla, że projekt inwestycyjny umożliwi również realizację innej inwestycji, nieobjętej tym projektem, a mianowicie instalacji dwóch jednostek kogeneracji o mocy 82 MW, po jednej w każdej rafinerii, w wyniku czego zdolność przetwórcza z wykorzystaniem tej technologii zwiększy się w Portugalii o około 12 %.

4.3. Uwagi Confederação da Indústria Portuguesa („CIP”)

Zrównoważenie popytu i podaży między olejem napędowym a benzyną

- (74) CIP uważa, że projekt inwestycyjny jest odpowiedzią na sytuację panującą w Portugalii, którą charakteryzuje:
- (i) rozbieżność między zużyciem oleju napędowego a istniejącymi zdolnościami przetwórczymi Portugalii, co prowadzi do nieustannego zapotrzebowania na przywóz dużych ilości oleju napędowego i sprzedaży nadwyżek benzyny za granicą;
 - (ii) przyszłe nadwyżki oleju opałowego spowodowane faktem, że olej ten nie jest już wykorzystywany do wytwarzania energii elektrycznej, oraz występowaniem czynników zniechęcających do stosowania oleju opałowego w przemyśle w ogóle, które określono w portugalskim programie krajowym dotyczącym zmiany klimatu;
 - (iii) tendencje rynkach międzynarodowych związane ze wzrostem zakupów cięższych gatunków ropy naftowej o większej zawartości siarki, co zapewniłoby większą elastyczność pod względem wyboru gatunku ropy naftowej;
 - (iv) wkład w bezpieczeństwo dostaw.

Efektywność energetyczna

- (75) CIP uważa, że przedmiotowy projekt inwestycyjny znacznie zwiększy efektywność energetyczną obydwu rafinerii zgodnie ze zobowiązaniami podjętymi przez Portugalię wobec UE dotyczącymi zwiększenia europejskiej efektywności energetycznej o 10 %.

Tworzenie nowych miejsc pracy

- (76) CIP uważa, że przewidywane utworzenie około 150 stanowisk dla wysoko wykwalifikowanych pracowników oraz 450 pośrednich stałych miejsc pracy znacznie przyczyni się do rozwoju gospodarczego Portugalii. Ożywi to lokalną gospodarkę w odnośnych regionach, w których

PKB na mieszkańca jest niższy od średniej krajowej, oraz spowoduje utworzenie w przybliżeniu 5 000 tymczasowych miejsc pracy na etapie budowy.

4.4. Uwagi União Geral de Trabalhadores („UGT”)

Promocja rozwoju regionalnego

- (77) UGT uważa, że przedmiotowy projekt inwestycyjny będzie promował rozwój regionalny oraz pozytywnie wpłynie na rozwój gospodarczy oraz spójność społeczną i terytorialną w odnośnych regionach. Odnośne regiony charakteryzują się wysoką stopą bezrobocia, strukturą przedsiębiorstw, która wykazuje niewielkie zróżnicowanie, oraz PKB na mieszkańca niższym od średniej krajowej. Projekt inwestycyjny będzie miał znaczący wpływ na strukturę przemysłową obydwu regionów i całej Portugalii, ponieważ nastąpi rozwój działalności zarówno na wcześniejszych, jak i na późniejszych etapach łańcucha produkcji, w szczególności w takich dziedzinach, jak budowa maszyn i inżynieria lądowa, energia elektryczna, a nawet handel i usługi gastronomiczne.

Tworzenie nowych miejsc pracy

- (78) UGT uważa, że projekt inwestycyjny przyczyni się do utworzenia lepszych i liczniejszych miejsc pracy, w szczególności w okresie szybkiego wzrostu poziomu bezrobocia spowodowanego kryzysem gospodarczym i społecznym. Zgodnie z założeniami projektu inwestycyjnego ma zostać stworzone bezpośrednio 150 miejsc pracy w obydwu rafineriach, z których wiele ma być przeznaczonych dla wysoko wykwalifikowanych pracowników. Oczekuje się, że pośrednio powstanie kolejnych 450 miejsc pracy, natomiast 5 000 tymczasowych miejsc pracy zostanie utworzonych na etapie budowy. Projekt inwestycyjny przyczyni się do utrzymania około 2 050 istniejących miejsc pracy, które w przeciwnym razie byłyby zagrożone.

Wpływ na środowisko

- (79) Ponadto UGT uważa, że projekt inwestycyjny pomoże spełnić rygorystyczne normy ochrony środowiska i bezpieczeństwa, ponieważ rafinerie będą stosowały technologie bardziej przyjazne dla środowiska.

Niewystarczające dostawy oleju napędowego

- (80) Według UGT projekt inwestycyjny ma bardzo istotne znaczenie dla poprawy niedostatecznych zdolności Portugalii w zakresie rafinacji i produkcji oleju napędowego. Obecne zdolność przerobu jest ewidentnie zbyt niska, aby zaspokoić popyt krajowy, co sprawia, że Portugalia jest w większym stopniu zależna od przywozu oleju napędowego z innych państw (co zwiększa tym samym ryzyko strategiczne). Spadek przywozu oleju napędowego zmniejszyłby również obecny deficyt handlowy, który w dużej mierze wynika z rachunków energetycznych.

Ogólny wkład w realizację głównych celów UE

- (81) UGT zauważa ponadto, że projekt inwestycyjny jest istotny nie tylko ze względów krajowych, ale również dla UE, ponieważ ma w założeniu pomóc w rozwinięciu bardziej ekologicznej i zrównoważonej gospodarki.

4.5. UWAGI WŁADZ GMINY MATOSINHOS („CMM”)

- (82) CMM uważają, że stworzenie miejsc pracy ma ogromny wpływ na obszar. Dzięki stworzeniu miejsc pracy dla wykwalifikowanych pracowników z wynagrodzeniem powyżej średniej regionalnej rafineria Matosinhos przyczyni się do wzrostu siły nabywczej obszaru i regionu. Wpływ na wartość dodaną brutto regionu będzie nadal znaczący dzięki działalności rafinerii oraz setek małych i średnich przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, zwłaszcza że stopa bezrobocia w regionie wynosi 13 % (tj. przekracza średnią krajową). CMM sądzą, że projekt inwestycyjny ma kluczowe znaczenie dla regionu zarówno pod względem gospodarczym, jak i społecznym.

4.6. Uwagi władz gminy Sines („CMS”)

- (83) CMS są przekonane o znaczeniu nowych jednostek produkcyjnych rafinerii Sines dla rozwoju gospodarki lokalnej i regionalnej. Projekt pozytywnie wpłynie na społeczny rozwój regionu ze względu na stworzenie miejsc pracy dla wykwalifikowanych pracowników oraz utworzenie liczniejszych i lepszych małych i średnich przedsiębiorstw.

4.7. Uwagi Confederação Geral dos Trabalhadores Portugueses („CGTP”)

- (84) CGTP uważa, że projekt inwestycyjny wywiera bardzo pozytywny wpływ na środowisko oraz jest istotny dla rozwoju regionalnego Portugalii, ponieważ:
- (i) umożliwi oferowanie większego asortymentu produktów o wyższej jakości zarówno na potrzeby krajowego przemysłu chemii organicznej, jak i na eksport. Dlatego też projekt inwestycyjny pozytywnie wpłynie na podniesienie wartości specjalistycznego profilu przemysłu wytwórczego;
 - (ii) spowoduje stworzenie setek stałych miejsc pracy oraz tysięcy tymczasowych miejsc pracy na etapie budowy, przede wszystkim w regionach, w których stopa bezrobocia należy do najwyższych w Portugalii;
 - (iii) przyczyni się do rozwoju lokalnej gospodarki na poziomie mieszkalnictwa, handlu i hotelarstwa.

4.8. Uwagi Associação Industrial Portuguesa („AIP”)

- (85) AIP wskazuje, że projekt inwestycyjny zdecydowanie przyczyni się do zwiększenia zamożności regionów Norte i Alentejo.
- (86) Region Norte, ze stopą bezrobocia wynoszącą 11,6 % w porównaniu ze średnią krajową 9,8 % (dane za trzeci kwartał 2009 r.), jest obecnie regionem Portugalii o najwyższym poziomie bezrobocia, w szczególności długotrwałego bezrobocia (połowa populacji bezrobotnych poszukuje pracy przez co najmniej rok). W kontekście obecnego kryzysu społecznego stworzenie

bezpośrednio 500 miejsc pracy i pośrednio 200 stałych miejsc pracy, a także około 2 000 tymczasowych miejsc pracy na etapie budowy ma ogromne znaczenie dla regionu.

- (87) Region Alentejo jest obecnie jednym z regionów Portugalii o najwyższej stopie bezrobocia wynoszącej 10,2 % w porównaniu ze średnią krajową 9,8 % (dane za trzeci kwartał 2009 r.), w szczególności długotrwałego bezrobocia (połowa populacji bezrobotnych poszukuje pracy przez co najmniej rok). W tym kontekście stworzenie bezpośrednio 100 miejsc pracy oraz pośrednio 250 stałych miejsc pracy, a także około 3 000 miejsc pracy na etapie budowy będzie miało duże znaczenie dla regionu.

4.9. Uwagi konkurenta nr 1

4.9.1. Uwagi dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania

Inwestycja początkowa i jednostkowy charakter projektu inwestycyjnego

- (88) Według konkurenta nr 1 projekt inwestycyjny może zostać uznany za zwykłą „rozbudowę istniejącego zakładu” w rozumieniu pkt 34 wytycznych KPR. Przedmiotowy projekt nie może zostać uznany za jednostkowy projekt inwestycyjny, ponieważ aktywa trwałe inwestycji byłyby „podzielne ekonomicznie” w rozumieniu pkt 60 wytycznych KPR. W rzeczywistości rafinerie Sines i Matosinhos są geograficznie oddalone od siebie. W projekcie inwestycyjnym wyraźnie zdefiniowano oddzielną inwestycję dla każdej rafinerii. Rafinerie mogą wybrać instalacje próżniowe i instalacje do krakowania wstępnego bez instalacji hydrokrakingu lub odwrotnie. Inwestycje w rafineriach niekoniecznie są zatem bezpośrednio ze sobą powiązane. W każdym przypadku rafinerie mogłyby funkcjonować niezależnie bez konieczności jakiegokolwiek ingerencji. Ponadto rafineria Matosinhos mogłaby sprzedawać swoją produkcję oleju napędowego uzyskiwanego metodą destylacji próżniowej na rynkach międzynarodowych, zaś instalację hydrokrakingu zlokalizowaną w Sines można by było zasilać przywożonym olejem napędowym.

Wkład pomocy w rozwój regionalny

- (89) Portugalia wymieniła wyłącznie bezpośrednie i pośrednie stworzenie miejsc pracy jako wkład projektu inwestycyjnego w rozwój regionalny. Nie można zatem wykazać, że projekt inwestycyjny przyczynia się do spójnej strategii rozwoju regionalnego ani że realizuje cel spójności gospodarczej⁽²⁶⁾. Trudno zaakceptować fakt, że wydanie ponad jednego miliona euro na bezpośrednie stworzenie jednego miejsca pracy może zostać uznane za jakiś wyjątkowy wkład w rozwój regionalny. Pod tym względem stosunek kwoty pomocy do stworzonych bezpośrednich miejsc pracy dla przedmiotowego projektu inwestycyjnego jest porównywany z poprzednimi decyzjami Komisji (porównanie tego stosunku

⁽²⁶⁾ W rozumieniu pkt 11 komunikatu Komisji z dnia 24 czerwca 2009 r. w sprawie kryteriów dotyczących szczegółowej oceny pomocy regionalnej dla dużych projektów inwestycyjnych, Dz.U. C 223 z 16.9.2009, s. 3.

z poprzednimi decyzjami Komisji zawiera tabela). Ponadto konkurent nr 1 uważa, że projekt inwestycyjny nie wiąże się z żadną domniemaną niedoskonałością rynku.

Efekt zachęty pomocy

- (90) Jeżeli chodzi o formalny wymóg efektu zachęty, Petrogal nigdy nie otrzymał listu intencyjnego od Portugalii przed rozpoczęciem prac. Dlatego też konkurent nr 1 stwierdza, że pomoc jest niezgodna z przepisami pkt 38 wytycznych KPR.
- (91) Konkurent nr 1 uważa, że z punktu widzenia oceny ekonomicznej pomoc nie spełnia kryterium konieczności i nie generuje żadnego efektu zachęty. Projekt inwestycyjny jest inwestycją produkcyjną motywowaną pod względem gospodarczym brakiem równowagi między popytem a popytem oraz możliwością uzyskania dostępu do cięższych i tańszych gatunków ropy naftowej. Inwestycja ta jest odpowiedzią na naturalne zmiany popytu na olej napędowy. Wszystkie inne podmioty gospodarcze w całej Europie realizują podobne inwestycje w rafineriach bez pomocy państwa. Fakty wskazują zatem, że przedmiotowy projekt inwestycyjny i tak zostałby przeprowadzony, co jest niezgodne z przepisami pkt 22 komunikatu Komisji z dnia 24 czerwca 2009 r. ⁽²⁷⁾ (komunikat w sprawie szczegółowej oceny).

Przedmiotowe produkty

- (92) Konkurent nr 1 uważa, że projekt dotyczy następujących produktów:
- oleju napędowego (który jest produktem końcowym),
 - ciężkiej benzyny (która jest produktem pośrednim w rozumieniu przepisów pkt 69 wytycznych KPR), a zatem produkty petrochemiczne uzyskane z benzyny ciężkiej również należy uznać za przedmiotowe produkty (lub produkty uważane za przedmiotowe),
 - pozostałości z hydrokrakingu (jeżeli instalacja hydrokrakingu nie jest wyposażona w urządzenie do recyklingu).

Produkty i rynki geograficzne

— Olej napędowy

- (93) Według konkurenta nr 1 Petrogal jest jedynym podmiotem gospodarczym w Portugalii, który posiada zdolności przerobu ropy naftowej. Petrogal zapewnia dostawy swoim konkurentom na tym rynku. Petrogal kontroluje największe instalacje przywozowe i zakłady magazynowania benzyny i oleju napędowego. Petrogal ma największą sieć stacji obsługi w Portugalii. Petrogal ma dominującą, lub co najmniej znaczącą, pozycję rynkową na rynku bardzo wielu produktów naftowych w Portugalii. Konkurent nr 1 uważa, że przy ocenie

właściwego rynku należy uwzględnić nie tylko poziom *loco* rafineria, ale również sytuację w zakresie konkurencji na poziomie detalicznego i niedetalicznego rynku oleju napędowego.

— Ciężka benzyna

- (94) W odniesieniu do ciężkiej benzyny konkurent nr 1 również uważa, że właściwy rynek produktów, który należy ocenić, nie powinien ograniczać się do sprzedaży *loco* rafineria, ale powinien uwzględniać działalność na późniejszych etapach łańcucha produkcji.
- (95) Jeżeli chodzi o właściwy rynek geograficzny, stosunek całkowitego przywozu i wywozu oleju napędowego do całkowitej sprzedaży oleju napędowego w Portugalii jest zbyt niski, aby mógł uzasadnić wybór rynku regionalnego jako właściwego rynku. Konkurent nr 1 uznaje rynek portugalski za właściwy rynek geograficzny.

Udziały w rynku

- (96) Konkurent nr 1 uważa, że należy wziąć pod uwagę działalność spółki ENI na rynkach produktów, których dotyczy projekt, ponieważ w przypadku gdy jedna spółka może wywierać decydujący wpływ na politykę sprzedaży innej spółki, konieczne jest przeanalizowanie łącznego udziału obydwu spółek we właściwych rynkach.
- (97) Konkurent nr 1 stwierdza, że w odniesieniu do oleju napędowego próg 25 % udziału w rynku, określony w pkt 68 wytycznych KPR, jest znacznie przekroczony. W związku z tym pomoc przyznana poprzez projekt inwestycyjny ma w założeniu subsydiować dominujący podmiot gospodarczy, umożliwiając mu utrzymanie i zwiększenie jego pozycji rynkowej. Będzie to miało poważny wpływ na konkurencję i pomoc w dużym stopniu zakłóci funkcjonowanie właściwych rynków.
- (98) Podsumowując, konkurent nr 1 stwierdza, że pomoc stanowi pomoc operacyjną, która umacnia pozycję rynkową dominującego podmiotu gospodarczego na właściwych rynkach. Pomoc nie przyczynia się do wygenerowania żadnego efektu zachęty. Negatywne skutki pomocy pod każdym względem przewyższają ewentualne skutki pozytywne.

4.9.2. Uwagi przedstawione w pismach z dnia 15 września i 10 listopada 2010 r. (w odpowiedzi na pytania Komisji z dnia 5 sierpnia i 13 października 2010 r.)

Podobne, zrealizowane projekty inwestycyjne oraz stopa zwrotu

- (99) Podobne projekty inwestycyjne zostały zrealizowane w czterech rafineriach (La Rabida, Castellón, Cartagena i Bilbao) w takim samym celu, tj. w celu zwiększenia rentowności aktywów w wyniku instalacji nowych jednostek konwersji, które maksymalizują wydajność produkcji pośrednich produktów destylacji, ograniczają produkcję oleju opałowego oraz przetwarzają cięższe gatunki ropy naftowej. Konkurent nr 1 odnosi się również do podobnych projektów inwestycyjnych we Włoszech (rafinerie Sannazzaro i Taranto, zrealizowane przez ENI), w Niemczech (Bayernoil), na Litwie (Mazeikiu Nafta) oraz na Białorusi (Slavneft).

⁽²⁷⁾ Komunikat Komisji z dnia 24 czerwca 2009 r. w sprawie kryteriów dotyczących szczegółowej oceny pomocy regionalnej dla dużych projektów inwestycyjnych, Dz.U. C 223 z 16.9.2009, s. 3.

(100) Jeżeli chodzi o potencjalną, referencyjną stopę zwrotu dla takich inwestycji w tym sektorze, konkurent nr 1 stwierdza, że nie jest mu znany żaden poziom odniesienia: rentowność projektu inwestycyjnego zależy zazwyczaj m.in. od kosztu kapitału każdej spółki. Konkurent nr 1 uważa, że w okresie, w którym podjęto decyzję w sprawie projektu inwestycyjnego, zastępcza stopa zwrotu w sektorze rafineryjnym powinna wynosić co najmniej 10 %.

Barierzy dla przywozu oleju napędowego (poziom loco rafineria)

(101) Konkurent nr 1 odnosi się ogólnie do istnienia barier przywózowych w odniesieniu do właściwego rynku geograficznego. Jego zdaniem głównym problemem w Portugalii jest dominująca pozycja spółki Petrogal na rynku, która kontroluje 100 % zdolności przerobu w Portugalii, a tym samym najważniejsze terminale przywózowe i wywózowe. Ponadto konkurent nr 1 twierdzi, że Petrogal ma dominującą pozycję pod względem pojemności magazynowej produktów, którą niektóre niezależne źródła⁽²⁸⁾ oceniają na 90 % rynku. Dzięki temu spółka Petrogal osiąga udział w sprzedaży detalicznej w wysokości około 45 % oraz udział w sprzedaży niedetalicznej w wysokości 80 % rynku portugalskiego.

(102) Jeżeli chodzi o zapytanie Komisji o zaistnienie faktu odmowy możliwości skorzystania z pojemności magazynowej spółki Petrogal, konkurent nr 1 nie był w stanie opisać takiej sytuacji.

(103) Konkurent nr 1 uważa, że pojemność magazynowa w Portugalii jest ograniczona i że koszty magazynowania są wyższe w Portugalii niż w innych państwach, takich jak Hiszpania czy Włochy, w odniesieniu do podobnych obiektów lub operacji (w przybliżeniu o 25 % wyższe).

(104) Konkurent nr 1 uważa, że nie występują znaczące różnice między cenami przywożonego oleju napędowego a ceną oleju napędowego nabywanego od spółki Petrogal, ponieważ ceny są indeksowane względem cen międzynarodowych i doliczane są koszty logistyczne.

4.10. Uwagi konkurenta nr 2

4.10.1. Uwagi dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania

(105) Konkurent nr 2 uważa, że projekt inwestycyjny zwiększy zdolność produkcyjną spółki Petrogal w zakresie oleju napędowego o około 2,5 mln ton, dzięki czemu Portugalia z małego importera przekształci się w dużego eksportera oleju napędowego.

Wkład pomocy w rozwój regionalny i efekt zachęty pomocy

(106) Konkurent nr 2 wyraża wątpliwości co do konieczności pomocy, ponieważ Petrogal jest własnością dużej spółki, należącej do ENI i kontrolowanej przez tę spółkę. Petrogal jest rentowną spółką, która zrealizowała znaczące inwestycje zarówno na wcześniejszych etapach łańcucha produkcji, tj. rafinacja w Brazylii i Angoli, jak i na etapach późniejszych w celu powiększenia swojej sieci dystrybucji w Hiszpanii. Petrogal cieszy się uprzywilejowaną pozycją w Portugalii, będąc właścicielem jedynych dwóch rafinerii.

(107) Petrogal jest zintegrowaną pionowo i zarazem największą spółką wprowadzającą produkty naftowe do obrotu w Portugalii oraz trzecim co do wielkości konkurentem na Półwyspie Iberyjskim.

(108) Konkurent nr 2 uważa, że pomoc państwa nie spełnia formalnych wymogów efektu zachęty pomocy, określonych w przepisach pkt 38 wytycznych KPR. Projekt inwestycyjny jako taki jest rentowną transakcją, która pozwala zrealizować średnio- i długoterminowe strategiczne cele spółki Petrogal, w związku z czym zostanie przeprowadzony niezależnie od okoliczności.

(109) Według konkurenta nr 2 projekt inwestycyjny przyczyni się do zaspokojenia coraz większego krajowego popytu na olej napędowy, pozwoli spółce Petrogal stać się eksporterem netto na inne rynki (na przykład rynek francuski i hiszpański) oraz zwiększy marżę rafineryjną spółki Petrogal.

(110) Konkurent nr 2 uważa, że konieczność pomocy należy ocenić na podstawie przepisów sekcji 2.3 komunikatu w sprawie szczegółowej oceny.

(111) Konkurent nr 2 nawiązuje do sprawozdania PFC Energy, o którym mowa w przypisie 31, w którym wspomniano, że projekt inwestycyjny spółki Petrogal był już faktem w 2006 r. Przedmiotowy projekt inwestycyjny można było zrealizować wyłącznie w gminach Matosinhos i Sines (nie dlatego, że są to obszary objęte pomocą, ale ponieważ rafinerie są tam zlokalizowane).

(112) Wreszcie konkurent nr 2 stwierdza, że z definicji nie wchodziła w grę żadna inna lokalizacja dla inwestycji w reorganizację istniejących rafinerii.

Przedmiotowe produkty i właściwy rynek

(113) Konkurent nr 2 przedstawił jedynie uwagi dotyczące oleju napędowego.

— Poziom loco rafineria

(114) Konkurent nr 2 wyjaśnia, że chociaż nie ma barier prawnych dla wywozu, jest on w dużej mierze uwarunkowany (jeżeli nie ograniczony) szeregiem czynników fizycznych (brak obiektów do składowania przywożonych produktów, ich lokalizacja i kwestie własności, ograniczenia sieci logistyki wtórnej) oraz czynnikami związanymi ze strukturą rynku (zdolność do ustalania cen loco rafineria).

— Poziom niedetaliczny

(115) Pozostałe portugalskie podmioty rynkowe przywożą 90 % całkowitego przywożonego oleju napędowego, w związku z czym napotykać oni poważne trudności, jak wspomniano w sprawozdaniu portugalskiego organu ds. konkurencji zatytułowanym „Relatório final sobre os sectores dos combustíveis líquidos e do gás engarrafado em Portugal”⁽²⁹⁾ („sprawozdanie organu”). Konkurent nr 2 uważa, że wszystkie wymienione czynniki sprawiają, iż rynek portugalski staje się bardziej zamknięty niż porównywalne rynki w innych państwach.

⁽²⁸⁾ PFC Energy: Downstream Monitoring Service – Europe PORTUGALIA: Galp Energia kontroluje około 90 % całkowitych pojemności magazynowej Portugalii w odniesieniu do ropy i innych produktów.

⁽²⁹⁾ Data publikacji: 31 marca 2009 r.

(116) Konkurent nr 2 sądzi, że przy ocenie właściwego rynku nie należy ograniczać się do poziomu *loco* fabryka, ale należy również uwzględnić kanały dystrybucji i sprzedaży (detailed i nondetailed). Projekt inwestycyjny zwiększy produkcję o 2,5 mln ton rocznie, przekształcając Portugalię w państwo o rocznej nadwyżce 1,6 mln ton oleju napędowego oraz 0,5 mln ton biodiesla rocznie z rafinerii Sines.

— Sprzedaż niedetailed i detailed

(117) Zgodnie ze sprawozdaniem organu ten poziom sprzedaży uznaje się za drugi poziom w systemie dystrybucji oleju napędowego. Cena oleju napędowego będzie uzależniona od ceny zakupu w rafinerii lub przywozu, do której dolicza się koszty transportu i magazynowania, oraz od marży sprzedaży.

(118) Konkurent nr 2 uważa, że Petrogal konkuruje również na poziomie dystrybucji, gdzie zyskuje wyraźną przewagę konkurencyjną: każda pomoc przyznana na obniżenie kosztów Petrogalu związanych z produkcją oleju napędowego wzmocni jego obecną dominującą pozycję na rynku portugalskim (51 % na rynku niedetailed i 37 % na rynku detailed).

Właściwy rynek geograficzny

(119) Konkurent nr 2 uważa, że właściwym rynkiem geograficznym powinien być co najwyżej rynek iberyjski. Rynek EOG mógłby być właściwym rynkiem geograficznym tylko wtedy, gdyby przywożony olej napędowy efektywnie konkurował z olejem napędowym rafinowanym w Portugalii (mianowicie zakładając, że nie istnieją żadne prawne ani ekonomiczne bariery wejścia).

(120) Pomoc dla przedmiotowej inwestycji wpłynie na konkurentów Petrogalu na rynku iberyjskim, ponieważ rafinerie zlokalizowane w Hiszpanii zrealizowały podobne inwestycje (o bardzo podobnych celach strategicznych) bez żadnej pomocy.

(121) Gdyby uznać sprzedaż niedetailed i detailed za część właściwego rynku produktów, udział Petrogalu w rynku krajowym i w rynkach lokalnych znacznie przekroczyłby próg 25 % określony w pkt 68 wytycznych KPR, w związku z czym pomoc nie powinna zostać przyznana.

Udziały w rynku

(122) Konkurent nr 2 uważa, że po stronie podaży niedetailed rynek benzyny i oleju napędowego jest silnie skoncentrowany (cztery największe podmioty gospodarcze mają ponad 95 % udział w rynku), jak wskazał portugalski organ ds. konkurencji w swoim sprawozdaniu.

(123) Szacuje się, że udział Petrogalu w niedetailed rynku oleju napędowego w Portugalii w ujęciu realnym kształtuje się w przedziale od 35 % do 45 %. Konkurent nr 2 uważa, że przedmiotowy projekt inwestycyjny zwiększy zdolność produkcyjną Petrogalu o 2,5 Mt, co w połączeniu z innymi zrealizowanymi projektami spowoduje, że Petrogal będzie w stanie nie tylko zaspokoić popyt krajowy na portugalskim rynku oleju napędowego, ale również wywozić blisko 2 Mt oleju napędowego do sąsiednich państw (Hiszpanii i Francji).

4.10.2. *Uwagi przedstawione w piśmie z dnia 10 września 2010 r. w odpowiedzi na wezwanie Komisji do udzielenia informacji z 4 sierpnia 2010 r.*

Podobne, zrealizowane projekty inwestycyjne oraz stopa zwrotu

(124) Konkurent nr 2 wskazuje, że na szczeblu sektorowym nie określono referencyjnej stopy zwrotu, ponieważ spółki ustalają własne stopy docelowe, które mogą się różnić w zależności od charakterystycznych cech poszczególnych projektów inwestycyjnych. Konkurent nr 2 podaje listę pięciu rafinerii, które zrealizowały podobne projekty inwestycyjne o łącznej wartości ponad 6 mld EUR bez pomocy państwa.

Bariery dla przywozu oleju napędowego (poziom loco rafineria)

(125) Konkurent nr 2 wskazuje, że pojemność magazynowa i infrastruktura portowa są ograniczone. Dlatego też dostawy do Portugalii odbywają się w mniejszych ilościach, co prowadzi do większych kosztów dystrybucji, które mają wpływ na końcowe marże sprzedaży detailed i niedetailed.

(126) Jeżeli chodzi o zakłady magazynowania, konkurent nr 2 wskazuje, że instalacje są z reguły wykorzystywane przez właściciela (np. Petrogal) do jego własnych celów. W przypadku zakładów magazynowania należących do stron trzecich, dostępna jest niewielka powierzchnia magazynowa ze względu na istniejące kontrakty długoterminowe, które zostały już podpisane z innymi podmiotami gospodarczymi.

(127) Według konkurenta nr 2 Petrogal ma przewagę nad swoimi konkurentami w odniesieniu do ceny sprzedaży oleju napędowego szacowanej na około 3 do 5 USD/t ze względu na jego dominującą pozycję pod względem zakładów magazynowania.

5. UWAGI PORTUGALII

5.1. Uwagi dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania

(128) Portugalia koryguje, że spotkanie między władzami portugalskimi a służbami Komisji odbyło się w dniu 11 marca 2009 r. Portugalia wyjaśnia, że projekt inwestycyjny nie dotyczy zastąpienia ani unowocześnienia; projekt ten zakłada przekształcenie, co oznacza faktyczną zmianę procesu przerobu w celu lepszego zaspokojenia coraz większego popytu na olej napędowy. Portugalia dodaje, że EBI zapewni finansowanie oraz że pomoc, w formie ulgi podatkowej, zostanie przyznana począwszy od 2011 r. Portugalia uważa również, że uznanie projektu inwestycyjnego za pomoc *ad hoc* nie powinno prowadzić do zaostrzenia zasad oceny. Co więcej, umowa dotycząca projektu inwestycyjnego i umowa o przyznaniu pomocy zawarte między Portugalią a beneficjentem są uzależnione od pozytywnej decyzji Komisji. Ponieważ obydwie umowy zostały już przedstawione Komisji na etapie zgłoszenia, Portugalia proponuje przekazanie pisma administracyjnego – z umową dotyczącą projektu inwestycyjnego i umową o przyznaniu pomocy, o których mowa na s. 8 decyzji o wszczęciu postępowania, w załączeniu do tego pisma – zawierającego informacje o wejściu tych umów w życie.

5.1.1. Uwagi dotyczące projektu inwestycyjnego

Projekt inwestycyjny jako inwestycja początkowa

- (129) Portugalia uważa, że projekt inwestycyjny stanowi inwestycję początkową, którą można sklasyfikować jako rozbudowę istniejącego zakładu lub zasadniczą zmianę procesu produkcji.

Zasadnicza zmiana ogólnego procesu produkcji

- (130) Według Portugalii nowa instalacja destylacji próżniowej i nowa instalacja hydrokrakingu umożliwią produkcję większych ilości oleju napędowego, a tym samym dostosują produkcję oleju napędowego do potrzeb rynkowych. Takie dostosowanie nie jest możliwe przy istniejącej konfiguracji systemu przerobu, który jest bardzo mało elastyczny, jeżeli chodzi o przestawienie produkcji z benzyny na olej napędowy.

Rozbudowa istniejącego zakładu

- (131) Nowa instalacja destylacji próżniowej i nowa instalacja do krakowania wstępnego w rafinerii Matosinhos, nowa instalacja hydrokrakingu w rafinerii Sines oraz pierwotne, wcześniej istniejące instalacje rafineryjne będą funkcjonowały równocześnie. Dlatego też Portugalia uznaje projekt inwestycyjny za rozbudowę systemu produkcji przy zasadniczej zmianie procesu produkcji.

Przedmiotowy projekt jako jednostkowy projekt inwestycyjny

- (132) Władze portugalskie wyjaśniają, że nowa konfiguracja procesu zwiększy komplementarność operacyjną i funkcjonalną między obydwooma rafineriami: olej napędowy wytwarzany metodą próżniową [...] będzie transportowany z rafinerii Matosinhos do rafinerii Sines, a ciężka benzyna [...] będzie przewożona z rafinerii Sines do rafinerii Matosinhos. Projekt inwestycyjny jest realizowany w zintegrowanym systemie przerobu: rafinerie Sines i Matosinhos są nieodłączne, w szczególności pod względem optymalizacji produkcji oleju napędowego. Niespełnione jest jedynie kryterium geograficzne („bezpośrednia bliskość geograficzna”). Rozdzielenie projektu inwestycyjnego na dwie części byłoby jednak sztucznym zabiegiem, ponieważ projekt jest technicznie, funkcjonalnie i strategicznie niepodzielny⁽³⁰⁾.

5.1.2. Uwagi dotyczące charakterystyki rynku i właściwych produktów

Właściwe produkty

- (133) Portugalia uważa, że właściwymi produktami są olej napędowy i ciężka benzyna, przy czym olej napędowy jako czynnik gospodarczy motywujący inwestycje oraz ciężka benzyna jako nieunikniony produkt uboczny produkcji w rafinerii Sines.
- (134) Jeżeli chodzi o ciężką benzynę wytwarzaną przez przekształcone rafinerie, będzie ona wykorzystywana w kraju do produkcji węglowodorów aromatycznych przez Petrogal w rafinerii Matosinhos oraz zastąpi przywóz (który w 92 % pochodził spoza UE). Projekt inwestycyjny spowoduje wyłącznie zwiększenie produkcji ciężkiej

benzyny w rafinerii Sines (o [200–250] kt rocznie)⁽³¹⁾. Większa produkcja ciężkiej benzyny w rafinerii Sines zastąpi ilości obecnie przywożone do rafinerii Matosinhos i nie będzie sprzedawana stronom trzecim.

- (135) Portugalia wyjaśniła, że żadne inwestycje w rafinerii Matosinhos nie dotyczą specjalistycznych jednostek przetwarzających ciężką benzynę w benzynę reformowaną, produkt pośredni służący do produkcji węglowodorów aromatycznych (mianowicie pochodnych benzyny ciężkiej), a następnie przetwarzających benzynę reformowaną w instalacji spółki Petrogal do produkcji węglowodorów aromatycznych, znajdującej się w rafinerii Matosinhos, w pochodne benzyny ciężkiej (które są sprzedawane na rynku po cenach rynkowych zakładom petrochemicznym drugiej generacji). Cena benzyny reformowanej naliczana dla zakładu produkcji węglowodorów aromatycznych pozostanie bez zmian, ponieważ jest ona indeksowana względem [10–20] % parytetu importowego ciężkiej benzyny oraz [80–90] % parytetu eksportowego benzyny.

Właściwy rynek geograficzny

W odniesieniu do oleju napędowego

- (136) Portugalia uważa, że jej właściwy rynek krajowy jest otwarty, konkurencyjny i pozbawiony barier handlowych. Ceny oleju napędowego opierają się na cenie ropy naftowej i kosztach rafinacji. Rafinerie muszą konkurować z przywożonymi produktami. Według Portugalii właściwym rynkiem geograficznym jest Europa Północno-Zachodnia.

W odniesieniu do ciężkiej benzyny

- (137) W poprzednich decyzjach Komisji stwierdzono, że ciężka benzyna jest produktem znajdującym się w międzynarodowym obrocie oraz że właściwym rynkiem jest co najmniej Europa Zachodnia.

Udział beneficjenta w rynku

- (138) Na poziomie grupy (nie włączając danych liczbowych ENI, ponieważ spółka nie prowadzi działalności związanej z przerobem ani sprzedażą detaliczną na rynku iberyjskim, zaś indeks Herfindahla-Hirschmanna wskazuje niski stopień koncentracji na szczeblu europejskim) udział w rynku nie przekracza 25 % na szczeblu regionalnym.

5.1.3. Uwagi dotyczące projektu w ramach strategii europejskiej, krajowej i regionalnej

- (139) Portugalia podkreśla, że projekt inwestycyjny jest zgodny z celami strategicznymi na poziomie krajowym lub europejskim. Maksymalizacja produkcji oleju napędowego – szacowana na [1–3] Mt rocznie, począwszy od 2011 r. – pozwoli na lepsze wykorzystanie zdolności przetwórczych krajowego systemu rafinacji. Dzięki niej możliwe będzie lepsze dopasowanie podaży i popytu, przeciwdziałanie poważnemu deficytowi oleju napędowego oraz ograniczenie nadwyżek w produkcji benzyny.

⁽³¹⁾ Zwiększenie zdolności dotyczy w całości rafinerii Sines. Aby pokryć zapotrzebowanie rafinerii Matosinhos, rocznie przerzucano by 143 kt ciężkiej benzyny z rafinerii Sines do rafinerii Matosinhos, co zastąpiłoby przywóz. Średnio 69 kt rocznie wykorzystywano by w rafinerii Sines na potrzeby procesu wewnętrznego, mianowicie w celu zasilenia zespołów platformowania, aby zwiększyć produkcję wodoru na potrzeby funkcjonowania instalacji hydrokrakingu.

⁽³⁰⁾ Kryteria podane w przypisie 55 do pkt 60 wytycznych KPR.

Zależność energetyczna UE

- (140) Według Portugalii projekt inwestycyjny zmniejszy zależność od przywozu rosyjskiego oleju napędowego, co stanowi cel przyjęty przez Komisję (w jej drugim strategicznym przeglądzie sytuacji energetycznej: plan działania dotyczący bezpieczeństwa energetycznego i solidarności energetycznej UE, z 2008 r. ⁽³²⁾) i państwa członkowskie.
- (141) Popyt na olej napędowy wzrósł i będzie się zwiększał w latach 2000–2025, ale rafinerie w swoim obecnym kształcie mogą tylko w niewielkim stopniu dostosować się do zmian popytu bez dużych inwestycji w reorganizację. W ramach inwestycji Petrogalu przewiduje się zwiększony popyt oraz ograniczenie uzależnienia od przywozu i związanego z tym ryzyka niedoboru dostaw.
- (142) Projekt inwestycyjny będzie promował ograniczenie emisji do atmosfery, zaś efektywność energetyczna instalacji zostanie zoptymalizowana. Przewidywane środki racjonalizacji zużycia energii pozwolą na zmniejszenie obecnego zużycia energii w rafineriach o [...] %.
- (143) Kiedy rozpocznie się produkcja w zreorganizowanych rafineriach, przetwarzany ładunek będzie taki sam, ale przy znacznie wyższej zdolności konwersji, mniejszym zużyciu energii oraz ograniczeniu emisji.

Podsumowanie korzyści dla środowiska i ich znaczenia

- (144) Według Portugalii wpływ na zanieczyszczenie powietrza ma istotne znaczenie, ponieważ projekt inwestycyjny zmniejszy emisje ze źródeł stacjonarnych (rafinerie), a tym samym przyczyni się do osiągnięcia regionalnych i krajowych celów dotyczących jakości powietrza.
- (145) Na poziomie regionalnym znaczenie projektu inwestycyjnego uznaje się w zakresie, w jakim uwzględni on również wprowadzenie gazu ziemnego do portfolio paliw rafinerii oraz zastąpienie obecnej siłowni parowej jednostką kogeneracji.
- (146) Na szczeblu krajowym korzyści dla środowiska można ocenić pod względem wkładu w osiągnięcie celów wyznaczonych w programie krajowym na rzecz redukcji emisji zanieczyszczeń w postaci ditlenku siarki i tlenków azotu ⁽³³⁾.
- (147) Projekt inwestycyjny przyczyni się do poprawy jakości oleju napędowego, a w konsekwencji do ograniczenia emisji zanieczyszczeń z pojazdów. Projekt inwestycyjny będzie miał również pozytywny wpływ na czynniki biologiczne (flora i fauna) oraz na krajobraz.

⁽³²⁾ COM(2008) 781 wersja ostateczna.

⁽³³⁾ W ramach dyrektywy 2001/81/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2001 r. w sprawie krajowych poziomów emisji dla niektórych rodzajów zanieczyszczenia powietrza.

*5.1.4. Uwagi dotyczące wkładu w rozwój regionalny**Ramy*

- (148) Portugalia podkreśla istotny wkład projektu inwestycyjnego w rozwój regionalny ze względu na jego lokalizację w dwóch regionach znajdujących się w niekorzystnym położeniu, które zmagają się z dużym bezrobociem. Obydwa regiony są obszarami kwalifikowalnymi na mocy art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, w przypadku których standardowe pułapy pomocy regionalnej dla dużych przedsiębiorstw wynoszą 40 % (dla rafinerii Sines w regionie Alentejo) oraz 30 % (dla rafinerii Matosinhos w regionie Norte) zgodnie z portugalską mapą pomocy regionalnej. Obydwa regiony są objęte celem konwergencji (jak zdefiniowano w polityce regionalnej UE), zaś ich PKB na mieszkańca kształtuje się poniżej 75 % średniej europejskiej.
- (149) Portugalia uważa, że rafinerie Sines i Matosinhos stanowią fundamentalne filary gospodarek regionalnych. Portugalia przewiduje, że projekt inwestycyjny będzie miał bardzo duży pozytywny wpływ na zatrudnienie oraz, bardziej ogólnie, na strukturę ekonomiczną regionów Norte i Alentejo.

(i) Rafineria Sines

- (150) Rafineria Sines jest zlokalizowana w regionie Alentejo, którego PKB jest o 6 % niższy od średniej krajowej. Region ten charakteryzuje się ograniczoną liczbą przedsiębiorstw oraz brakiem nowoczesnych usług wsparcia rozwoju i innowacji. W trzecim kwartale 2009 r. stopa bezrobocia wynosiła 10,2 %, tj. 0,4 % powyżej średniej krajowej, a następnie wzrosła do 11,6 % w trzecim kwartale 2010 r. (0,7 % powyżej średniej krajowej).

(ii) Rafineria Matosinhos

- (151) Rafineria Matosinhos jest zlokalizowana w dystrykcie Porto w regionie Norte. Region Norte jest obecnie najbiedniejszym regionem NUTS II (wspólna klasyfikacja jednostek terytorialnych do celów statystycznych) Portugalii na mieszkańca około 20 % poniżej średniej krajowej w 2008 r. Stopa wzrostu gospodarczego regionu jest niższa od średniej unijnej i krajowej; region boryka się z niskim poziomem wykwalifikowanych zasobów ludzkich. Stopa bezrobocia wzrosła z 11,6 % w trzecim kwartale 2009 r. do 13,2 % w tym samym kwartale 2010 r., co znacznie przekracza średnią krajową (odpowiednio 9,8 % w 2009 r. i 10,9 % w 2010 r.).

*5.1.5. Miejsca pracy i szkolenia**Tworzenie bezpośrednich miejsc pracy*

- (152) Zgodnie z szacunkami Portugalii na etapie funkcjonowania projekt inwestycyjny przyczyni się do utworzenia bezpośrednio 150 nowych miejsc pracy związanych z funkcjonowaniem jednostek przetwarzania w obydwu rafineriach.

- (153) Stosunek wydatków inwestycyjnych do liczby bezpośrednio utworzonych miejsc pracy wskazuje, że sektor rafinacji jest bardzo kapitałochłonny. Ponadto sektor ten wymaga szkoleń specjalistycznych i zawodowych.

Tworzenie pośrednich i tymczasowych miejsc pracy

- (154) Projekt inwestycyjny charakteryzuje się wysokim potencjałem w zakresie tworzenia pośrednich miejsc pracy, ponieważ nowe instalacje zwiększą stopień złożoności technologicznej rafinerii i będą wymagały większej liczby czynności konserwacyjnych. W wyniku polityki podwykonawstwa rafinerii nastąpi wzrost zapotrzebowania na świadczenie usług przez wyspecjalizowanych pracowników. Portugalia uważa, że „reorganizacja instalacji rafineryjnych będzie miała istotny wpływ na strukturę przemysłu krajowego, w szczególności w sektorze budowy maszyn, energii elektrycznej i budownictwa. Szacuje się, że w najintensywniejszym okresie budowy około 3 000 pracowników będzie zaangażowanych w budowę obydwu rafinerii” oraz „oczekuje się, że powstanie pośrednio 450 stałych miejsc pracy”. Te miejsca pracy wymagają wysokiej kwalifikacji i są zazwyczaj opłacane powyżej średniej rynkowej; oczekuje się, że przyniosą wymierne skutki społeczne i gospodarcze dla lokalnej społeczności, w szczególności w gminie Sines.

- (155) W odniesieniu do kwestii, czy stosunek trzech pośrednio stworzonych miejsc pracy na każde jedno bezpośrednio stworzone miejsce pracy przedstawiony dla projektu inwestycyjnego i zastosowana metodyka są uzasadnione, Portugalia odpowiedziała, że stosunek ten należy porównać ze stosunkami uzyskanymi dla innych projektów inwestycyjnych w tym samym sektorze. Jeżeli chodzi o dwa inne środki pomocy państwa zatwierdzone przez Komisję (decyzje Komisji nr 898/06 i nr 899/06 dotyczące odpowiednio projektów petrochemicznych Repsol Polimeros i Artensa)⁽³⁴⁾, Portugalia uważa, że stosunek bezpośrednio stworzonych do pośrednio stworzonych miejsc pracy zaproponowany dla przedmiotowego projektu inwestycyjnego jest bardziej konserwatywny i realistyczny niż stosunek obliczony dla projektu Repsol Polimeros (15 pośrednio stworzonych miejsc pracy na każde bezpośrednio stworzone miejsce pracy), mimo że obydwa projekty są inwestycjami prowadzonymi na terenach poprzemysłowych. Portugalia zauważyła również, że kwoty dla projektu inwestycyjnego są zbliżone do kwot dotyczących projektu Artensa, który jest inwestycją prowadzoną od podstaw na terenie niezagospodarowanym. Portugalia bierze również pod uwagę ustalony przez HSB Solomon Associates LLC poziom odniesienia dotyczący przemysłu naftowego, tj. PEI (Personnel Efficiency Index). Jest to wskaźnik liczby godzin pracujących na wskaźnik EDC (Equivalent Distillation Capacity), czyli – ogólnie mówiąc – liczby utworzonych miejsc pracy przypadających na jedną przetworzoną baryłkę ropy. W najnowszym dostępnym raporcie (dane liczbowe za 2008 r.) beneficjent przedstawił wskaźnik globalny wynoszący [50–70], który porównuje się ze

średnią z badania wynoszącą 113,7 oraz ze średnią dla Europy Południowej i Środkowej w wysokości 206,8. Odzwierciedla to liczbę pracowników wewnętrznych rafinerii, []; oraz istnienie grupy działań wspierających opartych na usługach zewnętrznych, które są świadczone w sposób stały. Portugalia uważa, że to korzystanie z usług zewnętrznych zapewnia pośrednie tworzenie miejsc pracy i uzasadnia oczekiwanie wyższego stosunku pośrednio stworzonych miejsc pracy do bezpośrednio stworzonych miejsc pracy niż w przypadku projektu Artensa. W związku z tym Portugalia stwierdza, że w porównaniu z decyzjami Komisji opisanymi w niniejszym motywie w przypadku projektu Repsol Polimeros strategię tę posunięto do skrajności (minimalne wykorzystanie zasobów wewnętrznych i maksymalne wykorzystanie zasobów zewnętrznych). Projekt Artensa jest przykładem odwrotnego podejścia, mianowicie równowagi w wykorzystaniu zasobów wewnętrznych i zewnętrznych. Portugalia uważa, że proponowany stosunek 3:1 jest zgodny ze stosunkiem dla przemysłu rafineryjnego i prawidłowo odzwierciedla stopień zlecenia działań spółki Petrogal na zewnątrz (np. w obszarze konserwacji).

- (156) W przedstawionych później uwagach Portugalia dodatkowo uzasadnia to stwierdzenie, cytując nowszy dokument⁽³⁵⁾ wydany przez Komisję, który – zdaniem Portugalii – wskazywałby na stosunek w przedziale od 4:1 do 6:1: „zatem ponieważ bezpośrednie zatrudnienie w przemyśle znajduje zaledwie 100 000 osób w UE, można uznać, że nawet od 400 000 do 600 000 miejsc pracy jest bezpośrednio uzależnionych od unijnego przemysłu rafineryjnego”. W tym samym dokumencie, o którym mowa w przypisie 41, wspomniano o „kolejnych 600 000 miejsc pracy w logistyce i marketingu”, co pozwoliłoby na uzyskanie stosunku nawet 12:1.

Zabezpieczone miejsca pracy

- (157) Na etapie formalnego dochodzenia w kolejnym dokumencie (analiza kosztów i korzyści) przekazanym Komisji Portugalia podaje liczbę miejsc pracy ochronionych dzięki projektowi inwestycyjnemu, ponieważ oczywiste jest, że w przypadku alternatywnego scenariusza braku inwestycji spółka Petrogal wprowadziłaby pewne środki restrukturyzacyjne, w tym ograniczenie liczby personelu. Gdyby projekt inwestycyjny nie został zrealizowany, nastąpiłaby „utrata 1 240 miejsc pracy ogółem: 150 bezpośrednio stworzonych miejsc pracy + 450 pośrednio stworzonych miejsc pracy (bezpośredni rezultat projektu) oprócz szacowanej utraty 160 bezpośrednio stworzonych miejsc pracy + 480 pośrednio stworzonych miejsc pracy z powodu środków redukcji kosztów, które zostałyby wdrożone w reakcji na obniżone marże rafineryjne dla rafinerii w ich obecnym kształcie”.

Wpływ pod względem dobrostanu społeczno-gospodarczego regionów

- (158) Portugalia podkreśla, że w projekt inwestycyjny zaangażowani będą głównie wykwalifikowani pracownicy,

⁽³⁴⁾ Decyzja Komisji z dnia 10 lipca 2007 r. w sprawie pomocy państwa nr 898/06 – Repsol Polimerom (Dz.U. C 220 z 20.9.2007, s. 3) oraz decyzja Komisji z dnia 10 lipca 2007 r. w sprawie pomocy państwa nr 899/06 Artensa – (Artenius) – Produção e Comercialização de Ácido Tereftálico Purificado e Produtos Conexos, SA (Dz.U. C 227 z 27.9.2007, s. 2).

⁽³⁵⁾ Sekcja 3.2.7 Skutki restrukturyzacji sektora w dokumencie roboczym służb Komisji w sprawie „Rafinacji i podaży produktów naftowych w UE”, z dnia 17 listopada 2010 r., załącznik do komunikatu Komisji w sprawie priorytetów infrastruktury energetycznej na okres po 2020 r., SEC(2010) 1398 wersja ostateczna, dostępny na stronach internetowych Komisji.

otrzymujący [] średniego wynagrodzenia na właściwym rynku lokalnym. Wynikające z tego skutki społeczno-gospodarcze dla lokalnej społeczności przyczynią się do rozwoju przedsiębiorczości i innych form działalności. Projekt inwestycyjny będzie miał zatem korzystny wpływ na tworzenie i odnawianie infrastruktury i obiektów w dystrykcie Porto i gminie Sines, zapewniając tym regionom warunki niezbędne do osiągnięcia nowego etapu pod względem jakości życia i konkurencyjności.

- (159) W swojej odpowiedzi Portugalia podkreśla również, że „na etapie budowy projekt będzie miał znaczny wpływ na strukturę przemysłu krajowego, na promowanie tworzenia i rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Po osiągnięciu pełnej zdolności operacyjnej projekt będzie zachęcał do powstawania nowych przedsiębiorstw związanych z konserwacją, a tym samym będzie w dalszym ciągu umacniał dynamikę rozwoju regionu, też związku z tym „dzięki tej inicjatywie spółka Petrogal pomoże w zrównoważeniu konkurencyjności regionów słabiej rozwiniętych ze średnią krajową. Ponadto projekt pozytywnie wpłynie na przedsiębiorczość w rejonie Alentejo oraz na jej ekspozycję na rynki zagraniczne”.
- (160) Ponadto oczekuje się, że poprzez zwiększenie przepływu surowców i wyrobów gotowych między obydwoma rafineriami projekt przyniesie bardzo pozytywne skutki dla infrastruktury portowej w Sines i Leixões⁽³⁶⁾ w postaci znacznego wzrostu ich aktywności i wykorzystania, a tym samym również zysków z działalności operacyjnej.
- (161) Portugalia zauważa wreszcie, że spółka Petrogal zakłada co najmniej 30-letni okres eksploatacji projektu inwestycyjnego, co wskazuje na długoterminowe zobowiązanie dotyczące realizacji celów regionalnych, krajowych i europejskich.

Szkolenia i protokoły

- (162) Projekt inwestycyjny przyczyni się również do zwiększenia potencjału regionalnego kapitału ludzkiego. Aby przeszkolić pracowników uczestniczących w projekcie inwestycyjnym, zarówno nowo zatrudnionych, jak i już pracujących, utworzone zostaną struktury kwalifikacji i szkoleń zawodowych, we współpracy z uczelnią techniczną w Alentejo Litoral⁽³⁷⁾, w centrum biznesowym strefy przemysłu i logistyki w Sines⁽³⁸⁾ (ZILS).
- (163) Jeżeli chodzi o powiązania z projektami badawczo-rozwojowymi oraz współpracę z uniwersytetami, Portugalia zaznacza, że obydwie rafinerie reprezentują ośrodki rozwoju regionalnego w zakresie badań i szkoleń. Według Portugalii projekt będzie miał pozytywny wpływ oraz potencjał w zakresie przyciągania nowych umów między spółką Petrogal a ośrodkami edukacyjnymi w obszarze nauk ścisłych i inżynierii.

Kwota pomocy na jedno miejsce pracy utworzone przez projekt inwestycyjny

- (164) Portugalia komentuje stosunek wielkości inwestycji do liczby utworzonych miejsc pracy, który wskazywałby na całkowitą zasadność proporcji, w szczególności zważywszy na fakt, że sektor rafinacji jest bardzo kapitałochłonny i wymaga wysoko wykwalifikowanej siły

robotniczej oraz dużych nakładów inwestycyjnych na przeszkolenie wykwalifikowanych pracowników. Podobnie wysokie stosunki kwoty pomocy do tworzonych miejsc pracy zostały zatwierdzone przez Komisję w przypadku projektów petrochemicznych Repsol Polimeros i Artensa⁽³⁹⁾.

Analiza kosztów i korzyści

- (165) W odpowiedzi na wezwanie Komisji do sporządzenia analizy kosztów i korzyści oraz wyceny projektu porównywalnych z tymi wymaganymi w przypadku dużych projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych⁽⁴⁰⁾ Portugalia przedłożyła dokument, którego głównym celem było ilościowe przedstawienie korzyści społecznych i gospodarczych związanych z realizacją projektu inwestycyjnego. W dokumencie wskazano skutki gospodarcze wynikające z pozytywnego wpływu inwestycji, takie jak: należny podatek w związku z projektem; bezpośrednie zatrudnienie (podatki); pośrednie zatrudnienie (podatki); uniknięcie pomocy z tytułu bezrobocia; podatek konsumpcyjny (VAT); ograniczenie emisji CO₂ w sektorach transportu i przemysłu; uniknięcie odsetek od zadłużenia zewnętrznego rządu portugalskiego; fracht i składowe (podatki); dodatkowe przychody dla portu w Leixões; oraz wsparcie rozwoju społeczności lokalnej.
- (166) Korzyści wynikające lokalnie z projektu inwestycyjnego obejmują podatek konsumpcyjny (VAT), dodatkowe przychody dla portu w Leixões oraz wsparcie rozwoju społeczności lokalnej (o wartości ogółem 49 mln EUR w wartości bieżącej netto), natomiast pozostałe korzyści należy uznać za dobro ogólnokrajowe (o wartości ogółem 454 mln EUR w wartości bieżącej netto), przynoszące korzyść dla całej gospodarki krajowej, dzięki czemu można je tylko częściowo przypisać odnośnym regionom. Zakładając, że to dobro ogólnokrajowe proporcjonalnie rozkłada się na wszystkie regiony Portugalii zgodnie z ich znaczeniem gospodarczym, jako że w 2007 r. udział regionów Norte i Alentejo w krajowym PKB Portugalii wynosił 34,8 %, całkowita korzyść w skali lokalnej (o wartości 195 mln EUR w wartości bieżącej netto) w znacznej mierze przekracza koszt pomocy przyznanej dla projektu inwestycyjnego (o wartości 121 mln EUR w wartości bieżącej netto).

5.1.6. Uwagi dotyczące konieczności pomocy

Efekt zachęty pomocy

- (167) Portugalia zaznaczyła, że pomoc skutecznie i zdecydowanie przyczyniła się do podjęcia przez Petrogal decyzji o inwestycji, ponieważ była ona konieczna do zapewnienia rentowności projektu. W dniu 5 marca 2008 r. zarząd grupy Galp zatwierdził projekt inwestycyjny, otrzymawszy od organów krajowych pismo o kwalifikowalności, wydane w dniu 23 stycznia 2007 r. Pierwsze zobowiązanie do zamówienia urzędzeń datuje się na dzień 14 marca 2008 r., tj. po podpisaniu umów o przyznaniu pomocy z rządem portugalskim w dniu 10 marca 2008 r.

⁽³⁹⁾ Zob. przypis 34.

⁽⁴⁰⁾ Analiza kosztów i korzyści projektów inwestycyjnych w ramach funduszy strukturalnych, zob. pkt E w załączniku II do rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 (Dz.U. L 371 z 27.12.2006, s. 1), zmienionego rozporządzeniem (UE) nr 832/2010 (Dz.U. L 248 z 22.9.2010, s. 1).

⁽³⁶⁾ Port Leixões jest portem morskim w gminie Matosinhos.

⁽³⁷⁾ Escola Tecnológica do Litoral Alentejano.

⁽³⁸⁾ Zona Industrial e Logística de Sines.

Konicznosc pomocy

- (168) Bez pomocy projekt inwestycyjny nie zostałby wdrożony, ponieważ jego rentowność nie zostałaby uzasadniona.
- (169) W 2001 r. zarząd grupy Galp zrezygnował z realizacji wcześniejszego planu modernizacji rafinerii Matosinhos, ponieważ wskaźnik zwrotu z kapitału zaangażowanego w projekt (ROCE) był niższy od średniego ważonego kosztu kapitału (WACC) grupy Galp Energia dla jej sektora rafineryjnego.
- (170) W 2005 r. zarząd grupy Galp rozważył strategiczną możliwość podjęcia realizacji projektu przekształcenia obydwu rafinerii. Po wewnętrznym przeanalizowaniu alternatywnych projektów inwestycyjnych w marcu 2008 r. przedłożono zarządowi do zatwierdzenia projekt przekształcenia rafinerii Sines i Matosinhos. Wewnętrzna stopę zwrotu związaną z analizowaną inwestycją [] mln EUR obliczono na [8–10] % bez żadnych zachęt, tj. [] p.p. powyżej wskaźnika WACC grupy Galp Energia dla działalności rafineryjnej (ustalonego na poziomie [7–9] %).
- (171) Decyzja podjęta przez zarząd grupy Galp w marcu 2008 r. opierała się na poniższej analizie wrażliwości wewnętrznej stopy zwrotu projektu inwestycyjnego:

Tabela 3

Z pomocą	Wartość bieżąca netto	[100–150] mln EUR
	Stopa zwrotu/Wewnętrzna stopa zwrotu	[9–11] %
Bez pomocy	Wartość bieżąca netto	[1–50] mln EUR
	Stopa zwrotu/Wewnętrzna stopa zwrotu	[8–10] %

Źródło: GALP

- (172) Zgodnie z wynikami obrad Komitetu Wykonawczego grupy Galp Energia przeprowadzonych w dniu 10 stycznia 2008 r. WACC i wewnętrzna wymagana stopa zwrotu (premia z tytułu ryzyka dodawana do kosztu kapitału ⁽⁴¹⁾) dla obszaru dostaw, rafinacji i logistyki wynosiły odpowiednio [7–9] % i [10–12] %.
- (173) Portugalia wskazała, że zarówno WACC, jak i wewnętrzna wymagana stopa zwrotu ustalone przez grupę Galp Energia były zgodne ze standardową praktyką w sektorze rafineryjnym oraz że stosowanie tych kryteriów ekonomicznych jest powszechnie akceptowane przez wszystkie duże spółki w sektorze. Na poparcie tych twierdzeń Portugalia przedstawiła Komisji tabelę opracowaną przez Citigroup, Bloomberg oraz Broker Research w 2010 r., zawierającą porównanie WACC znaczących spółek prowadzących działalność w sektorze.
- (174) Portugalia utrzymuje, że decyzja inwestycyjna była i jest spójna z praktyką i normalnymi wymaganiami w zakresie

rentowności, których beneficjent wymaga w przypadku wszystkich swoich projektów. Dodatkowym kryterium stosowanym do oceny rentowności, poza koncepcją WACC, jest wymagana stopa zwrotu. Przewidywania dotyczące przyszłych przepływów pieniężnych zasadniczo nie są nieomyślne. Zawsze istnieje niepewność (ryzyko) związana z prognozą przepływów pieniężnych – im bardziej są one oddalone w czasie, tym większa szansa, że szacunki są przybliżone i zawierają błędy. Najpowszechniejszym sposobem radzenia sobie z niepewnością jest dodanie premii z tytułu ryzyka do kosztu kapitału (WACC) oraz wykorzystanie otrzymanego wskaźnika jako minimalnej stopy rentowności wymaganej w odniesieniu do inwestycji (wymagana stopa zwrotu). Różnica między wartością wymaganej stopy zwrotu a wartością WACC jest zatem dodatkowym zyskiem oczekiwanym przy podejmowaniu decyzji o dokonaniu inwestycji, ponieważ oznacza ona akceptację dodatkowego ryzyka związanego z przewidywanymi przepływami pieniężnymi. Portugalia oświadczyła, że wymagana stopa zwrotu jest uwzględniana przez grupę Galp Energia w analizie i podejmowaniu decyzji w sprawie projektów inwestycyjnych począwszy od 2002 r. Ustalono wówczas, tj. w 2002 r., że wymagana stopa zwrotu mająca zastosowanie do projektów będzie wynosiła WACC plus spread wynoszący [1–5] punktów procentowych (p.p.). W 2006 r. grupa Galp Energia postanowiła nieco zmienić sposób obliczania wymaganej stopy zwrotu, mianowicie zamiast dodawać [1–5] punktów procentowych do WACC, zdecydowano się zwiększyć WACC o [10–50] % ($WACC_{2006} + \text{wymagana stopa zwrotu}_{2006} = [1,1-1,5] \times WACC_{2006}$). Te nowe kryterium było rezultatem wewnętrznych obliczeń, z których wynikało, że z uwagi na różne poziomy WACC w różnych sektorach działalności zastosowanie wartości procentowej do podstawy wydaje się bardziej odpowiednie i spójne niż stosowanie wartości bezwzględnej. Jako dodatkowe wyjaśnienie Portugalia przedstawiła Komisji różne WACC i wymagane stopy zwrotu stosowane przez grupę Galp Energia w latach 2002–2006 dla każdego sektora działalności: dostawa i rafinacja, wprowadzanie do obrotu produktów naftowych, poszukiwanie i produkcja, gaz i energia.

- (175) Portugalia utrzymywała, że zgodnie z międzynarodowymi zasadami dla projektów tego typu, ze względu na wciąż wysoki poziom zmian inwestycji na etapie przedinwestycyjnym (FEED), zarząd grupy Galp stwierdził, że projekt o takim znaczeniu, którego stopa zwrotu jest tak bardzo zbliżona do WACC, nie jest opłacalny oraz że może z dużym prawdopodobieństwem przynieść zwrot niższy od wartości odniesienia.
- (176) Biorąc jednak pod uwagę przyznanie zachęty podatkowej dla projektu inwestycyjnego, zwrot z tego projektu wyniósłby [9–11] %, co w świetle strategicznego charakteru projektu inwestycyjnego zostało uznane za akceptowalne minimum dla rozpoczęcia i zatwierdzenia realizacji zobowiązań przez dostawców sprzętu.
- (177) Portugalia przedstawiła wykaz alternatywnych projektów inwestycyjnych, których realizacji spółka Petrogal mogła się podjąć w chwili podejmowania decyzji o zrealizowaniu przedmiotowego projektu inwestycyjnego. Ze względu na ograniczone dostępne środki finansowe na nowe inwestycje kilka obszarów działalności grupy Galp Energia konkuruje ze sobą o ich zdobycie i polityka selekcji jest bardzo surowa.

(41) Bardziej szczegółowe wyjaśnienia w motywie 232.

- (178) Gdyby jednak umowa o przyznaniu pomocy nie została podpisana z państwem portugalskim, a projekt inwestycyjny nie został zrealizowany, nieuchronnie ucierpiałaby na tym konkurencyjność obydwu rafinerii. Zdaniem Portugalii, gdyby projekt inwestycyjny nie został zrealizowany, wykorzystanie mocy rafinerii zostałyby ograniczone do [80–90] % w odpowiedzi na niższą tendencję rynkową w zakresie popytu na benzynę i olej opałowy (ponieważ zgodnie z wynikami badań przewiduje się znaczny spadek popytu w latach 2008–2020 przy ograniczeniach rzędu [20–30] % i [40–50] %). Rafinerie utrzymałyby tylko bardzo ograniczoną marżę rafineryjną. Aby załagodzić tę sytuację, konieczne byłoby wdrożenie drastycznego programu restrukturyzacji obejmującego redukcję zatrudnienia.
- (179) Ponieważ Komisja miała wątpliwości, czy przy podejmowaniu decyzji zarząd grupy Galp wziął pod uwagę zmiany w otoczeniu biznesowym, wezwano Portugalie do przedstawienia szczegółowej analizy alternatywnego scenariusza zakładającego brak projektu inwestycyjnego. W tym celu poproszono Portugalie o przedstawienie wewnętrznej stopy zwrotu projektu inwestycyjnego z uwzględnieniem potencjalnej rentowności rafinerii w sytuacji, gdyby projekt inwestycyjny nie został zrealizowany, oraz z uwzględnieniem obniżenia marży rafineryjnych.
- (180) Alternatywny scenariusz Portugalii podsumowano w tabeli 4:

Tabela 4

		Opracowanie „business case”	Nowa końcowa wartość inwestycji
Z pomocą	Wartość bieżąca netto	[200–250] mln EUR	[150–200] mln EUR
	Stopa zwrotu/Wewnętrzna stopa zwrotu	[10–12] %	[10–12] %
Bez pomocy	Wartość bieżąca netto	[100–150] mln EUR	[100–150] mln EUR
	Stopa zwrotu/Wewnętrzna stopa zwrotu	[9–11] %	[9–11] %

- (181) Według Portugalii „fakt, że projekt może mieć bardzo istotne, a nawet strategiczne znaczenie dla spółki, nie oznacza, że jest to jedyny lub niekwestionowany projekt, jeżeli wewnętrzna stopa wzrostu nie jest na tyle wysoka, aby spełnić minimalne dopuszczalne wymagania” (tak jak to miało miejsce w 2001 r.).

5.2. Przedstawione przez Portugalie spostrzeżenia dotyczące uwag stron trzecich

- (182) Portugalia podkreśla wysoki poziom udziału różnych podmiotów (gmin, związków i stowarzyszeń sektorych i branżowych) oraz wymienia wszystkie uwagi na poparcie wartości projektu inwestycyjnego pod względem rozwoju regionalnego i efektywności energetycznej.

5.2.1. Spostrzeżenia dotyczące uwag konkurentów nr 1 i nr 2

- (183) W uzupełnieniu do uwag z dnia 21 stycznia 2010 r. Portugalia wyjaśnia, że rynek obrotu próżniowym olejem gazowym jest bardzo zmienny i nie zapewnia wymaganych, stabilnych dostaw próżniowego oleju gazowego, który jest potrzebny jako materiał wsadowy do instalacji hydrokrakingu takiej wielkości, jak instalacja w Sines. Jeżeli chodzi o produkcję pozostałości z hydrokrakingu, Portugalia potwierdza, że jest ona praktycznie znikoma, ponieważ instalacja będzie wykorzystywać technologię isocrackingu.

Wkład projektu w rozwój regionalny

- (184) Portugalia powtarza, że projekt inwestycyjny będzie stymulował rozwój regionalny w regionach znajdujących się w niekorzystnym położeniu (tworzenie i utrzymanie miejsc pracy, szkolenie pracowników, korzyści skali, transfery technologii, skutki uboczne na innych rynkach itp.) pomimo jego lokalizacji w istniejących wcześniej rafineriach; punkt ten potwierdzają wszystkie otrzymane pozytywne uwagi. Portugalia podkreśla również strategiczne znaczenie i wartość środowiskową projektu inwestycyjnego, odrzucając tym samym uwagi, że jest jedynie korzyścią w skali regionalnej jest zatrudnienie.
- (185) W odniesieniu do tabeli przygotowanej przez konkurenta nr 1 będącego stroną trzecią, w której porównano stosunek „kwoty pomocy do utworzonych miejsc pracy” w innych projektach z udziałem pomocy regionalnej *ad hoc* (zob. motyw 89), Portugalia wskazała, że tabela nie uwzględnia innych projektów w przemyśle rafineryjnym ani w żadnych innych kapitałochłonnych branżach. Z tego względu nie można porównywać przedmiotowego projektu inwestycyjnego z projektami przedstawionymi w tabeli; należy go natomiast porównywać z pomocą udzielaną dla dużych projektów inwestycyjnych w tym samym sektorze gospodarki (zob. decyzje Komisji z dnia 10 lipca 2007 r. w sprawie pomocy państwa nr 898/06 – Repsol Polimeros oraz z dnia 10 lipca 2007 r. w sprawie pomocy państwa nr 899/06 – Artensa (Artenius) – Produção e Comercialização de Ácido Tereftálico Purificado e Produtos Conexos, SA, gdzie stosunek „kwota pomocy/utworzone miejsca pracy” mieściłby się w zakresie porównywalnym z projektem spółki Petrogal).

- (186) Podobnie, jeżeli się porówna stosunek „pośrednio stworzone miejsca pracy/bezpośrednio stworzone miejsca pracy” z porównywalnymi projektami (takimi jak projekty, o których mowa w motywie 185), otrzymane dane liczbowe będą porównywalne.

Konieczność pomocy

- (187) Portugalia powtarza, że zarząd grupy Galp zatwierdził projekt inwestycyjny w marcu 2008 r. po otrzymaniu – w styczniu 2007 r. – pisemnego potwierdzenia od władz portugalskich, że projekt inwestycyjny kwalifikuje się do pomocy. Dlatego też warunkowo (konieczna była przede wszystkim zgoda Komisji) przyznano pomoc przed rozpoczęciem prac. Pierwsze zamówienie wiążące miało miejsce w marcu 2008 r. po podpisaniu przez spółkę Petrogal umów o przyznaniu pomocy.

(188) Portugalia odrzuca twierdzenie strony trzeciej, jakoby spółka Petrogal podjęła decyzję o rozpoczęciu projektu inwestycyjnego już w 2006 r.

(189) Portugalia przyznaje, że przed podjęciem ostatecznej decyzji przeprowadzono studia wykonalności. O ile takie informacje są absolutnie potrzebne zarządowi grupy Galp do podjęcia decyzji, nie oznacza to, że zarząd grupy Galp podjął już decyzję.

(190) Portugalia zapewnia, że projekt inwestycyjny nie zostałby wdrożony bez pomocy.

(191) Portugalia wyjaśnia, że wewnętrzna stopa zwrotu projektu była niewystarczająca w porównaniu z podjętym ryzykiem i atrakcyjnością innych projektów ([]), które mają kluczowe znaczenie dla rozwoju grupy Galp Energia. Prowadzi to do wniosku, że projekt inwestycyjny nie zostałby zrealizowany bez pomocy.

Właściwy produkt i rynek geograficzny

(192) Portugalia wnioskuje z uwag otrzymanych od stron trzecich, że właściwym rynkiem geograficznym nie jest rynek portugalski, ale co najmniej rynek iberyjski.

(193) Portugalia precyzuje, że udział spółki Petrogal w rynku oleju napędowego (na poziomie *loco* rafineria, niedetalicznym i detalicznym) nigdy nie przekroczy 25 %, jeżeli właściwym rynkiem geograficznym będzie półwysep iberyjski lub jeszcze szerszy rynek.

(194) Portugalia podkreśla, że w żadnym razie projekt inwestycyjny nie będzie miał wpływu na niedetaliczny i detaliczny rynek oleju napędowego, ponieważ cena na poziomie *loco* rafineria jest ustalana na warunkach rynkowych, a spółka Petrogal odwzorowuje ceny wyznaczone przez inne przedsiębiorstwa. Gdyby było inaczej, klienci spółki Petrogal mogliby z łatwością zacząć korzystać z przywozu, ponieważ – zdaniem Portugalii – nie istnieją żadne przeszkody (techniczne, taryfowe, logistyczne⁽⁴²⁾ itd.) dla przywozu oleju napędowego z innych państw członkowskich. Portugalskie wymogi dotyczące przywozu są zgodne z wymogami unijnymi.

(195) Portugalia przedstawiła łączne dane liczbowe dotyczące przywozu (drogą morską i lądową) oleju napędowego do Portugalii.

⁽⁴²⁾ Pojemność magazynowa stron trzecich wynosi 428 000 m³, co oznacza zdolność dostaw w wysokości 2,9 Mt rocznie (na podstawie 8 rotacji rocznie); jest to więcej niż połowa rynku krajowego. Ponadto olej napędowy jest również przywożony drogą lądową przez hiszpańską „sieć kapilarną”.

Tabela 5

Przywóz i wywóz oleju napędowego

Rok		2006	2007	2008	2009
PRZYWÓZ	Ogółem (kt)	638	776	1 011	1 478
	Petrogal	[]	[]	[]	[]
	Pozostałe	[]	[]	[]	[]
WYWÓZ	Ogółem (kt)	314	192	164	95
	Petrogal	[]	[]	[]	[]
	Pozostałe	[]	[]	[]	[]

Źródło: Dane DGEG (kursywa) i Petrogal.

(196) Ponadto Portugalia dysponuje wystarczającą pojemnością magazynową; Portugalia przedstawiła dane wskazujące, że różne podmioty gospodarcze przyjęły różne opcje strategiczne (inwestowanie w pojemność magazynową lub leasing obiektów) oraz że obydwa warianty są możliwe do zrealizowania i opłacalne. Główne podmioty gospodarcze nie zwiększyły swojej pojemności magazynowej, pomimo możliwości, które pojawiły się na rynku, co sugeruje, że ich zasoby magazynowe są wystarczające z punktu widzenia prowadzonej działalności w zakresie wprowadzania produktów do obrotu. Portugalia wskazuje na ciągły wzrost przywozu oleju napędowego ogółem, jak również na niewielki spadek wywozu. Wynika to z ciągłego rozwoju rynku i coraz większego deficytu lokalnych zdolności produkcyjnych. Dane liczbowe za 2009 r. odzwierciedlają jednak wpływ wypadku, który miał miejsce w rafinerii Sines i który na kilka tygodni ograniczył funkcjonowanie rafinerii i produkcję. Podmioty gospodarcze musiały zwiększyć przywóz tamtego roku, co zarazem dowiodło istnienia alternatywnych możliwości dostaw.

(197) Przywóz oleju napędowego do Portugalii w 2009 r. stanowił 27,2 % całkowitego zużycia oleju napędowego w tym roku. W poprzednich latach średni przywóz oleju napędowego w stosunku do rocznego zużycia oleju napędowego w Portugalii (około 5,4 Mt) wynosił około 14 %.

(198) W związku z tym Portugalia uważa portugalski rynek oleju napędowego za rynek otwarty i konkurencyjny, na którym handel jest ułatwiony, zaś ceny opierają się na cenie ropy naftowej, kosztach rafinacji i są określane przez alternatywę jaką jest przywóz po cenach *Platts*.

(199) Jeżeli chodzi o ciężką benzynę, Portugalia uważa, że właściwym rynkiem jest co najmniej EOG, ponieważ ciężka benzyna jest produktem znajdującym się w obrocie międzynarodowym.

6. OCENA ŚRODKA POMOCY

6.1. Istnienie pomocy państwa

- (200) Zgodnie z art. 107 ust. 1 Traktatu z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktacie wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- (201) Przyznana przez Portugalię pomoc na rzecz Petrogal będzie miała formę ulgi podatkowej. Wsparcie to można więc uznać za udzielone przez państwo członkowskie i przy użyciu zasobów państwowych w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu.
- (202) Pomoc przyznaje się jednemu przedsiębiorstwu, Petrogal, a więc ma ona charakter selektywny.
- (203) Pomoc przyznaje się na realizację inwestycji skutkującej zwiększeniem produkcji oleju napędowego i ciężkiej benzyny. Ponieważ produkty te są przedmiotem wymiany handlowej między państwami członkowskimi, istnieje prawdopodobieństwo, że przedmiotowy środek wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Pomoc przyznana przedsiębiorstwu Petrogal zwolni je z kosztów, które normalnie musiałyby ponieść samo. W związku z tym przedsiębiorstwo Petrogal odniesie korzyść gospodarczą w stosunku do swoich konkurentów. Sprzyjając w ten sposób przedsiębiorstwu Petrogal i prowadzonej przez nie produkcji, pomoc zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji.
- (204) W związku z tym Komisja uważa, że pomoc ta stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu.
- (205) Po ustaleniu, że przedmiotowa pomoc stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu, konieczne jest rozważenie, czy środek ten można uznać za zgodny z rynkiem wewnętrznym.

6.2. Zgodność środka pomocy z prawem

- (206) Zgłaszając pomoc przed jej wprowadzeniem w życie, Portugalia spełniła obowiązek dotyczący zgłoszenia wynikający z art. 108 ust. 3 Traktatu.

6.3. Podstawa prawna oceny

- (207) Ponieważ celem pomocy jest promocja rozwoju regionalnego, podstawą oceny zgodności pomocy z rynkiem wewnętrznym są wytyczne KPR oraz, w szczególności, przepisy sekcji 4.3 tych wytycznych dotyczące dużych projektów inwestycyjnych, a także kryteria dotyczące

szczegółowej oceny pomocy regionalnej dla dużych projektów inwestycyjnych określone w komunikacie w sprawie szczegółowej oceny, chyba że formalne postępowanie wykaże, że progi określone w pkt 68 lit. a) („test udziału w rynku”) i w pkt 68 lit. b) („testy wzrostu zdolności produkcyjnych i wydajności rynkowej”) wytycznych KPR nie zostały przekroczone.

- (208) Komisja musi przeprowadzić ocenę trój etapowo:

- po pierwsze, musi dokonać oceny zgodności z ogólnymi przepisami wytycznych KPR,
- po drugie, musi sprawdzić, czy test udziału w rynku i testy wzrostu zdolności produkcyjnych i wydajności rynkowej określone w pkt 68 lit. a) i b) (zwane dalej „testami określonymi w pkt 68 lit. a) i b)”) na pewno nie dają wyniku pozytywnego,
- po trzecie, w zależności od wyniku oceny przeprowadzonej w drugim etapie, może przystąpić do szczegółowej oceny.

6.4. Zgodność z ogólnymi przepisami wytycznych KPR – weryfikacja wątpliwości przedstawionych w decyzji o wszczęciu postępowania

- (209) Komisja sprawdziła, czy przyznana pomoc jest zgodna z ogólnymi przepisami wytycznych KPR. W wyniku tej oceny sformułowano następujące wnioski:

Nowy projekt inwestycyjny

- (210) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości co do tego, czy przedmiotowy projekt inwestycyjny jest inwestycją początkową, czy też mógłby zostać uznany za inwestycję odtworzeniową.
- (211) Komisja uwzględniła uwagi Portugalii przedstawione w motywach 130 i 131, zgodnie z którymi inwestycje skutkowały rozbudową istniejącego zakładu i zasadniczą zmianą dotyczącą całościowego procesu produkcyjnego istniejącego zakładu, w związku z czym inwestycję można uznać za inwestycję początkową, jak określono w pkt 34 wytycznych KPR.
- (212) Nowa instalacja destylacji próżniowej, instalacja do krakowania wstępnego w Matosinhos oraz nowa instalacja hydrokrakingu w Sines faktycznie będą działały wraz z pierwotnymi istniejącymi wcześniej instalacjami rafineryjnymi; w związku z tym przedmiotowy projekt inwestycyjny nie ma na celu odtworzenia, tylko rozszerzenie systemu produkcji. Ponadto efektem realizacji projektu inwestycyjnego będzie przekształcenie rafinerii poprzez wyposażenie ich w nową infrastrukturę technologiczną służącą do przetwarzania cięższych gatunków ropy naftowej na benzynę i olej napędowy.

- (213) Konkurent nr 1 nie wyraża sprzeciwu odnośnie do początkowego charakteru inwestycji, ale uważa, że inwestycja stanowi jedynie rozbudowę istniejącego zakładu.
- (214) W związku z tym Komisja uznaje, że projekt inwestycyjny dotyczy inwestycji początkowej w rozumieniu pkt 34 wytycznych KPR i tym samym że wątpliwości dotyczące początkowego charakteru inwestycyjnego projektu inwestycyjnego zostały rozwiązane.

Aspekt formalny efektu zachęty

- (215) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości co do spełnienia wymogów dotyczących formalnego aspektu efektu zachęty mających zastosowanie do pomocy *ad hoc*, jak określono w pkt 38 wytycznych KPR. W szczególności Komisja wyraziła wątpliwości co do tego, czy wymagany list intencyjny mógł zostać zastąpiony pisemnym potwierdzeniem Portugalii, że projekt, z zastrzeżeniem szczegółowej weryfikacji wniosku, zasadniczo kwalifikuje się do pomocy, ponieważ spełnia kryteria określone w programie, jak wykazała szczegółowa kontrola ⁽⁴³⁾.
- (216) Punkt 38 wytycznych KPR ma następujące brzmienie: „Istotne jest zagwarantowanie, aby pomoc regionalna stanowiła zachętę do podejmowania inwestycji, które w przeciwnym razie nie zostałyby zrealizowane w regionach objętych pomocą. Zatem pomoc może zostać udzielona w ramach programów pomocy wyłącznie wtedy, gdy beneficjent przed rozpoczęciem prac nad realizacją projektu złożył wniosek o przyznanie pomocy, a organ odpowiedzialny za zarządzanie programem potwierdził następnie na piśmie, że projekt, z zastrzeżeniem szczegółowej weryfikacji wniosku, zasadniczo kwalifikuje się do pomocy, ponieważ spełnia kryteria określone w programie. [...] W przypadku pomocy *ad hoc* właściwy organ, przed rozpoczęciem prac nad realizacją projektu, musi wydać list intencyjny w sprawie przyznania pomocy uzależniający je od zatwierdzenia pomocy przez Komisję. Jeśli prace rozpoczną się zanim warunki określone w niniejszym ustępie zostaną spełnione, projekt w całości nie będzie kwalifikował się do pomocy”.
- (217) „Rozpoczęcie prac” zdefiniowano w przypisie 40 wytycznych KPR jako podjęcie prac budowlanych lub pierwsze wiążące zamówienie na urządzenia.
- (218) Komisja wzięła pod uwagę następujące informacje faktyczne przedstawione przez Portugalię:
- dnia 22 stycznia 2007 r. przedsiębiorstwo Petrogal złożyło wniosek o przyznanie pomocy,
 - dnia 23 stycznia 2007 r. Portugalia potwierdziła zasadniczą kwalifikowalność projektu pomocy,

- dnia 6 marca 2008 r. pomoc została zatwierdzona przez portugalską Radę Ministrów, ale jej przyznanie zależy od zatwierdzenia Komisji, w związku z czym Petrogal nie skorzysta z pomocy przed rokiem 2011 (tj. przed zakończeniem inwestycji),
- dnia 8 marca 2008 r. zarząd przedsiębiorstwa Petrogal wydał zezwolenie na zamawianie urządzeń,
- dnia 14 marca 2008 r. złożono pierwsze wiążące zamówienie. Prace budowlane w ramach inwestycji faktycznie rozpoczęto w listopadzie 2008 r. w Sines i w styczniu 2009 r. w Matosinhos.

- (219) Komisja uważa, że umowy o przyznaniu pomocy podpisane dnia 10 marca 2008 r. przez Portugalię i Petrogal oraz publikacja w portugalskim dzienniku ustaw rezolucji Rady Ministrów przyjętych dnia 6 marca 2008 r. ⁽⁴⁴⁾ odpowiadają co najmniej listowi intencyjnemu i należy je uznawać za ściślejszy dowód formalnego aspektu efektu zachęty niż list intencyjny wymagany na podstawie pkt 38 wytycznych KPR. Wspomniane umowy o przyznaniu pomocy podpisano przed rozpoczęciem prac nad realizacją projektu inwestycyjnego.
- (220) W związku z tym Komisja uważa, że wątpliwości co do formalnego aspektu efektu zachęty zostały rozwiązane.

Wkład w rozwój regionalny i konieczność pomocy

- (221) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości co do wkładu inwestycji w rozwój regionalny. W tym kontekście Komisja wyraziła również wątpliwości dotyczące konieczności pomocy oraz zwróciła uwagę, że „pomoc, która nie jest konieczna, prawdopodobnie nie przyczyni się do rozwoju regionalnego i może skutkować niedopuszczalnym zakłóceniem konkurencji” ⁽⁴⁵⁾.

Konieczność pomocy

- (222) Konkurenci nr 1 i nr 2 wskazali, że przedsiębiorstwo Petrogal przystąpiłoby do realizacji projektu inwestycyjnego nawet bez przyznania pomocy. Ich zdaniem jest to inwestycja generująca dochód, która z gospodarczego punktu widzenia stymulowana jest brakiem równowagi między podażą oleju napędowego a popytem na cięższe i tańsze frakcje ropy naftowej i ich dostępnością. Wszystkie podmioty gospodarcze w całej Europie realizują w swoich rafineriach podobne inwestycje bez pomocy państwa.

⁽⁴³⁾ W przedmiotowym przypadku beneficjent złożył wniosek o przyznanie pomocy w dniu 22 stycznia 2007 r. w ramach programu, który został zakończony (zob. motyw 46 powyżej). Pomoc początkowo zgłoszono jako nadający się do zgłoszenia przypadek zastosowania tego programu, który został zakończony; zgłoszenie następnie zmieniono, a pomoc zgłoszono jako pomoc *ad hoc* poza programem, który wygasł.

⁽⁴⁴⁾ Resolução do Conselho de Ministros nr 55/2008, dokument opublikowany w Diário da República 1. serie n.- 60, z 26.3.2008, s. 1734.

⁽⁴⁵⁾ Zob. sekcja 3.3 decyzji Komisji z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie pomocy państwa nr C 34/09 (ex N 588/08) – PT – LIP – PETROGAL S.A.

- (223) W związku z tym należy ocenić, czy pomoc jest konieczna, aby wystąpił faktyczny efekt zachęty do podjęcia inwestycji, do której w przeciwnym razie by nie doszło w dwóch regionach objętych pomocą, lub czy do realizacji przedmiotowego projektu inwestycyjnego przystąpiono by niezależnie od przyznania pomocy. Odnośnie do tej kwestii Komisja musi ustalić, czy pomoc wpłynęła na zmianę postępowania przedsiębiorstwa Petrogal polegającą na przystąpieniu do realizacji dodatkowej inwestycji w odnośnych regionach.
- (224) Wydaje się, że strategiczną decyzję o przystąpieniu do realizacji inwestycji podjęto w 2006 r. Odzwierciedlono to w dokumencie przedstawionym przez grupę Galp Energia w październiku 2006 r.⁽⁴⁶⁾. Jak stwierdzono w sprawozdaniu rocznym grupy Galp Energia za 2006 r., zarząd podjął decyzję wykonawczą o realizacji projektu inwestycyjnego dnia 23 stycznia 2007 r.⁽⁴⁷⁾ i dnia 5 marca 2008 r. (tj. po otrzymaniu pisma z dnia 23 stycznia 2007 r. potwierdzającego kwalifikowalność od organów krajowych). Dnia 14 marca 2008 r. zarząd podjął decyzję operacyjną o zamówieniu pierwszych urządzeń mających związek z projektem inwestycyjnym.
- (225) Portugalia stwierdziła, że z powodu niewystarczających zdolności finansowych przedsiębiorstwo Petrogal przystąpiło do realizacji inwestycji dopiero w 2008 r. oraz że zarząd Galp ostatecznie podjął decyzję o przystąpieniu do realizacji zamówień na urządzenia oraz prac konstrukcyjnych po przyjęciu przez rząd portugalski odpowiedniej rezolucji Rady Ministrów.
- (226) Portugalia uważa, że dostępność pomocy państwa była kluczowa dla podjęcia przez Petrogal decyzji o przystąpieniu do realizacji inwestycji. Bez pomocy zaniechano by realizację projektu inwestycyjnego. Przedsiębiorstwo Petrogal wdrożyłoby alternatywny plan restrukturyzacji w celu dostosowania swojej działalności rafineryjnej do zmian na rynku oraz do warunków związanych z podażą ropy naftowej. Ponadto dostępne środki finansowe zostałyby wykorzystane w ramach inwestycji w projekty alternatywne niemające związku z działalnością rafineryjną.
- (227) Portugalia przedstawiła dokumenty należące do przedsiębiorstwa Petrogal, zawierające analizę dotyczącą oczekiwanej wewnętrznej stopy zwrotu z realizacji projektu inwestycyjnego i kosztu kapitału (WACC), a także wykaz ewentualnych inwestycji alternatywnych, do realizacji których grupa Galp Energia mogłaby przystąpić, wykorzystując dostępny kapitał.
- (228) Komisja uważa, że dokumenty przedstawione zarządowi grupy Galp w dniu 23 stycznia 2007 r. i w dniu 5 marca 2008 r. miały decydujące znaczenie dla oceny konieczności pomocy, ponieważ decyzja zarządu została podjęta w oparciu o te dokumenty.
- (229) Według Portugalii kalkulacje przedstawione przez zarząd grupy Galp w 2008 r. wskazywały, że wewnętrzna stopa zwrotu z realizacji projektu inwestycyjnego w przypadku braku pomocy wynosiłaby [8–10] %. Ten poziom wewnętrznej stopy zwrotu znacznie przewyższa poziom WACC Petrogal, który wynosi [7–9] %.
- (230) Portugalia wyjaśniła jednak, że decyzje zarządu grupy Galp zostały podjęte zgodnie z podejściem opartym na wymaganej stopie zwrotu wprowadzonym już w 2002 r. Wymagana stopa zwrotu lub minimalna dopuszczalna stopa zwrotu to minimalna stopa zwrotu z realizacji projektu, którą organ decyzyjny zamierza zaakceptować przez rozpoczęciem realizacji projektu, biorąc pod uwagę ryzyko i koszt alternatywny realizacji innych bieżących projektów. Inne wyrażenia stosowane na określenie „wymaganej stopy zwrotu” to „graniczna stopa zwrotu” i „referencyjna stopa zwrotu”.
- (231) Od 2006 r. odnośnie do działalności rafineryjnej obowiązuje wewnętrzna wymagana stopa zwrotu na poziomie [110–150] % WACC, tj. [10–12] %. Zasadniczo nie podjęto by żadnej decyzji inwestycyjnej, gdyby obliczony poziom wewnętrznej stopy zwrotu nie przekraczał tego progu. W takim przypadku pomoc zwiększa poziom wewnętrznej stopy zwrotu o [1–3] punkty procentowe, z [8–10] % do [9–11] %, jak przedstawiono w tabeli 3 w motywie 171 odnośnie do kalkulacji przedstawionych zarządowi w 2008 r. Mimo że wewnętrzna stopa zwrotu skorygowana po zastosowaniu pomocy pozostaje nieznacznie niższa niż wewnętrzna wymagana stopa zwrotu, zarząd grupy Galp uznał, że dodatkowy margines bezpieczeństwa jest wystarczający, aby ostatecznie zatwierdzić projekt inwestycyjny.
- (232) Wymagana stopa zwrotu jest instrumentem stosowanym przez przedsiębiorstwa przy podejmowaniu decyzji wiążących się z wysokim stopniem ryzyka, może więc być różna w zależności od ryzyka związanego z konkretnymi projektami. Na poziom wymaganej stopy zwrotu może również wpływać waluta, w której się ją oblicza: na obszarach walutowych charakteryzujących się wysokim poziomem inflacji wymagana stopa zwrotu jest wyższa niż na obszarach cechujących się stabilnością cen.
- ⁽⁴⁶⁾ GALP ENERGIA SGPS SA, Prospecto de oferta pública de venda e de admissão à negociação, październik 2006 r., dokument dostępny pod następującym adresem internetowym: <http://web3.cmvm.pt/sdi2004/emitentes/docs/fsd11332.pdf>. Brzmienie tego dokumentu jest następujące: „Optimizar as Capacidades de Refinação. A Galp Energia pretende adaptar os activos de refinação às exigências do mercado, expandindo e modernizando a refinaria de Sines, onde planeia investir num novo projecto de conversão que deverá estar concluído no final de 2010. A Galp Energia tem como objectivo não só aumentar a rentabilidade dos investimentos através da optimização das matérias-primas e da gama de produtos refinados, mas também melhorar a integração das duas refinarias existentes, de modo a retirar vantagens das suas diferentes características de refinação e alcançar um processo integrado e complementar de refinação. Está em curso a avaliação de duas alternativas para a configuração do novo projecto de conversão na refinaria de Sines, o montante de investimento está estimado em aproximadamente 1.000 milhões de Euros e o aumento esperado na margem de refinação é de cerca de USUSD3,0 por barril após a conclusão do projecto”.
- ⁽⁴⁷⁾ GALP ENERGIA, sprawozdanie roczne z 2006 r., dostępne na stronach internetowych www.galpenergia.com. Na stronie 19 dokument ten ma następujące brzmienie: „PROJEKT PRZEKSZTAŁCENIA I OPTYMALIZACJA RAFINERII Dnia 23 stycznia 2007 r. zarząd zatwierdził projekt przekształcenia oraz optymalizację procesów rafinerii w gminie Sines i dystrykcie Porto w celu zwiększenia produkcji oleju napędowego o 2,5 mln ton oraz zmniejszenia produkcji oleju opałowego. Wzrost produkcji oleju napędowego ma być odpowiedzią na rosnący popyt na rynku iberyjskim oraz przynieść korzyści związane z różnicą między cenami oleju napędowego a cenami oleju opałowego na rynkach międzynarodowych. Dzięki tym inwestycjom możliwy będzie również przerób cięższej ropy naftowej”.

- (233) Jak dotąd w decyzjach w sprawie pomocy państwa w obszarze pomocy regionalnej nie posługiwano się pojęciem „wymaganej stopy zwrotu” do celów rozstrzygnięcia kwestii dotyczących konieczności pomocy oraz związanego z nią efektu zachęty. Pojęcia „wymaganej stopy zwrotu” nie użyto także w komunikacie w sprawie szczegółowej oceny. Wspomniane pojęcie „wymaganej stopy zwrotu” zastosowano już jednak w kilku decyzjach w sprawie pomocy państwa (takich jak decyzja Komisji z dnia 23 lutego 2011 r. w sprawie pomocy państwa nr N 204/10 – Pomoc dla Volvo Aero na badania i rozwój Trent XWB ICC, niepublikowana w Dzienniku Urzędowym), w większości przyjętych na mocy wspólnotowych zasad ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną⁽⁴⁸⁾, odnośnie do projektów wiążących się z wysokim stopniem ryzyka.
- (234) Portugalia zwraca uwagę, że projekt inwestycyjny wiąże się z różnego rodzaju ryzykiem, które uzasadnia zastosowanie podejścia opartego na wymaganej stopie zwrotu. Ten projekt inwestycyjny jest największą inwestycją generującą dochód, jaką kiedykolwiek zrealizowano w Portugalii. Realizacja tego projektu inwestycyjnego potrwa kilka lat. Oszacowanie kosztów realizacji projektu inwestycyjnego jest wyjątkowo trudne: Portugalia przedstawiła kalkulacje wskazujące, że początkowe szacunki dotyczące kosztów faktycznie były znacznie zaniżone. Ponieważ projekt inwestycyjny jest długoterminowy, sporządzenie długoterminowych prognoz dotyczących marż rafineryjnych jest bardzo trudne, w szczególności w sytuacjach, w których w dalszej perspektywie możliwe jest zastąpienie tradycyjnych samochodów z silnikami spalinyowymi samochodami elektrycznymi i innymi.
- (235) Przeprowadzone w 2006 r. badanie empiryczne⁽⁴⁹⁾, w którym dokonano analizy ponad 100 samodzielnie ustalonych wymaganych stóp zwrotu (głównie przez przedsiębiorstwa północnoamerykańskie), wskazuje, że średnia wymagana stopa zwrotu wynosi 14,1 % oraz że wartość absolutna różnicy między WACC a wymaganą stopą zwrotu wynosi 5 punktów procentowych, tj. 155 % WACC. Biorąc pod uwagę te informacje, wymagana stopa zwrotu zastosowana przez Petrogal i przez grupę Galp Energia odnośnie do sektora rafineryjnego na pierwszy rzut oka nie wydaje się zawyżona.
- (236) W świetle powyższych informacji, a w szczególności biorąc pod uwagę specyfikę danego sektora oraz specyfikę sprawy (tj. znaczenie ryzyka ze względu na zakres projektu inwestycyjnego oraz okres długoterminowej eksploatacji), Komisja uważa, że taką wymaganą stopę zwrotu można wziąć pod uwagę przy ocenie, czy pomoc była konieczna jako zachęta do realizacji przedmiotowego projektu inwestycyjnego.
- (237) Konkurenci nr 1 i nr 2 potwierdzili, że w przypadku działalności rafineryjnej nie istnieje żaden poziom odniesienia dla tego sektora. Konkurent nr 1 wskazał jednak, że uznałby poziom odniesienia (stopę zwrotu) wynoszący 10 % za wystarczający z punktu widzenia realizacji projektu inwestycyjnego. Komisja zwraca uwagę, że ten
- poziom odniesienia wynoszący 10 % jest bardzo zbliżony do poziomu wewnętrznej stopy zwrotu po zastosowaniu pomocy przedstawionego zarządcy grupy Galp w 2008 r. i wynoszącego [9–11] %. W związku z tym Komisja uważa, że kwota pomocy nie przewyższa kwoty, którą konkurent uznałby za konieczną do osiągnięcia dopuszczalnego poziomu wewnętrznej stopy zwrotu.
- (238) Wydaje się zatem, że zastosowanie przedmiotowego środka pomocy skutkuje zbliżeniem poziomu wewnętrznej stopy zwrotu do poziomu wymaganej stopy zwrotu przedsiębiorstwa Petrogal oraz do poziomu referencyjnej stopy zwrotu wskazanego przez konkurenta nr 1. Poziom wewnętrznej stopy zwrotu po zastosowaniu pomocy nie przewyższa poziomu wymaganej stopy zwrotu przedsiębiorstwa Petrogal ani poziomu referencyjnej stopy zwrotu konkurenta, co sugeruje, że pomoc nie była nadmierna. Sam fakt, że decyzję o przyznaniu do realizacji inwestycji podjęto w 2008 r., w sytuacji, w której poziom wewnętrznej stopy zwrotu po zastosowaniu pomocy był nadal znacznie niższy niż zadeklarowany poziom wymaganej stopy zwrotu, nie jest wystarczający, aby podać w wątpliwość znaczenie wymaganej stopy zwrotu. Z poprzednich oświadczeń zarządu grupy Galp w oczywisty sposób wynika, że był on świadomy strategicznego znaczenia przedmiotowego projektu inwestycyjnego dla zaprzestania obniżania marż rafineryjnych. Mimo że nie osiągnięto w pełni poziomu wymaganej stopy zwrotu, wydaje się, iż ten element strategiczny był wystarczający jako uzasadnienie dla niewielkiej rozbieżności z poziomem wymaganej stopy zwrotu.
- (239) W związku z tym Komisja uważa, że pomoc była konieczna jako zachęta inwestycyjna oraz że jej kwota nie przekraczała kwoty koniecznej do osiągnięcia tego celu. W tym kontekście nie jest całkowicie słuszne stwierdzenie, że wszystkie podmioty gospodarcze w całej Europie realizowały w swoich rafineriach podobne inwestycje bez pomocy państwa. Komisja przeanalizowała na przykład inne środki pomocy zastosowane do celów podobnych inwestycji. W szczególności Komisja przeanalizowała przypadek, którego dotyczy decyzja Komisji N 283/2004⁽⁵⁰⁾ w sprawie instalacji hydrokrakingu destylatów.

Wkład w rozwój regionalny

- (240) W decyzji o wszczęciu postępowania, zawierającej odesłanie do pkt 10 wytycznych KPR, Komisja wyraziła wątpliwości co do wkładu pomocy i projektu inwestycyjnego w rozwój regionalny, kładąc nacisk na niewielką liczbę (150) stworzonych miejsc pracy w porównaniu z kwotą pomocy (160 mln EUR), oraz co do tego, czy oczekiwany wkład w rozwój regionalny faktycznie równoważy skutki przyznania pomocy dla przedmiotowego sektora.
- (241) Komisja zwraca uwagę, podobnie jak konkurent nr 1, że kwota pomocy przypadająca na jedno miejsce pracy faktycznie w znacznym stopniu przewyższa poziom pomocy na jedno miejsce pracy w przypadku przyznanych ostatnio środków pomocy *ad hoc* (zob. motyw 89).

⁽⁴⁸⁾ Dz.U. C 323 z 30.12.2006, s. 1.

⁽⁴⁹⁾ Meier I., Tarhan V., Corporate investment decision practices and the hurdle rate premium puzzle, luty 2006 r., spotkania Southern Finance Association, Destin, Francja.

⁽⁵⁰⁾ Decyzja Komisji z dnia 20 października 2004 r. w sprawie pomocy państwa N 283/2004 – Francja – Pomoc dla Total (Gonfreville) (Dz.U. C 136 z 3.6.2005, s. 44).

W kilku negatywnych decyzjach⁽⁵¹⁾ stwierdzono niewystarczający wkład w rozwój regionalny, biorąc pod uwagę liczbę stworzonych miejsc pracy.

- (242) Portugalia przyznaje, że kwota pomocy na jedno bezpośrednio stworzone miejsce pracy jest bardzo wysoka; jest to jednak uzasadnione kapitałochłonnym charakterem projektu inwestycyjnego, który często cechuje inwestycje realizowane w przedmiotowym sektorze: w przeszłości Komisja zatwierdzała pojedynczo składane wnioski dotyczące programów pomocy w tym sektorze, w ramach których kwota pomocy przypadająca na jedno utworzone miejsce pracy była jeszcze wyższa⁽⁵²⁾. Portugalia uważa, że powinny zostać uwzględnione czynniki inne niż kwota pomocy na jedno bezpośrednio stworzone miejsce pracy, takie jak liczba miejsc pracy utworzonych pośrednio, liczba utworzonych czasowych miejsc pracy oraz inne kwestie z tym związane.
- (243) W poprzednich decyzjach Komisja zawsze brała pod uwagę kwestię bezpośredniego tworzenia miejsc pracy. Ponadto w szeregu decyzji⁽⁵³⁾ wzięto pod uwagę kwestię pośredniego tworzenia miejsc pracy.
- (244) Portugalia początkowo twierdziła, że każdemu bezpośrednio stworzonemu (lub zlikwidowanemu) miejscu pracy miałyby odpowiadać trzy miejsca pracy stworzone pośrednio. Stosunek 3:1 uzasadniono, powołując się na inne sprawy Portugalii dotyczące tej samej branży⁽⁵⁴⁾, w przypadku których Komisja w przeszłości akceptowała zbliżony lub wyższy stosunek. Potencjał w zakresie pośredniego tworzenia miejsc pracy wynika z czynności obsługowych, stanowiących prawdopodobnie niską rynkową, która zyska najwięcej na realizacji przedmiotowego projektu. Będzie to efektem większej złożoności technologicznej rafinerii, co oznacza, że podwykonawstwo będzie należało zlecać coraz bardziej wyspecjalizowanym pracownikom i technikom.
- (245) Na poparcie swojego argumentu Portugalia odniosła się do ostatniego dokumentu roboczego Komisji dotyczą-

cego sektora petrochemicznego⁽⁵⁵⁾, który stwierdza się, że w UE w sektorze tym bezpośrednio zatrudnionych jest jedynie 100 000 osób, można jednak uznać, iż od unijnego przemysłu rafineryjnego bezpośrednio zależnych jest aż 400 000–600 000 miejsc pracy. W tym samym dokumencie, w przypisie 41, zawarto informację na temat kolejnych 600 000 miejsc pracy w obszarach związanych z logistyką i marketingiem. Na podstawie tych stwierdzeń uzasadnione byłoby zastosowanie stosunku wyższego niż 3:1, a mianowicie 4:1–6:1, a biorąc pod uwagę liczbę utworzonych miejsc pracy w obszarach związanych z logistyką i marketingiem, nawet 12:1.

- (246) Ponadto Portugalia wskazała, że gdyby wybrano alternatywny scenariusz „brak pomocy i brak projektu”, przedsiębiorstwo Petrogal przeprowadziłoby restrukturyzację swoich rafinerii i zmniejszyłoby liczebność swojej siły roboczej, co oznaczałoby likwidację 160 bezpośrednio stworzonych miejsc pracy. W związku z tym w swojej ocenie wkładu pomocy w rozwój regionalny Komisja powinna wziąć pod uwagę, że realizacja projektu inwestycyjnego wiąże się ze bezpośrednim stworzeniem lub utrzymaniem 310 miejsc pracy⁽⁵⁶⁾ i z pośrednim stworzeniem około 930⁽⁵⁷⁾ – 3 720 miejsc pracy, co obniżałoby nadmierną kwotę pomocy na jedno bezpośrednie miejsce pracy.
- (247) Dodatkowo Portugalia podkreśliła, że przedmiotowy projekt inwestycyjny jest największym jednostkowym projektem inwestycyjnym, do jakiego kiedykolwiek przystąpiono w Portugalii, oraz że w jego ramach na etapie budowy w odnośnych regionach powstanie 3 000 tymczasowych miejsc pracy.
- (248) Ponadto w poprzednich decyzjach⁽⁵⁸⁾ zatwierdzających pomoc regionalną *ad hoc* Komisja powoływała się na znaczenie następujących czynników:

- zwiększenie dochodów pracowników (bezpośrednie i pośrednie tworzenie miejsc pracy zapewniających lepsze wynagrodzenie),
- dobrostan społeczny w regionie (dzięki poprawie warunków środowiskowych i warunków życia, pokrywaniu kosztów wydarzeń lokalnych),
- zwiększenie potencjału kapitału ludzkiego (dzięki organizacji szkoleń, kształceniu, programom studiów doktoranckich),

⁽⁵¹⁾ Zob. decyzje Komisji: z dnia 15 września 2010 r. w sprawie pomocy państwa C 8/09 (ex N 357/08) *Friel Acerra* (Dz.U. L 46 z 19.2.2011, s. 28), z dnia 11 grudnia 2007 r. w sprawie pomocy państwa nr C 12/07 (ex N 799/06) *Glunz & Jensen* (Dz.U. L 178 z 5.7.2008, s. 38) i z dnia 4 czerwca 2008 r. w sprawie pomocy państwa C 57/07 (ex N 843/06) *Alas Slovakia* (Dz.U. L 248 z 17.9.2008, s. 19).

⁽⁵²⁾ Zob. decyzje Komisji z dnia 10 lipca 2007 r. w sprawie pomocy państwa N 898/06 – Repsol Polimerom i z dnia 10 lipca 2007 r. w sprawie pomocy państwa N 899/06 – Artensa (Artenius) – Produção e Comercialização de Ácido Tereftálico Purificado e Produtos Conexos SA, w których stosunek pomocy do utworzonych miejsc pracy byłby porównywalny do tego w przypadku projektu przedsiębiorstwa Petrogal.

⁽⁵³⁾ Podobnie jak w decyzjach Komisji: z dnia 17 listopada 2009 r. w sprawie pomocy państwa N 447/09 *TietoEnator Sp. z o.o.* (Dz.U. C 25 z 2.2.2010, s. 8); z dnia 25 czerwca 2007 r. w sprawie pomocy państwa nr 828/06 *Bridgestone Stargard* (Dz.U. C 278 z 21.11.2007, s. 2); z dnia 13 lutego 2006 r. w sprawie pomocy państwa nr 630/2005 *MAN Trucks* (Dz.U. C 126 z 30.5.2006, s. 5); z dnia 6 sierpnia 2007 r. w sprawie pomocy państwa N 251/06 *LG Innotek Poland* (Dz.U. C 270 z 13.11.2007, s. 7).

⁽⁵⁴⁾ Zob. decyzje Komisji z dnia 10 lipca 2007 r. w sprawie pomocy państwa N 898/06 – Repsol Polimerom i z dnia 10 lipca 2007 r. w sprawie pomocy państwa N 899/06 – Artensa (Artenius) – Produção e Comercialização de Ácido Tereftálico Purificado e Produtos Conexos, SA.

⁽⁵⁵⁾ Sekcja 3.2.7 Skutki restrukturyzacji sektora, dokument roboczy służb Komisji w sprawie rafinacji i podaży produktów naftowych w UE z dnia 17 listopada 2010 r., załącznik do Komunikatu Komisji dotyczącego priorytetów w odniesieniu do infrastruktury na 2020 r. i w dalszej perspektywie, SEC(2010) 1398 wersja ostateczna, dostępny na stronach internetowych Komisji.

⁽⁵⁶⁾ Liczbę utrzymanych miejsc pracy uwzględniono również ostatnio w decyzji Komisji z dnia 29 maja 2009 r. w sprawie pomocy państwa nr 381/08 *Pirelli Industrie Pneumatici S.r.l* (Dz.U. C 284 z 25.11.2009, s. 11).

⁽⁵⁷⁾ Przy zastosowaniu bardziej konserwatywnego wskaźnika 3:1.

⁽⁵⁸⁾ Podobnie jak w decyzjach Komisji: z dnia 24 czerwca 2008 r. w sprawie pomocy państwa nr 730/2007 *SIA Ekobriketes* (Dz.U. C 210 z 19.8.2008, s. 1); z dnia 15 stycznia 2009 r. w sprawie pomocy państwa N 729/07 *SIA Eko Osta* (Dz.U. C 80 z 3.4.2009, s. 2); oraz z dnia 24 marca 2009 r. w sprawie pomocy państwa N 500/08 *Baña Čáry a.s.* (Dz.U. C 147 z 27.6.2009, s. 6).

- wkład w B&R, transfer technologii i wiedzy eksperckiej (w wyniku realizacji inwestycji modernizacyjnej),
 - zwiększona aktywność podwykonawców na odnośnych obszarach,
 - lepsze wykorzystanie istniejących obiektów portowych.
- Czynniki te z pewnością stanowią pozytywne elementy, które można by wziąć pod uwagę przy ocenie wkładu pomocy i projektu inwestycyjnego w rozwój regionalny w Portugalii.
- (249) Tak więc uwagi Portugalii i szeregu zainteresowanych stron dotyczą innych istotnych aspektów związanych z wkładem w rozwój regionalny w kontekście wpływu na środowisko i skutków społecznych, bardziej intensywnego szkolenia oraz protokołów podpisanych z instytucjami szkolnictwa wyższego.
- (250) Portugalia powołała się także na rozwój łańcucha dostaw oraz wpływ budowy nowych instalacji na strukturę przemysłu krajowego, w tym jej wpływu na prace w dziedzinie inżynierii lądowej, prace budowlane i prace w dziedzinie technologii budowy maszyn. Wpływ ten z pewnością jest pozytywny, ma on jednak charakter przejściowy lub ogólny (zob. motyw 154).
- (251) Komisja bierze pod uwagę przedstawione przez Portugalie trwałe efekty zewnętrzne realizacji projektu inwestycyjnego w odnośnych regionach. W szczególności oczekiwany długi okres funkcjonowania rafinerii (oczekuje się, że będą one działały co najmniej przez 30 lat), pozytywny wpływ na sektor podwykonawstwa, znaczna liczba szkoleń oraz liczba protokołów podpisanych ze szkołami i uniwersytetami wskazują na znaczenie rafinerii w odnośnych regionach. Nawet jeżeli te efekty zewnętrzne w znacznej mierze obserwowano już wcześniej w związku z długą historią funkcjonowania rafinerii, można przyznać, że inwestycje z pewnością przyczyniają się do zwiększenia roli przedsiębiorstwa Petrogal w Sines i w gminie Porto.
- (252) Portugalia przedstawiła także analizę kosztów i korzyści dotyczącą projektu pomocy. Analiza kosztów i korzyści ma mieć szerszy zakres niż analiza dotycząca opłacalności projektu przedstawiona przez inwestora oraz ma obejmować wszystkie (pominięte) koszty społeczne i korzyści związane z realizacją projektów. W tym kontekście analiza kosztów i korzyści przedstawia wartości liczbowe odnośnie do oczekiwanych korzyści, w tym wartość dochodów z podatków związanych z zatrudnieniem pośrednim i bezpośrednim, dane dotyczące unikniętego wzrostu udziału bezrobocia (dzięki utrzymaniu miejsc pracy), dochody z podatku konsumpcyjnego, dodatkowych dochodów dla portu Leixões, kwotę bezpośredniego wsparcia dla społeczności lokalnych itp.
- (253) W analizie kosztów i korzyści stwierdzono, że pomoc jest bardzo korzystna dla Portugalii. Zakres geograficzny analizy kosztów i korzyści wykracza poza regiony Norte i Alentejo, których przedmiotowy projekt inwestycyjny dotyczy bezpośrednio. Jeżeli jednak świadczenia uzyskane na poziomie krajowym zostaną proporcjonalnie podzielone i przekazane odpowiednim regionom zgodnie z ich znaczeniem gospodarczym, regiony Norte i Alentejo otrzymają 34,8 % tych świadczeń.
- (254) Portugalia podkreśliła również, że pomoc oraz związana z nią inwestycja miały korzystny wpływ na inne obszary polityki niż rozwój regionalny. Portugalia podkreśliła znaczenie strategiczne projektu inwestycyjnego na poziomie krajowym oraz w kontekście europejskiego bezpieczeństwa dostaw energii. Ten korzystny wpływ obejmuje zmniejszenie stopnia uzależnienia od przywozu, reakcję na rosnące zapotrzebowanie na olej napędowy, zwiększenie efektywności energetycznej w obydwu rafineriach oraz pozytywny wpływ na środowisko. Powyższych argumentów nie można wziąć pod uwagę przy dokonywaniu oceny wkładu pomocy w rozwój regionalny.
- (255) Mimo że na pierwszy rzut oka kwota pomocy na jedno bezpośrednio stworzone miejsce pracy wydaje się nieproporcjonalna, pozytywne skutki pośrednie (pośrednie miejsca pracy, efekty zewnętrzne, tworzenie miejsc pracy zapewniających wysokie dochody, zwiększenie efektywności kapitału ludzkiego, poprawa dobrostanu społecznego) wskazują na wkład środka w rozwój regionów Alentejo i Norte, którego nie można uznać za nieistotny. W związku z tym Komisja uważa, że początkowe wątpliwości dotyczące wkładu pomocy w rozwój regionalny zostały rozwiane.
- (256) Ponadto w kolejnych częściach dotyczących zastosowania przepisów pkt 68 lit. a) i b) wskazano, że negatywne sektorowe skutki przyznania pomocy są niewielkie, ponieważ rynki, których dotyczy inwestycja nie są nierentowne, tj. nie obserwuje się w ich przypadku bezwzględne pogorszenia sytuacji. Ponadto przedsiębiorstwo Petrogal nie ma dużego udziału w odpowiednim rynku transakcji *loco* rafineria, który mógłby w niewłaściwy sposób wykorzystać poprzez zachowanie antykonkurencyjne. Zastąpienie przywozu ciężkiej benzyny na potrzeby przemysłu produkcji węglowodorów aromatycznych ma niewielki wpływ na dostawców z EOG. W związku z tym Komisja uważa, że początkowe wątpliwości co do tego, czy oczekiwany wkład w rozwój regionalny równoważy negatywne sektorowe skutki pomocy, zostały rozwiane.

Pozostałe przepisy ogólne

- (257) Zgodnie z pkt 9 wytycznych KPR Petrogal nie jest zagrożonym przedsiębiorstwem w rozumieniu komunikatu Komisji Wytyczne wspólnotowe dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw⁽⁵⁹⁾.
- (258) Zgodnie z pkt 39 wytycznych KPR wkład własny przedsiębiorstwa Petrogal odpowiada wyższej kwocie niż 25 % wydatków kwalifikowalnych (zob. motyw 36 powyżej).
- (259) Zgodnie z pkt 50 wytycznych KPR wartość wydatków kwalifikowalnych na realizację projektu inwestycyjnego oblicza się na podstawie kwalifikowalnych kosztów inwestycji (zob. motyw 35 powyżej).
- (260) Zgodnie z pkt 71–75 wytycznych KPR zastosowano się do zasad dotyczących kumulacji pomocy (zob. motyw 43 powyżej).

⁽⁵⁹⁾ Dz.U. C 244 z 1.10.2004, s. 2.

- (261) Zgodnie z pkt 40 wytycznych KPR pomoc przyznano pod warunkiem, że przedsiębiorstwo Petrogal utrzyma przedmiotowy projekt inwestycyjny w odnośnych regionach przez okres co najmniej pięciu lat po jego zakończeniu.
- (262) W związku z tym Komisja uważa, że pomoc jest zgodna z ogólnymi przepisami wytycznych KPR.

6.5. Zgodność z kryteriami dotyczącymi dużych projektów inwestycyjnych – weryfikacja wątpliwości wyrażonych w decyzji o wszczęciu postępowania

Jednostkowy projekt inwestycyjny

- (263) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości co do tego, czy przedmiotowy projekt inwestycyjny można uznać za jednostkowy projekt inwestycyjny w rozumieniu pkt 60 wytycznych KPR, mimo że rafinerie nie są położone blisko siebie.
- (264) Choć rafinerie nie są położone blisko siebie, Portugalia uważa, że istnieją między nimi ściśle powiązania gospodarcze, funkcjonalne i strategiczne. Bez inwestycji w instalację destylacji próżniowej w Matosinhos powiązana z nią inwestycja w instalację do hydrokrakowania w Sines nie byłaby możliwa z uwagi na ryzyko częstych braków na rynku próżniowego oleju gazowego (będącego materiałem wsadowym do instalacji do hydrokrakowania). W związku z tym Portugalia uważa, że z uwagi na ściśle powiązania funkcjonalne rafinerie są ekonomicznie niepodzielne.
- (265) Konkurent nr 1 kwestionuje to podejście, ponieważ uważa, że środki trwałe projektu inwestycyjnego są ekonomicznie podzielne.
- (266) W swoich uwagach zgłoszonych w odpowiedzi na decyzję o wszczęciu postępowania jedna ze stron trzecich wskazała, że wzrost produkcji ciężkiej benzyny jest kluczowy dla realizacji inwestycji przez grupę La Seda w Sines. Komisja sprawdziła, czy inwestycja realizowana przez grupę La Seda mogła wraz z inwestycją w Matosinhos tworzyć jednostkowy projekt inwestycyjny. Portugalia potwierdziła, że wzrost produkcji ciężkiej benzyny zostanie wykorzystany wyłącznie w ramach przedsiębiorstwa Petrogal oraz że ciężka benzyna nie będzie sprzedawana osobom trzecim. W związku z tym Komisja stwierdza, że projekt inwestycyjny nie tworzy wraz z projektem inwestycyjnym grupy La Seda jednostkowego projektu inwestycyjnego.
- (267) Punkt 60 wytycznych KPR dotyczy projektów inwestycyjnych sztucznie podzielonych na podprojekty, aby ominąć mechanizm dostosowania, który ogranicza maksymalną intensywność pomocy przyznawanej na realizację projektów inwestycyjnych o wartości powyżej 50 mln EUR. W przedmiotowym przypadku Komisja stwierdziła, że intensywność zastosowanej pomocy (12,43 % wartości bieżącej netto) jest niższa niż maksymalna intensywność pomocy, którą powinno się zastosować w przypadku projektu inwestycyjnego uznanego za jednostkowy projekt inwestycyjny (14,28 % wartości bieżącej netto), w związku z czym jest niższa niż maksymalna intensywność pomocy, którą można było przyznać na realizację dwóch projektów osobno. W związku

z tym maksymalna intensywność pomocy nawet dla jednostkowego projektu inwestycyjnego nie została przekroczona, i Komisja stwierdza, że ustalenie, czy dwa projekty w Sines i w Matosinhos stanowią jednostkowy projekt inwestycyjny nie jest konieczne pomimo bliskości geograficznej, ponieważ kwestia ta nie stanowi uszczerbku dla oceny zgodności pomocy na podstawie wytycznych KPR.

Intensywność pomocy

- (268) Zgodnie z pkt 67 wytycznych KPR sposób obliczania intensywności pomocy zależy od tego, czy projekt inwestycyjny uznaje się za jednostkowy projekt inwestycyjny, czy za dwa odrębne projekty inwestycyjne. W drugim przypadku, jeżeli dwie rafinerie rozpatruje się osobno, obliczając intensywność pomocy, należałoby wziąć pod uwagę dwa różne standardowe pułapy pomocy regionalnej mające zastosowanie dla Sines (40 %) i dla Matosinhos (30 %).
- (269) Portugalia zgłosiła, że wartość nominalna całkowitych planowanych kosztów kwalifikowalnych związanych z realizacją projektu inwestycyjnego wynosi 1 058 934 146 EUR ([] dla inwestycji w Sines i [] EUR dla inwestycji w Matosinhos).
- (270) Wartość bieżąca netto inwestycji w Sines wynosi [] EUR w przypadku zastosowania pomocy o planowanej wartości nominalnej [] EUR, co odpowiada intensywności pomocy mającej zastosowanie do tej rafinerii, która wynosi 13,12 % ekwiwalentu dotacji brutto i jest niższa niż dostosowana maksymalna intensywność pomocy wynosząca 15,94 %.
- (271) Wartość bieżąca netto inwestycji w Matosinhos wynosi [] EUR w przypadku zastosowania pomocy o planowanej wartości nominalnej [] EUR, co odpowiada intensywności pomocy mającej zastosowanie do tej rafinerii, która wynosi 10,66 % ekwiwalentu dotacji brutto i jest niższa niż dostosowana maksymalna intensywność pomocy wynosząca 14,68 %.
- (272) Do celów decyzji o wszczęciu postępowania Komisja sprawdziła intensywność pomocy w dwóch regionach, aby stwierdzić, że intensywność ta jest różna, ponieważ wynosi 40 % w przypadku Sines i 30 % w przypadku Matosinhos, oraz ponownie obliczyła maksymalną intensywność pomocy poprzez ważenie intensywności pomocy, biorąc pod uwagę stosunek (wartości bieżącej netto) inwestycji w odpowiadającym regionie do inwestycji ogółem. W wyniku tego intensywność pomocy wynosiłaby 37,18 %, co odpowiadałoby dostosowanej maksymalnej intensywności na poziomie 14,21 %.
- (273) Nawet gdyby projekt inwestycyjny uznano za jednostkowy projekt inwestycyjny, bieżąca wartość netto całkowitych kosztów inwestycji wynosiłaby 974 064 894 EUR. Całkowita wartość bieżąca netto planowanej pomocy wynosiłaby 121 091 314 EUR, odpowiadając tym samym intensywności pomocy na poziomie 12,43 % ekwiwalentu dotacji brutto, co jest poniżej poprzednio obliczonego poziomu dostosowanej maksymalnej intensywności pomocy wynoszącego 14,21 %.

(274) W związku z tym, ponieważ intensywność pomocy wyrażona jako ekwiwalent dotacji brutto byłaby niższa niż dostosowana maksymalna intensywność pomocy, biorąc pod uwagę zasady dostosowania, Komisja uważa, że intensywność pomocy zaproponowana odnośnie do przedmiotowego projektu inwestycyjnego jest zgodna z pkt 67 wytycznych KPR.

(275) Portugalia zobowiązała się, że nie przekroczy maksymalnej kwoty pomocy ani maksymalnej intensywności pomocy określonej w niniejszej decyzji, również w przypadku niższych lub wyższych wydatków kwalifikowalnych.

Ocena na podstawie zasad określonych w pkt 68 lit. a) i b) wytycznych KPR

(276) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości dotyczące niektórych kwestii związanych z oceną pomocy zgodnie z zasadami określonymi w pkt 68 lit. a) i b) wytycznych KPR. Były to następujące kwestie:

— czy produktami objętymi projektem inwestycyjnym były wyłącznie olej napędowy i ciężka benzyna, jak twierdzi Portugalia, czy także inne produkty związane z przemysłem rafineryjnym, biorąc pod uwagę możliwość zastąpienia produktów rafineryjnych po stronie podaży oraz fakt, że ciężka benzyna może być uznawana za produkt pośredni w rozumieniu pkt 69 wytycznych KPR,

— czy właściwy rynek produktowy obejmuje, jak twierdzi Portugalia, poziom *loco* rafineria zarówno w odniesieniu do oleju napędowego, jak i do ciężkiej benzyny,

— czy właściwy rynek geograficzny dla przedmiotowych produktów należy określić na poziomie krajowym, regionalnym (Półwyspu Iberyjskiego), czy na poziomie EOG,

— czy beneficjent, Petrogal, oraz grupy Galp Energia i ENI, do których Petrogal należy, mają udział we właściwych rynkach na poziomie wyższym niż 25 % (pkt 68 lit. a) wytycznych KPR),

— czy w odniesieniu do wszystkich przedmiotowych produktów zdolność produkcyjna osiągnięta w wyniku realizacji projektu stanowi więcej niż 5 % któregośkolwiek właściwego rynku, co potwierdzają dane dotyczące widocznej konsumpcji danego produktu, a w takim przypadku czy średni roczny wskaźnik wzrostu widocznej konsumpcji właściwego produktu w ciągu ostatnich pięciu lat nie przekraczał średniej rocznej stopy wzrostu PKB EOG.

(277) W motywach 278–311 Komisja dokonała ponownej oceny pod kątem tego, czy progi określone w pkt 68 lit. a) i b) zostały przekroczone, w celu ustalenia, czy

konieczna jest szczegółowa ocena projektu inwestycyjnego. Po pierwsze, ocenie poddaje się produkty objęte oraz uznawane za objęte projektem inwestycyjnym. Po drugie, określa się na ich podstawie właściwe rynki produktów. Po trzecie, analizuje się, czy ocenę powinno się przeprowadzić na poziomie *loco* rafineria, detalicznym czy niedetalicznym. W motywach 312–344 określono rynek produktów oraz właściwy rynek geograficzny na podstawie tego, który z przedmiotowych rynków produktów jest poddawany ocenie pod kątem właściwego udziału w rynku przedsiębiorstwa Petrogal. Po czwarte, analiza koncentruje się na tym, czy poziom wzrostu wydajności produkcyjnej przewyższa poziom 5 % właściwej widocznej konsumpcji w EOG na rynku, na którym wzrost poziomu widocznej konsumpcji w EOG odnośnie do przedmiotowych produktów jest niewystarczający.

Produkty objęte/uznane za objęte projektem inwestycyjnym

(278) Punkt 69 wytycznych KPR ma następujące brzmienie: „Dany produkt oznacza z reguły produkt, którego dotyczy projekt inwestycyjny. Jeśli projekt odnosi się do produktu pośredniego, a znacząca część produkcji nie jest zbywana na rynku, dany produkt obejmować może produkty stanowiące następne ogniwo w procesie produkcji”. Zgodnie z przypisem 64 do tego punktu „w wypadku gdy projekt inwestycyjny obejmuje produkcję kilku różnych produktów, wymagane jest uwzględnienie każdego z nich”.

(279) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja uznała olej napędowy i ciężką benzynę za produkty bezpośrednio objęte projektem inwestycyjnym. Ponieważ najwyraźniej cała wyprodukowana ciężka benzyna została wykorzystana w prowadzonej przez Petrogal produkcji pochodnych ciężkiej benzyny, pochodne ciężkiej benzyny również uznaje się za objęte projektem inwestycyjnym. Komisja przyjęła stwierdzenie Portugalii, że pozostałe horyzontalnie powiązane produkty wytwarzane przez rafinerie (benzyna, skroplony gaz ropopochodny, olej opałowy, paliwo lotnicze i asfalt) nie były objęte projektem inwestycyjnym.

(280) Komisja zwraca uwagę na wyjaśnienie Komisji, zgodnie z którym rafinerie prowadzą działalność w oparciu o funkcję produkcji wielu produktów, w której wsad, ropa naftowa, jest przetwarzany na wiele produktów pośrednich (na przykład ciężką benzynę i próżniowy olej gazowy) i końcowych (na przykład benzynę i olej napędowy). Wiele produktów pośrednich natychmiast wykorzystuje się ponownie jako wsad („materiały wsadowe”) na różnych etapach procesu rafinacji, inne natomiast sprzedaje się na rynku lub wykorzystuje jako wsad w przemyśle petrochemicznym pierwszej generacji, na przykład ciężką benzynę stosuje się do produkcji węglowodorów aromatycznych. Techniczna funkcja produkcji zależy w szczególności od rodzaju stosowanej ropy naftowej (nie wszystkie gatunki ropy naftowej można przetwarzać w danych instalacjach) oraz od dokładnej konfiguracji technicznej rafinerii. Rafineria nastawiona na maksymalizację zysku próbuje zoptymalizować swoje zyski związane z szeregiem produktów,

czyli tzw. „marzę rafineryjną”, poprzez dostosowanie sposobu produkcji do różnych produktów, biorąc pod uwagę ograniczenia techniczne wynikające z funkcji produkcji (oraz rodzaju stosowanej ropy naftowej) oraz ceny wsadu i produktu. Możliwości dostosowania konfiguracji istniejącej rafinerii bez realizacji dodatkowych inwestycji są jednak bardzo ograniczone.

- (281) W ciągu ostatnich dziesięciu lat w sektorze rafineryjnym dokonał się szereg zmian strukturalnych. Coraz rzadziej stosuje się lżejsze gatunki ropy naftowej, a coraz częściej zastępuje się je cięższymi gatunkami. Jednocześnie popyt na rynku na olej napędowy (będący coraz częstszym zamiennikiem benzyny jako materiału napędowego) rośnie coraz szybciej. Popyt na olej opałowy stosowany do produkcji energii elektrycznej oraz w transporcie morskim natomiast maleje i przewiduje się, że nadal będzie malał (ponieważ do tych celów wykorzystuje się jego zamienniki, stosując technologie bardziej przyjazne dla środowiska). UE jest importers netto oleju napędowego oraz eksporterem benzyny (głównie na rynek amerykański, który prawdopodobnie będzie malał).
- (282) Jak wyjaśniła Portugalia i potwierdzili konkurenci nr 1 i nr 2, realizację projektu inwestycyjnego stymuluje, z jednej strony, fakt zezwolenia rafineriom na przetwarzanie cięższych gatunków ropy naftowej oraz, z drugiej strony, zmiana jego konfiguracji w sposób umożliwiający rafineriom produkcję większych ilości oleju napędowego i mniejszych ilości oleju opałowego.
- (283) Zgodnie z sekcją 2.2 olej napędowy i ciężka benzyna są produktami bezpośrednio objętymi projektem inwestycyjnym. Realizacja przedmiotowego projektu inwestycyjnego faktycznie przyczyni się do zwiększenia produkcji oleju napędowego (kosztem produkcji oleju opałowego) oraz produkcji ciężkiej benzyny, co według Portugalii jest nieuniknionym technicznym efektem ubocznym. Komisja zwraca uwagę na twierdzenie Portugalii, że horyzontalnie powiązane produkty wytwarzane przez rafinerie (benzyna, olej opałowy, paliwo lotnicze i asfalt) nie są objęte projektem inwestycyjnym.
- (284) W ramach formalnego postępowania wyjaśniającego Komisja ustaliła jednak, że inwestycja w nową instalację destylacji próżniowej oraz nową instalację do krakowania wstępnego w Matosinhos umożliwi również produkcję próżniowego oleju gazowego. Zwiększona produkcja oleju napędowego będzie odbywać się w Sines, gdzie materiałem wsadowym do nowej instalacji hydrokrakingu będzie próżniowy olej gazowy produkowany w rafineriach Matosinhos i Sines. W związku z tym próżniowy olej gazowy należy uznać za produkt bezpośrednio objęty inwestycją, ponieważ projekt inwestycyjny przyczyni się do znacznego zwiększenia jego produkcji w rafinerii Matosinhos.
- (285) Portugalia stwierdziła, że próżniowy olej gazowy będzie stosowany wyłącznie jako materiał wsadowy do instalacji hydrokrakingu w Sines. W związku z tym powinno się go uznawać za produkt pośredni wykorzystywany do zwiększonej produkcji oleju napędowego i nie powinno

się go poddawać odrębnej ocenie. Portugalia stwierdziła również, że konieczne stałe i pewne dostawy materiału wsadowego do instalacji hydrokrakingu o takich rozmiarach jak instalacja w Sines, nie mogłyby być zapewnione dzięki zakupowi niezbędnych ilości na rynku. Ma to związek z bardzo niewielkim rozmiarem oraz z dużą zmiennością otwartego rynku obrotu próżniowym olejem gazowym, będącego rynkiem kasowym. W związku z tym dostawy próżniowego oleju gazowego z Matosinhos do Sines nie skutkują wyłączeniem z dostaw osób trzecich.

- (286) Komisja przyznaje, że próżniowy olej gazowy uznaje się za produkt pośredni oraz że znaczna część wyprodukowanego próżniowego oleju gazowego nie jest przedmiotem sprzedaży na rynku (przy czym z dostaw nie są wyłączone żadne osoby trzecie). W takim przypadku, jak określono w pkt 69 wytycznych KPR, można stwierdzić, że jeżeli chodzi o nową instalację destylacji próżniowej oraz nową instalację do krakowania wstępnego w Matosinhos, przedmiotowy produkt, tj. olej napędowy, stanowi następną ogniwo w procesie produkcji.
- (287) Komisja zwraca również uwagę na opinię konkurenta nr 1, zgodnie z którą pozostałości hydrokrakingu można by uznać za produkt objęty projektem inwestycyjnym (zob. motyw 92). Jak wyjaśniła Portugalia, z uwagi na zastosowanie technologii izokrakingu produkcja tych pozostałości jest bardzo niewielka (zob. motyw 183), Komisja nie uznaje więc pozostałości hydrokrakingu za produkt objęty projektem inwestycyjnym.
- (288) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości co do tego, czy olej napędowy i ciężka benzyna są jedynymi produktami objętymi projektem inwestycyjnym, wskazując na fakt, że ciężka benzyna może być uznawana za produkt pośredni w rozumieniu pkt 69 wytycznych KPR oraz że pochodne ciężkiej benzyny mogłyby być produktami objętymi projektem inwestycyjnym i mogłyby zostać obowiązkowo objęte przeprowadzeniem testów na mocy pkt 68 lit. a) i b).
- (289) Portugalia przedstawiła następujące wyjaśnienia:
- termin benzyna obejmuje ciężką i lekką benzynę; ciężkiej i lekkiej benzyny nie można zastąpić ani w produkcji, ani jeżeli chodzi o zastosowanie,
 - ciężka benzyna jest produktem stosowanym jako materiał wsadowy w procesach rafineryjnych oraz w produkcji szerokiej gamy produktów chemicznych, nie tylko w produkcji węglowodorów aromatycznych,
 - projekt inwestycyjny umożliwi dodatkową produkcję ciężkiej benzyny w Sines: produkcja ciężkiej benzyny w rafinerii Sines wzrasta o [200–250] kiloton rocznie,

- większość ciężkiej benzyny wyprodukowanej w rafinerii Sines przewozi się do należącej do przedsiębiorstwa Petrogal rafinerii Matosinhos, w której przekształca się ją w reformat⁽⁶⁰⁾ wraz z ciężką benzyną przywiezioną z innych państw oraz z ciężką benzyną wyprodukowaną w samej rafinerii Matosinhos (średnio [650–700] kiloton w latach 2007–2009). Całkowita ilość ciężkiej benzyny wykorzystywanej w rafinerii Matosinhos do produkcji reformatu wynosi [1 000–1 050] ton (średnio w latach 2007–2009),
 - z całkowitej dodatkowej produkcji ciężkiej benzyny w Sines w ilości [200–250] kiloton [100–150] kiloton jest transportowane do Matosinhos (pozostałą część wykorzystuje się ponownie jako materiał wsadowy w procesie hydrokrakingu w Sines) w celu zastąpienia [100–150] kiloton przywożonej ciężkiej benzyny; ilość przywożonej ciężkiej benzyny wynosząca [250–300] kiloton przed realizacją inwestycji zmniejsza się do [100–150] kiloton, tj. o [50–60] %,
 - w 2009 r. 92 % przywozu ciężkiej benzyny pochodziło spoza EOG, a 8 % z EOG⁽⁶¹⁾,
 - własna zdolność produkcyjna rafinerii Matosinhos w zakresie ciężkiej benzyny (średnia produkcja w latach 2007–2009 wynosiła [650–700] kiloton) nie zmieniła się w wyniku realizacji projektu inwestycyjnego,
 - reformat jest produktem pośrednim do produkcji węglowodorów aromatycznych,
 - zdolność w zakresie produkcji reformatu nie zmieniła się w wyniku realizacji inwestycji,
 - reformat produkowany w Matosinhos stosuje się jako materiał wsadowy do instalacji do produkcji węglowodorów aromatycznych w Matosinhos,
 - w instalacji do produkcji węglowodorów aromatycznych prowadzi się produkcję szerokiej gamy podstawowych węglowodorów aromatycznych, w szczególności benzenu, toluenu, ortoksylenu, paraksylenu i rozpuszczalników,
 - zdolność produkcyjna instalacji do produkcji węglowodorów aromatycznych (średnia sprzedaż w latach 2007–2009 wynosiła [400–450] kiloton) nie zmieniła się w wyniku realizacji projektu inwestycyjnego i nie planuje się rozbudowy tej instalacji,
 - instalacja do produkcji węglowodorów aromatycznych jest niezależną częścią jednostki gospodarczej; wewnętrzna cena ciężkiej benzyny jest i po realizacji inwestycji nadal będzie ceną importową ciężkiej benzyny. Cena sprzedaży reformatu do instalacji do produkcji węglowodorów aromatycznych jest i po realizacji inwestycji nadal będzie wynosiła [10–20] % nominalnej ceny importowej benzyny (CIF NEW) plus [80–90] % nominalnej ceny eksportowej benzyny (RBOB USA), plus koszty transportu z Sines do Porto,
 - koszty surowca (ciężkiej benzyny) stanowiły około [90–100] % całkowitych kosztów produkcji węglowodorów aromatycznych. Dodatkowa produkcja ciężkiej benzyny w Sines stanowi około 14 % całkowitej ilości benzyny przetwarzanej na reformat,
 - podstawowe węglowodory aromatyczne sprzedaje się na rynku podmiotom sektora petrochemicznego po cenach rynkowych; Petrogal, którego udział w rynku jest mniejszy niż [0–5] %, odwzorowuje ceny wyznaczone przez inne przedsiębiorstwa na rynku węglowodorów aromatycznych w EOG. Całkowity obrót instalacji do produkcji węglowodorów aromatycznych przedsiębiorstwa Petrogal wyniósł około [] mln EUR w 2009 r. Po zakończeniu inwestycji [] % obrotu (około [] mln EUR, biorąc pod uwagę obrót w roku 2009) dotyczyłoby ciężkiej benzyny dodatkowo produkowanej w Sines.
- (290) Komisja zwraca uwagę, że zdaniem konkurenta nr 1 ciężka benzyna jest produktem pośrednim i że oceną należy objąć pochodne benzyny jako dane produkty.
- (291) Aby podjąć decyzję w sprawie przeprowadzenia testu przywzianego w pkt 68 lit. a) i b) w odniesieniu do pochodnych ciężkiej benzyny, niezbędne jest podanie wykładni sformułowania pkt 69 wytycznych KRP. Punkt 69 stanowi, że dany produkt obejmować może produkty stanowiące następne ogniwo w procesie produkcji, jeżeli produktem inwestycji jest produkt pośredni, a znacząca część produkcji nie jest zbywana na rynku. Takie sformułowanie dotyczy sytuacji, w których zakłócenia wobec konkurentów wynikające z udzielonej pomocy nie są odczuwalne lub są odczuwalne jedynie częściowo, na rynku produktu pośredniego, i są przenoszone na rynek produktu końcowego. Na podstawie informacji udzielonych przez Portugalię na temat definicji przedmiotowych produktów Komisja uznaje, że pomoc nie wpływa ani na wielkość produkcji, ani na jej koszty, ani na zachowania związane z ustalaniem cen instalacji do produkcji węglowodorów aromatycznych spółki Petrogal. Ponadto ilość dodatkowej ciężkiej benzyny wyprodukowanej w rafinerii Sines ma jedynie niewielkie znaczenie w porównaniu z ogólną ilością ciężkiej benzyny stosowanej do wytworzenia reformatu. Komisja uznaje zatem, że pomoc na przedmiotowy projekt inwestycyjny nie wpływa lub wpływa pośrednio i bardzo nieznacznie (poprzez pośrednie obniżenie ceny importowej ciężkiej benzyny, zob. następna sekcja) na rynki węglowodorów aromatycznych.
- (292) Komisja uznaje zatem za niewłaściwe przeprowadzenie testów przewidzianych w pkt 68 lit. a) i b) w odniesieniu do rynków węglowodorów aromatycznych.
- (293) Jednocześnie Komisja uznaje, że pomoc może wpływać na rynek ciężkiej benzyny, ponieważ w ramach projektu inwestycyjnego umożliwia się zastąpienie przywozu i zmusza się dostawców do znalezienia innych rynków zbytu ciężkiej benzyny. Komisja przeprowadziła zatem testy przewidziane w pkt 68 lit. a) i b) w odniesieniu do ciężkiej benzyny jako do przedmiotowego produktu.

⁽⁶⁰⁾ Zob. motyw 135, w którym zawarto informacje dotyczące reformatu jako produktu pośredniego.

⁽⁶¹⁾ 92 % ciężkiej benzyny wykorzystywanej przez Petrogal pochodzi z przywozu z państw spoza EOG (z Angoli, Egiptu, Ukrainy, Libii i Rosji), a 8 % z Francji i Niderlandów.

Właściwe rynki produktowe

- (294) Punkt 69 wytycznych KPR stanowi, że właściwy rynek produktowy obejmuje dany produkt i jego substytuty uznawane za takie przez konsumentów (na podstawie cech charakterystycznych produktu, cen lub przeznaczenia) lub przez producentów (dzięki elastyczności wykorzystania linii produkcyjnych).
- (295) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja nie mogła ustalić właściwego rynku dla przedmiotowego(-ych) produktu(-ów) ze względu na trudności w ostatecznej identyfikacji wykazu przedmiotowych produktów.

Olej napędowy

- (296) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja stwierdziła brak substytutów oleju napędowego z punktu widzenia konsumentów. Po stronie podaży występowały jednak wątpliwości co do substytucyjności w produkcji oleju napędowego, ponieważ elastyczność wykorzystania linii produkcyjnych mogłaby prowadzić do wytwarzania innych rodzajów produktów (głównie benzyny) w wyniku zmiany konfiguracji rafinerii.
- (297) Aby rozwiązać te wątpliwości, Portugalia stwierdziła, że przywoływana przez Komisję decyzja Komisji w sprawie połączenia⁽⁶²⁾ odnosiła się do innego kontekstu, w którym brak równowagi między podażą i popytem na rynkach benzyny i oleju napędowego był dużo mniejszy niż obecnie i w związku z tym nadal istniał jeszcze stopień elastyczności na poziomie przechodzenia z produkcji jednego z tych produktów na produkcję drugiego z nich. Zdaniem Portugalii od 2000 r. wraz z istotnym wzrostem popytu na olej napędowy zniknęły jednak te poziomy, na których dokonywano wyboru, i obecnie nie istnieje dodatkowa zdolność, aby sprostać temu popytowi.
- (298) O ile to wyjaśnienie nie wyklucza całkowicie możliwości wykorzystywania instalacji wytwarzających olej napędowy do produkcji benzyny, to jednak nierealistyczne wydaje się założenie, że przedsiębiorstwo mogłoby wydać ponad 1 mld EUR, aby zwiększyć swoją zdolność do produkcji benzyny, biorąc pod uwagę występowanie w Europie nadwyżki podaży w zakresie produkcji tego towaru. W różnych badaniach⁽⁶³⁾ wskazuje się na spadek popytu na benzynę i resztkowy olej opałowy oraz na wzrost popytu na olej napędowy na europejskim rynku paliw silnikowych. Ta zmiana w strukturze popytu spowodowała, że rafinerie wytwarzają nadwyżki produktów, na które zmniejsza się popyt i których wartość maleje, oraz niewystarczające ilości produktu, na który zwiększa się popyt i którego wartość wzrasta⁽⁶⁴⁾. Prze-

widuje się znaczny spadek konsumpcji benzyny w Europie w latach 2010–2030 w wyniku przejścia z samochodów z silnikami benzynowymi na samochody z silnikami wysokoprężnymi oraz wprowadzenia alternatywnych źródeł energii. W dostępnych badaniach wskazuje się również, że popyt na benzynę zmniejszy się ze względu na użytkowanie bardziej energooszczędnych samochodów w Stanach Zjednoczonych (stanowiących główny rynek eksportowy dla nadwyżki europejskiej) oraz przewidywaną rolę, jaką w przyszłości odegrają samochody elektryczne.

- (299) Komisja uważa zatem, że w tym konkretnym przypadku, w odniesieniu do tego rodzaju inwestycji i w świetle średniookresowego trendu na rynku tego produktu, za przedmiotowy produkt, również od strony podaży, należy uznać olej napędowy.

Ciężka benzyna i jej pochodne

- (300) Zgodnie z dyskusją dotyczącą przedmiotowych produktów drugim właściwym rynkiem produktowym, który należy omówić, jest rynek ciężkiej benzyny. W rafinerii Sines produkcja ciężkiej benzyny stanowi produkt uboczny powstający przy produkcji oleju napędowego, będącego czynnikiem napędzającym inwestycje. Ciężką benzynę stosuje się w produkcji szerokiej gamy produktów chemicznych, nie tylko do produkcji węglowodorów aromatycznych. W przypadku ogólnych zastosowań ciężkiej benzyny nie można jej zastąpić żadnymi substytutami. Komisja uznaje zatem rynek ciężkiej benzyny za właściwy rynek produktowy w odniesieniu do testów przewidzianych w pkt 68 lit. a) i b).
- (301) Komisja uznaje zatem, że właściwymi rynkami produktowymi w odniesieniu do testów przewidzianych w pkt 68 lit. a) i b) są rynki produktowe oleju napędowego i ciężkiej benzyny. W celach informacyjnych zostaną podane również dane dotyczące pochodnych ciężkiej benzyny.

Poziom, na którym należy przeprowadzić ocenę rynku

- (302) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja nie mogła stwierdzić, czy rynki te należy ocenić na poziomie sprzedaży *loco* rafineria, sprzedaży niedetalicznej czy detalicznej.

- (303) Konkurenci nr 1 i 2 uważają, że należy rozszerzyć właściwy rynek produktowy o detaliczną i niedetaliczną sprzedaż oleju napędowego (zob. motywy 93 i 116). Portugalia uważa, że w przypadku spraw dotyczących pomocy państwa, prawidłowym poziomem oceny jest poziom *loco* rafineria. W przepisach wytycznych KPR nie określono poziomu, na którym należy przeprowadzać testy przewidziane w pkt 68 lit. a) i b), a w szczególności test przewidziany w art. 68 lit. a) wytycznych KPR.

⁽⁶²⁾ Decyzja Komisji z dnia 7 sierpnia 1996 r. w sprawie dotyczącej połączenia COMP/M.727, BP/Mobil (Dz.U. C 381 z 17.12.1996, s. 8).

⁽⁶³⁾ Portugalia głównie odnosi się do różnych sprawozdań przedstawionych przez Purvin and Gertz, takich jak *Global Petroleum Market Outlook* z marca 2011 r.

⁽⁶⁴⁾ Jak przedstawiono na s. 46–47 sprawozdania przygotowanego Komisji Europejskiej przez Pöyry, *Survey of the competitive aspects of oil and oil product markets in the EU*, grudzień 2009 r. Badanie to zostało opublikowane na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Energii Komisji Europejskiej: http://ec.europa.eu/energy/oil/studies/oil_en.htm.

- (304) W zależności od analizowanej kwestii i leżącej u podstaw teorii szkody, w ramach polityki konkurencji sytuację konkurencyjną rynków ocenia się na różnych poziomach – na poziomie produkcji, dystrybucji (niedetaliczny) i na poziomie detalicznym. Uczestnikami rynku są, na przykład w przypadku sektora motoryzacyjnego, konsumenci i indywidualne podmioty gospodarcze prowadzące sprzedaż samochodów na poziomie detalicznym, podmioty gospodarcze prowadzące sprzedaż samochodów i dystrybutorzy samochodów na poziomie niedetalicznym, oraz dystrybutorzy i producenci na poziomie produkcji. W przypadku produktów, których dotyczy niniejsza decyzja, uczestnikami rynku są m.in. właściciele samochodów i stacje paliw na poziomie rynku detalicznego, stacje paliw i dystrybutorzy na poziomie rynku niedetalicznego, oraz rafinerie i dystrybutorzy na poziomie rynku *loco* rafineria.
- (305) W niniejszej decyzji poziom produkcji odpowiada poziomowi *loco* rafineria. Portugalia potwierdza, że rynek *loco* rafineria jest odpowiedni dla całego rynku oleju napędowego. Według Portugalii pojęcie „sprzedaż *loco* rafineria” obejmuje każdą sprzedaż dużej partii z natychmiastową dostawą (bezpośrednio w rafinerii) na rzecz przedsiębiorstw naftowych (w tym własnego przedsiębiorstwa Galp Energia), handlowców, podmiotów zajmujących się odsprzedażą lub dużych konsumentów przemysłowych, w tym przywóz oleju napędowego⁽⁶⁵⁾. Sprzedaż *loco* rafineria w Portugalii odpowiada wszystkim sprzedażom *loco* rafineria spółki Petrogal pomniejszonym o wywóz i powiększonym o przywóz do Portugalii. Strona podaży rynku *loco* rafineria w Portugalii obejmuje zatem Petrogal i rafinerie inne niż portugalskie wywożące swoje produkty do Portugalii, a, na przykład, strona popytu rynku oleju napędowego – różne łańcuchy dystrybutorów benzyny, takie jak Petrogal, Repsol, CEPESA i BP, które kupują od spółki Petrogal lub są przez nią zaopatrywane albo przywożą olej napędowy spoza Portugalii.
- (306) Głównym celem kontroli pomocy na inwestycje nie jest ochrona konsumentów (lub handlowców) przed niepożądanymi konsekwencjami zachowania antykonkurencyjnego, takiego jak ograniczanie nadwyżek konsumenckich przez kartele w ramach cen monopolistycznych lub nadużywanie dominującej pozycji rynkowej przez uczestników rynku. W rzeczywistości dzięki pomocy na inwestycje możliwy jest wzrost produkcji globalnej rynkowej, a zatem pomoc ta prowadzi do obniżenia cen, co na pierwszy rzut oka, co najmniej w perspektywie krótko- i średnioterminowej, jest korzystne dla konsumentów.
- (307) Celem realizowanym w ramach kontroli pomocy na inwestycje jest raczej ochrona innych producentów i gospodarek innych państw członkowskich przed nadmiernymi (tj. wykraczającymi poza poziom zakłóceń, który uznaje się za zgodny z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu) zakłóceniami wynikającymi z pomocy wpływającymi na konkurencję i handel. Ta konkurencja między producentami ma miejsce na poziomie produkcji i, w tym przypadku, konkurencja między rafineriami odbywa się na poziomie sprzedaży *loco* rafineria.
- (308) O ile celem standardowych pułapów pomocy regionalnej określonych na mapach pomocy regionalnej i ograniczenia intensywności pomocy na duże projekty inwestycyjne na podstawie pkt 60 wytycznych KPR jest wprowadzenie standardowego (a w zakresie dużych projektów) progresywnego poziomu ochrony przed takim zakłóceniem konkurencji i wpływem na handel, testy przewidziane w pkt 68 lit. a) i b) opracowano z myślą o wyłowieniu, do celów przeprowadzanej następnie dogłębnej oceny, potencjalnych przypadków szczególnego oddziaływania na konkurencję między producentami. W ramach testu przewidzianego w pkt 68 lit. b) bada się stopień, w jakim z pomocą na inwestycje wiąże się znaczny wzrost zdolności umożliwiający beneficjentom pomocy wprowadzenie ilości na rynek o bezwzględnej lub względnej tendencji spadkowej na warunkach korzystniejszych niż te, w obliczu których stoją konkurenci, którzy nie otrzymali pomocy. W ramach testu przewidzianego w pkt 68 lit. a) bada się stopień, w jakim pomoc na inwestycje wpłynie na utrzymanie, wzmocnienie lub stworzenie silnej pozycji na rynku przez beneficjenta pomocy, która mogłaby stać się przedmiotem nadużycia ze strony dominującego uczestnika rynku polegającego na przykład na zamknięciu dostępu do rynku. W obu sytuacjach konkurenci mogą stracić udziały w rynku na rynku na poziomie produkcji, doświadczyć spadku rentowności lub mogą zostać wyłączeni z rynku, natomiast potencjalni konkurenci mogą nie mieć możliwości dostępu do rynku.
- (309) Komisja uważa zatem, że testy należy przeprowadzić na poziomie produkcji. W praktyce decydująca jest sytuacja na rynku na poziomie produkcji, ponieważ w decyzjach w sprawie pomocy państwa dotyczących pomocy na rzecz infrastruktury produkcyjnej ocenia się wpływ pomocy na zakłócenia konkurencji między producentami i na handel między państwami członkowskimi. Ponadto można założyć, że sam fakt posiadania dużego udziału w rynku wyższego szczebla (*loco* rafineria) wiąże się z wystarczająco dużym prawdopodobieństwem ustalenia istotnego zakłócenia konkurencji, niezależnie od udziału w rynku niższego szczebla. W związku z tym sprzedaż oleju napędowego na poziomie detalicznym i niedetalicznym, nawet jeżeli mieści się ona w definicjach właściwych rynków produktowych zawartych w poprzednich, analizowanych przez Komisję, sprawach dotyczących połączeń⁽⁶⁶⁾, nie musi być uwzględniana do celów przeprowadzenia testów przewidzianych w pkt 68 lit. a) i b).
- (310) Testy przewidziane w pkt 68 lit. a) i b) pełnią rolę prostych filtrów służących do mechanicznego określenia

⁽⁶⁵⁾ Przykładowo w decyzji Komisji w sprawie dotyczącej połączenia COMP/M.4348, PKN/MAZEIKIU definiuje się rynek *loco* rafineria w następujący sposób: „Sprzedaż *loco* rafineria/ładunków stanowi pierwszy poziom dystrybucji i [...] należy ją odróżnić od mniejszej sprzedaży niedetalicznej paliw (stanowiącej drugi poziom dystrybucji). Sprzedaż *loco* rafineria/ładunków obejmuje sprzedaż dużych ilości przez rafinerie bezpośrednio w rafinerii lub dostarczanie ich za pomocą transportu pierwotnego (tj. zasadniczo koleją, rurociągiem, statkiem lub barką) do terminali klientów (zakładów magazynowania) w kraju lub zagranicą. Klienci, którymi są hurtownicy, przedsiębiorstwa handlowe lub wewnętrzne hurtownie rafinerii, zazwyczaj posiadają lub wynajmują duże zakłady magazynowania”.

⁽⁶⁶⁾ Zob. decyzja Komisji z dnia 31 października 2008 r. w sprawie dotyczącej połączenia Case COMP/M.5005 – Galp Energia/Exxon-Mobil Iberia (Dz.U. C 307 z 2.12.2008, s. 4).

sytuacji zagrożenia dla konkurencji i handlu. Celem następującej po nich dogłębnej oceny jest jednak szczególnie ocena tych zagrożeń. O ile zazwyczaj ta dogłębna ocena dotyczy sytuacji na rynku na poziomie produkcji, konieczne może okazać się, na przykład w przypadku zamknięcia dostępu do rynku, zbadanie wpływu pomocy na rynku niższego szczebla.

- (311) W związku z tym, uwzględniając praktykę decyzyjną Komisji w zakresie spraw dotyczących pomocy państwa w innych sektorach gospodarki⁽⁶⁷⁾, w szczególności w sektorze motoryzacyjnym, oraz fakt, że przedmiotowy projekt inwestycyjny dotyczy wyłącznie wydatków ponoszonych w ramach działalności rafinerijnej spółki Petrogal, do celów zastosowania testów przewidzianych w pkt 68 lit. a) i b), poziom *loco* rafineria jest jedynym właściwym poziomem w zakresie niniejszej decyzji.

Właściwy rynek geograficzny

Właściwy rynek geograficzny oleju napędowego

- (312) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości w kwestii, czy za właściwy rynek geograficzny oleju napędowego należy uznać rynek EOG, rynek regionalny (Półwysep Iberyjski) czy krajowy.
- (313) Portugalia uważa, że właściwy rynek oleju napędowego powinien być większy niż rynek krajowy i powinien być nim najlepiej rynek Europy Zachodniej lub EOG. Konkurenci nr 1 i 2 nie rozróżniają poziomu rynku, jaki ma być oceniony. Twierdzą oni, że właściwym rynkiem geograficznym powinien być rynek portugalski lub co najmniej rynek iberyjski.
- (314) W 1997 r. Komisja przyjęła obwieszczenie w sprawie definicji rynku właściwego do celów wspólnotowego prawa konkurencji („obwieszczenie”)⁽⁶⁸⁾. Obwieszczenie stanowi, że właściwy rynek geograficzny obejmuje obszar, na którym dane przedsiębiorstwa uczestniczą w podaży i popycie na produkty lub usługi, na którym warunki konkurencji są wystarczająco jednorodne oraz który może zostać odróżniony od sąsiadujących obszarów ze względu na to, że warunki konkurencji na tym obszarze znacznie się różnią.
- (315) Obwieszczenie opracowano jako instrument oceny na rzecz polityki ochrony konkurencji i kontroli połączeń. Opiera się ono na uprawnieniach dochodzeniowych dostępnych w ramach takiej polityki i nie ma bezpośredniego zastosowania do pomocy państwa. W obwieszczeniu wyraźnie uznaje się, że „ocena w przypadkach pomocy państwa skupia się raczej na podmiocie otrzymującym pomoc oraz danej branży/sektorze, niż na identyfikacji ograniczeń konkurencji, z którymi spotkał się podmiot otrzymujący pomoc”. W obwieszczeniu

stwierdza się jednak, że elementy wskazanego podejścia „mogą stanowić podstawę dla oceny przypadków pomocy państwa”.

- (316) Jak dotąd Komisja nie opublikowała jeszcze obwieszczenia w sprawie zasad i podejścia w zakresie definicji właściwego rynku produktowego i geograficznego w odniesieniu do przypadków pomocy państwa. Same wytyczne KPR nie obejmują wytycznych dotyczących sposobu, w jaki należy określać właściwy rynek geograficzny. W pkt 70 wytycznych KPR uwzględniono jednak sformułowanie, które zdaje się dawać pierwszeństwo ocenie na poziomie EOG: „Dla celów stosowania lit. a) [...] sprzedaż [...] zostaną zdefiniowane [...] — zwykle dla obszaru EOG — lub, jeśli informacje takie nie są dostępne lub właściwe, na podstawie ogólnie uznanej segmentacji rynku, dla której istnieją łatwo dostępne dane statystyczne”.
- (317) Odpowiednią definicję rynku geograficznego należy postrzegać w świetle leżącej u podstaw teorii szkody. Bezpieczne wydaje się jednak założenie, że celem testu przewidzianego w pkt 68 lit. a) wytycznych KPR w przypadku udziałów w rynku przekraczających 25 % jest ochrona konkurentów z EOG przed wyłączeniem z rynku, na którym prowadzą działalność, lub przed uniemożliwieniem im dostępu do tego rynku (wyparciem) w wyniku zachowania antykonkurencyjnego ze strony beneficjenta pomocy posiadającego władzę rynkową.
- (318) Do celów niniejszej decyzji nie jest istotne określenie dokładnego zakresu geograficznego rynku na poziomie produkcji, ponieważ udział w rynku spółki Petrogal przewyższa próg 25 % wyłącznie na rynku krajowym. Wystarczy sprawdzić, czy rynek krajowy jest właściwym rynkiem geograficznym. Rozważono argumenty wysunięte przez konkurentów, w związku z którymi Portugalia przedstawiła uwagi, w szczególności w odniesieniu do barier przywózowych i ograniczonej pojemności magazynowej. Stwierdzono, że definicja rynku geograficznego odchodząca od podejścia domyślnego, zgodnie z którym do celów testów przewidzianych w pkt 68 lit. a) i b) rynki definiuje się jako rynek EOG, i określająca rynek krajowy jako właściwy rynek geograficzny, jest uzasadniona tylko, jeżeli występują wyraźne przesłanki świadczące o tym, że rynek ten jest w znacznym stopniu zamknięty. Konieczna jest zatem ocena, czy istnieją bariery handlowe, które utrudniałyby przedsiębiorcom konkurującym ze spółką Petrogal na rynku niedetalicznym przywóz oleju napędowego z rafinerii spoza Portugalii, jeżeli ceny stosowane na portugalskim rynku *loco* rafineria są wyższe od cen odnotowywanych na większym rynku.
- (319) W tym kontekście stwierdzono, co następuje:

- olej napędowy sprzedawany na rynku portugalskim posiada taką samą charakterystykę techniczną co olej napędowy sprzedawany na rynkach sąsiadujących,
- na handel wewnątrz EOG nie nakłada się żadnych celów przywózowych,

⁽⁶⁷⁾ Zob. decyzje Komisji z dnia 29 kwietnia 2009 r. w sprawie dotyczącej pomocy państwa N 635/08 – Włochy – LIP – Fiat Sicily oraz z dnia 29 czerwca 2011 r. w sprawie dotyczącej pomocy państwa N 671/08 – Węgry – LIP – Pomoc dla Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Korlátolt Felelősségű Társaság.

⁽⁶⁸⁾ Dz.U. C 372 z 9.12.1997, s. 5.

- żadne ograniczenia regulacyjne ani administracyjne nie ograniczają przywozu do Portugalii,
- dane statystyczne przedstawione przez Portugalię (zob. motyw 195) wskazują na występowanie przepływów handlowych, zarówno przywozu do Portugalii, jak i wywozu z Portugalii do państw sąsiadujących. nastąpił spadek wywozu spowodowany wzrostem zapotrzebowania na olej napędowy w Portugalii,
- przywóz odbywa się zarówno z wykorzystaniem transportu morskiego, jak i transportu drogowego; ostatnimi laty wielkość przywozu w dużym stopniu zależała od wydarzeń zewnętrznych i znacznie w tym czasie wzrosła. Ze wzrostu przywozu wynika, że inne podmioty gospodarcze dysponują alternatywnymi rozwiązaniami w zakresie dostaw i posiadają zdolność do zastąpienia przywozem bezpośrednich dostaw z rafinerii spółki Petrogal. Z informacji przedstawionych przez Portugalię (zob. motyw 195) wynika, że było to szczególnie widoczne w 2009 r., w którym nastąpiło wstrzymanie produkcji na kilka tygodni po wypadku, do którego doszło w rafinerii Sines,
- Portugalia odrzuca zarzuty, zgodnie z którymi Petrogal kontroluje ponad 90 % istniejącej pojemności magazynowej i wyjaśnia, że pojemność magazynowa stron trzecich pokrywa zdolność realizacji dostaw 2,9 mln ton, co stanowi ponad 50 % rynku krajowego. Żaden konkurent będący stroną trzecią nie był zainteresowany kupnem dodatkowej pojemności magazynowej w momencie, w którym została ona wystawiona na sprzedaż,
- Komisja wezwała konkurentów do podania konkretnych przykładów potwierdzających występowanie przedmiotowych barier handlowych lub opisów sytuacji, w których doświadczali trudności w przywozie oleju napędowego, jednak nie przedstawili oni takich informacji.
- (320) W świetle braku konkretnych przykładów i na podstawie przedstawionych przez Portugalię informacji na temat pojemności magazynowej i przywozu, stwierdza się, że nie ma żadnych dowodów na faktyczne występowanie ograniczeń w zakresie dostępności pojemności magazynowej i innych barier w przywozie oleju napędowego.
- (321) Ceny oleju napędowego nabytego przez strony trzecie od spółki Petrogal na poziomie *loco* rafineria wydają się podobne do kosztów przywozu oleju napędowego do Portugalii. Jak sugerowała Portugalia na etapie zgłoszenia i jak określono w części 3.4.3 decyzji o wszczęciu postępowania, ceny na poziomie *loco* rafineria są ustalane według notowań cen produktów międzynarodowych i, w przypadku produktów rafineryjnych w Portugalii, według cen *Platts (Rotterdam)* dla regiony Europy Północno-Zachodniej powiększonych o marżę (transport, ładunek, ubezpieczenie, straty itd.). Sugeruje to szerszy rynek niż rynek krajowy (portugalski). Konkurenci będący stronami trzecimi nie przedstawili argumentów dotyczących cen *loco* rafineria stosowanych przez Petrogal, tylko ograniczyli się do uwag dotyczących władzy i pozycji rynkowej spółki Petrogal. Konkurent nr 1 zauważył, że stosunek łącznego przywozu oleju napędowego do jego wywozu jest zbyt niski, aby mógł wskazać rynek regionalny, jednak nie wskazuje na braki oleju napędowego lub sytuację, w której kontrola pojemności magazynowej przysparzałaby trudności konkurentom.
- (322) Konkurent nr 2 zauważył raczej (zob. motyw 109), że dzięki projektowi inwestycyjnemu spółka Petrogal przekształciłaby się w eksportera netto na inne rynki i wzmocniłaby swoją pozycję rynkową na Półwyspie Iberyjskim.
- (323) Nie można zatem stwierdzić, że właściwym rynkiem geograficznym oleju napędowego jest rynek krajowy, ponieważ wydaje się, że nie istnieją żadne ograniczenia pod względem przywozu oleju napędowego do Portugalii, ani pod względem wywozu do państw sąsiadujących. Właściwym rynkiem geograficznym jest zatem przynajmniej rynek regionalny, czyli Półwysep Iberyjski.
- Właściwy rynek geograficzny benzyny i jej pochodnych
- (324) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości w kwestii, czy za właściwy rynek geograficzny ciężkiej benzyny należy uznać rynek EOG, rynek regionalny (Półwysep Iberyjski) czy krajowy.
- (325) Portugalia uznała, że właściwym rynkiem geograficznym ciężkiej benzyny i jej pochodnych jest co najmniej rynek EOG, jeżeli nie rynek światowy. Konkurencji nie mieli zastrzeżeń do takiego określenia właściwego rynku geograficznego.
- (326) Zainteresowane strony nie odrzuciły uwag Portugalii, a ponieważ ciężka benzyna należy do towarów, których transport jest łatwy na długich dystansach przy niskim koszcie transportu, właściwym rynkiem geograficznym jest co najmniej EOG ⁽⁶⁹⁾.
- Test udziału w rynku na podstawie pkt 68 lit. a) wytycznych KPR:
- (327) Punkt 68 lit. a) wytycznych KPR stanowi, że Komisja przechodzi do przeprowadzenia dogłębnej oceny, jeżeli „beneficjent pomocy realizuje ponad 25 % sprzedaży danego(-ych) produktu(-ów) przed rozpoczęciem inwestycji lub będzie realizował ponad 25 % po przeprowadzeniu inwestycji”.

⁽⁶⁹⁾ Zgodnie z decyzją Komisji z dnia 10.07.2007 r. w sprawie dotyczącej pomocy państwa N 898/06 – Repsol Polimeros.

- (328) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja nie była w stanie potwierdzić, czy próg określony w pkt 68 lit. a) wytycznych KPR został przekroczony, ze względu na wątpliwości co do odpowiedniej definicji właściwego rynku produktowego i geograficznego oraz odpowiedniego poziomu oceny (poziom *loco* rafineria, poziom detaliczny, poziom niedetaliczny). Ponadto brak było danych na poziomie grupy (w tym udziałów w rynku ENI). Dane dotyczące pochodnych ciężkiej benzyny również były niedostępne.

Test udziału w rynku w odniesieniu do oleju napędowego

- (329) Z danych przedstawionych przez Portugalię wynika, że udział spółki Petrogal w rynku *loco* rafineria nie osiągnie 25 % na rynku regionalnym (Półwysep Iberyjski), co zostało już stwierdzone w decyzji o wszczęciu postępowania i potwierdzone przez Portugalię na etapie formalnego postępowania wyjaśniającego. Informacja ta dotyczy wyłącznie zdolności produkcyjnej spółki Petrogal, biorąc pod uwagę oświadczenie Portugalii, że ENI nie uczestniczy na poziomie *loco* rafineria w rynku Półwyspu Iberyjskiego. Również w Europie Zachodniej i EOG udział spółki Petrogal w rynku *loco* rafineria oleju napędowego na poziomie grupy (uwzględniając udziały w rynku ENI) jest niższy niż 25 %, co wynika z danych dostarczonych przez Portugalię (zob. tabele 6 i 7 poniżej).

Tabela 6

Łączne udziały w rynku Petrogal i ENI na rynku Europy Zachodniej (w mln ton/rok)

Przedmiotowy produkt	2007			2012		
	Sprzedaż Petrogal i ENI	Rynek Europy Zachodniej	Udziały w rynku Petrogal i ENI	Sprzedaż Petrogal i ENI	Rynek Europy Zachodniej	Udziały w rynku Petrogal i ENI
Olej napędowy	[]	243,6	[5–10] %	[]	252	[5–10] %

Tabela 7

Łączne udziały w rynku Petrogal i ENI na rynku EOG (w mln ton/rok)

Przedmiotowy produkt	2007			2012		
	Sprzedaż Petrogal i ENI	Rynek EOG	Udziały w rynku Petrogal i ENI	Sprzedaż Petrogal i ENI	Rynek EOG	Udziały w rynku Petrogal i ENI
Olej napędowy	[]	323,5	[5–10] %	[]	334,6	[5–10] %

- (330) Na podstawie danych liczbowych przedstawionych w tabelach 6 i 7 powyżej, stwierdza się, że sprzedaż przedmiotowego produktu przez Petrogal nie przekracza 25 % na rynku właściwym na poziomie regionalnym (Półwysep Iberyjski) ani w Europie Zachodniej, ani też na poziomie EOG, z uwzględnieniem udziałów w rynku *loco* rafineria na poziomie grupy ENI. W przypadku oleju napędowego próg określony w pkt 68 lit. a) wytycznych KPR nie został zatem przekroczony.
- (331) Ponieważ łączny udział w rynku ENI–Petrogal nie przekracza 25 %, nie jest konieczne rozważenie, czy ENI kontroluje udział w rynku spółki Petrogal w stopniu wymagającym uwzględnienia ich łącznego udziału w rynku.

Test udziału w rynku w odniesieniu do benzyny, informacje dotyczące pochodnych benzyny

- (332) Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez Portugalię większość rafinerii produkujących ciężką benzynę przetwarza ją wewnętrznie w ramach produkcji na potrzeby własne. Dane dotyczące udziałów w rynku przedstawione przez Portugalię do celów testu przewidzianego w pkt 68 lit. a) odnoszą się, zgodnie z wymogami testu, do sprzedaży w EOG, a mianowicie do rynku sprzedaży.
- (333) Aby zbadać, czy projekt inwestycyjny jest zgodny z pkt 68 lit. a) wytycznych KPR, należy zbadać i zweryfikować, czy udział w rynku spółki Petrogal przed i po projekcie inwestycyjnym przekracza 25 %.

Tabela 8

Udziały w rynku spółki Petrogal na rynku EOG (w kilotonach)

Przedmiotowe produkty	2007			2012		
	Sprzedaż Petrogal	Rynek EOG	Udziały w rynku Petrogal	Sprzedaż Petrogal	Rynek EOG	Udziały w rynku Petrogal
Ciężka benzyna	[]	49 172	[0–5] %	[]	49 769	[0–5] %
Pochodne ciężkiej benzyny:	[]	16 045	[0–5] %	[]	15 640	[0–5] %
— Benzen	[]	10 093	[0–5] %	[]	10 093	[0–5] %
— Ortoksylen	[]	681	[5–10] %	[]	606	[5–10] %
— Paraksylen	[]	2 169	[5–10] %	[]	2 169	[5–10] %
— Toluen	[]	2 503	[5–10] %	[]	2 173	[5–10] %
— Rozpuszczalniki	[]	599	[5–10] %	[]	599	[5–10] %

Tabela 9

Udziały w rynku ENI na rynku EOG (w kilotonach)

Przedmiotowe produkty	2007			2012		
	Sprzedaż ENI	Rynek EOG	Udziały w rynku ENI	Sprzedaż ENI	Rynek EOG	Udziały w rynku ENI
Ciężka benzyna	[]	49 172	[0–5] %	[]	49 769	[0–5] %
Pochodne ciężkiej benzyny:	nie dotyczy	16 045		nie dotyczy	15 640	
— Benzen	[]	10 093	[5–10] %	[]	10 093	[0–5] %
— Ortoksylen	[]	681	[5–10] %	[]	606	[10–20] %
— Paraksylen	[]	2 169	[0–5] %	[]	2 169	[0–5] %
— Toluen	[]	2 503	[5–10] %	[]	2 173	[5–10] %
— Rozpuszczalniki	nie dotyczy	599		nie dotyczy	599	

Tabela 10

Łączne udziały w rynku Petrogal i ENI na rynku EOG (w kilotonach)

Przedmiotowe produkty	2007			2012		
	Sprzedaż Petrogal i ENI	Rynek EOG	Udziały w rynku Petrogal i ENI	Sprzedaż Petrogal i ENI	Rynek EOG	Udziały w rynku Petrogal i ENI
Ciężka benzyna	[]	49 172	[0–5] %	[]	49 769	[0–5] %
Pochodne ciężkiej benzyny:	nie dotyczy	16 045		nie dotyczy	15 640	
— Benzen	[]	10 093	[5–10] %	[]	10 093	[5–10] %
— Ortoksylen	[]	681	[10–20] %	[]	606	[10–20] %
— Paraksylen	[]	2 169	[5–10] %	[]	2 169	[5–10] %
— Toluen	[]	2 503	[10–20] %	[]	2 173	[10–20] %
— Rozpuszczalniki	[]	599	[5–10] %	[]	599	[0–5] %

- (334) Na podstawie danych liczbowych przedstawionych w tabelach 8–10 stwierdza się, że spółka Petrogal sama i wspólnie z ENI posiada udziały w rynku nieprzekraczające 25 % w przypadku przedmiotowego produktu na właściwym rynku produktowym ciężkiej benzyny na poziomie EOG. Udział w rynku Petrogal nie przekracza 25 % również na rynkach substancji pochodnych.
- (335) Ponadto łączna produkcja wewnętrzna ciężkiej benzyny wykorzystywanej przez Petrogal w produkcji na potrzeby własne, czego nie oddają powyższe dane dotyczące udziału w rynku zawarte w tabeli 8, wynosi mniej niż [< 5] % wielkości rynku detalicznego EOG. Dodatkowa produkcja w rafinerii Sines wynosi około [< 5] %.
- (336) Na podstawie powyższego stwierdza się, że w przypadku ciężkiej benzyny nie przekroczono progu określonego w teście przewidzianym w pkt 68 lit. a).
- Wzrost zdolności na nierentownym rynku (na podstawie pkt 68 lit. b) wytycznych KPR)
- (337) Punkt 68 lit. b) wytycznych KPR stanowi, że Komisja przechodzi do przeprowadzenia dogłębnej oceny, jeżeli „zdolności produkcyjne osiągnięte w wyniku realizacji projektu stanowią ponad 5 % rynku, co potwierdzają dane o widocznej konsumpcji danego produktu, o ile średni roczny wskaźnik wzrostu jego widocznej konsumpcji w ciągu ostatnich pięciu lat nie przekraczał średniego rocznego wzrostu PKB w Europejskim Obszarze Gospodarczym”.
- (338) W punkcie 70 wytycznych KPR wyjaśnia się, że „dla celów stosowania pkt 68 lit. a) i b) sprzedaż i widoczna konsumpcja zostaną zdefiniowane na odpowiednim poziomie klasyfikacji Prodcum — zwykle dla obszaru EOG — lub, jeśli informacje takie nie są dostępne lub właściwe, na podstawie ogólnie uznanej segmentacji rynku, dla której istnieją łatwo dostępne dane statystyczne”.
- (339) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości w odniesieniu do od wszystkich przedmiotowych produktów, czy zdolność produkcyjna osiągnięta w wyniku realizacji projektu inwestycyjnego wynosiła ponad 5 % każdego rynku według danych o widocznej konsumpcji przedmiotowego produktu, a jeżeli tak, to czy średni roczny wskaźnik wzrostu widocznej konsumpcji przedmiotowego produktu w ciągu ostatnich pięciu lat (przed rozpoczęciem prac) nie przekraczał średniego rocznego wzrostu PKB w EOG.
- Wzrost zdolności na nierentownym rynku (na podstawie pkt 68 lit. b) wytycznych KPR) w przypadku oleju napędowego
- (340) Skumulowany roczny wskaźnik wzrostu (CAGR) widocznej konsumpcji oleju napędowego w EOG w latach 2001–2006 wyniósł około 2,12 % w ujęciu realnym lub 15,38 % w ujęciu wartościowym. Odpowiadający CAGR PKB EOG w latach 2001–2006 osiągnął poziom 2,06 % w ujęciu realnym (tożsamym z ujęciem ilościowym) i 4,12 % w ujęciu nominalnym (tożsamym z ujęciem wartościowym).
- (341) Wynika z tego, że rynku oleju napędowego nie można uznać za nierentowny, jeżeli uwzględni się CAGR, zarówno pod względem ilości, jak i wartości, porównany odpowiednio ze wskaźnikiem wzrostu PKB w ujęciu nominalnym i w ujęciu realnym. Nie jest zatem konieczne sprawdzenie, czy zdolność osiągnięta w wyniku realizacji projektu inwestycyjnego stanowi ponad 5 % przedmiotowego rynku.
- Wzrost zdolności na nierentownym rynku (na podstawie pkt 68 lit. b) wytycznych KPR) w przypadku ciężkiej benzyny i informacje dotyczące pochodnych ciężkiej benzyny
- (342) W celu zbadania, czy projekt inwestycyjny jest zgodny z pkt 68 lit. b) wytycznych KPR, Komisja musi sprawdzić, czy zdolność osiągnięta w wyniku realizacji projektu stanowi ponad 5 % rynku, co potwierdzają dane o widocznej konsumpcji przedmiotowego produktu, o ile średni roczny wskaźnik wzrostu jego widocznej konsumpcji w ciągu ostatnich pięciu lat nie przekraczał średniego rocznego wzrostu PKB w Europejskim Obszarze Gospodarczym”.
- (343) Portugalia dostarczyła następujące dane przedstawione w tabelach 11–13 poniżej. Dane liczbowe w kolumnie dotyczącej rynku EOG są takie same jak dane w tabelach dotyczących udziału w rynku oznaczonych jako rynek EOG (sprzedaż). Ponieważ wielkość rynku detalicznego (sprzedaż) jest mniejsza od wielkości widocznej konsumpcji z uwzględnieniem produkcji na potrzeby własne, dane dotyczące wzrostu zdolności produkcyjnej znacznie zawyżają wielkość tego wzrostu. Można zatem powiedzieć, że jest to najbardziej pesymistyczny scenariusz.

Tabela 11

Wskaźnik wzrostu zdolności produkcyjnej w rafinerii Sines na rynkach przedmiotowych produktów w EOG (w kilotonach)

Przedmiotowe produkty	Zdolność produkcyjna w 2007 r.	Zdolność produkcyjna w 2012 r.	Wzrost zdolności produkcyjnej	Rynek EOG w 2007 r.	Udział we wzroście zdolności na rynku EOG	CAGR widocznej konsumpcji
Ciężka benzyna	[]	[]	[]	49 172	[0–5] %	—
Pochodne ciężkiej benzyny:	[]	[]	[]	16 045	[0–5] %	—

Przedmiotowe produkty	Zdolność produkcyjna w 2007 r.	Zdolność produkcyjna w 2012 r.	Wzrost zdolności produkcyjnej	Rynek EOG w 2007 r.	Udział we wzroście zdolności na rynku EOG	CAGR widocznej konsumpcji
— Benzen	[]	[]	[]	10 093	[0-5] %	—
— Ortoksylen	[]	[]	[]	681	[0-5] %	—
— Paraksylen	[]	[]	[]	2 169	[0-5] %	—
— Toluen	[]	[]	[]	2 503	[0-5] %	—
— Rozpuszczalniki	[]	[]	[]	599	[0-5] %	—

Tabela 12

Wskaźnik wzrostu zdolności produkcyjnej w rafinerii Matosinhos na rynkach przedmiotowych produktów w EOG (w kilotonach)

Przedmiotowe produkty	Zdolność produkcyjna w 2007 r.	Zdolność produkcyjna w 2012 r.	Wzrost zdolności produkcyjnej	Rynek EOG w 2007 r.	Udział we wzroście zdolności na rynku EOG	CAGR widocznej konsumpcji
Ciężka benzyna	[]	[]	[]	49 172	[0-5] %	—
Pochodne ciężkiej benzyny:	[]	[]	[]	16 045	[0-5] %	—
— Benzen	[]	[]	[]	10 093	[0-5] %	—
— Ortoksylen	[]	[]	[]	681	[0-5] %	—
— Paraksylen	[]	[]	[]	2 169	[0-5] %	—
— Toluen	[]	[]	[]	2 503	[0-5] %	—
— Rozpuszczalniki	[]	[]	[]	599	[0-5] %	—

Tabela 13

Wskaźnik łączny wzrostu zdolności produkcyjnej (w rafineriach Sines i Matosinhos) na rynkach przedmiotowych produktów w EOG (w kilotonach)

Przedmiotowe produkty	Zdolność produkcyjna w 2007 r.	Zdolność produkcyjna w 2012 r.	Wzrost zdolności produkcyjnej	Rynek EOG w 2007 r.	Udział we wzroście zdolności na rynku EOG	CAGR widocznej konsumpcji
Ciężka benzyna	[]	[]	[]	49 172	[0-5] %	—
Pochodne ciężkiej benzyny:	[]	[]	[]	16 045	[0-5] %	—
— Benzen	[]	[]	[]	10 093	[0-5] %	—
— Ortoksylen	[]	[]	[]	681	[0-5] %	—
— Paraksylen	[]	[]	[]	2 169	[0-5] %	—
— Toluen	[]	[]	[]	2 503	[0-5] %	—
— Rozpuszczalniki	[]	[]	[]	599	[0-5] %	—

(344) We wszystkich przypadkach wzrost zdolności produkcyjnej produktów wymienionych w tabelach 11–13 stanowi mniej niż 5 % na właściwych rynkach produkcyjnych na poziomie EOG. Uznaje się zatem, że projekt inwestycyjny nie przekracza progu określonego w pierwszej części pkt 68 lit. b) wytycznych KPR.

7. WNIOSEK

(345) Na podstawie danych przedstawionych w motywach 278–344 projekt inwestycyjny nie przekracza progów określonych w pkt 68 lit. a) i b) wytycznych KPR dla przedmiotowych produktów. Nie jest zatem konieczne przeprowadzenie dogłębnej oceny pomocy po wszczęciu postępowania przewidzianego w art. 108 ust. 2 Traktatu.

(346) Podsumowując, proponowana regionalna pomoc na inwestycje na rzecz Petrogal spełnia wszystkie warunki określone w wytycznych KPR pozwalające uznać ją za zgodną ze wspólnym rynkiem na podstawie art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu. Nie jest zatem konieczna ocena, czy pomoc mogłaby zostać zatwierdzona na podstawie innych odstępstw przewidzianych w Traktacie.

(347) Portugalia w drodze wyjątku zgodziła się na przyjęcie niniejszej decyzji w angielskiej wersji językowej jako jedynej autentycznej wersji językowej.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. Pomoc państwa, którą Portugalia planuje przyznać spółce Petrogal w wysokości 160 484 007 EUR w wartości nominalnej (121 091 314 EUR po cenach obniżonych) i która odpowiada maksymalnej intensywności pomocy na poziomie 12,43 % po cenach obniżonych, jest zgodna ze wspólnym rynkiem zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu.

2. Niniejszym zezwala się zatem na wdrożenie pomocy państwa, o której mowa w art. 1 ust. 1. W przypadku odstępstw od planowanych wydatków kwalifikowalnych i od zgłoszonego harmonogramu przyznawania pomocy państwa Portugalia nie przekracza maksymalnej kwoty pomocy po cenach obniżonych w wysokości 121 091 314 EUR ani maksymalnej intensywności pomocy po cenach obniżonych na poziomie 12,43 %.

Artykuł 2

1. Portugalia przedstawia Komisji sprawozdania okresowe co pięć lat od daty przyjęcia niniejszej decyzji. Sprawozdania okresowe zawierają aktualne informacje dotyczące przydzielonych kwot pomocy państwa, wykonania umów o przyznaniu pomocy oraz wszystkich innych projektów inwestycyjnych rozpoczętych w rafineriach Sines lub Matosinhos.

2. Ponadto Portugalia przedstawia w terminie sześciu miesięcy od przyznania ostatniej transzy pomocy państwa według zgłoszonego harmonogramu przyznawania pomocy szczegółowe sprawozdanie końcowe zawierające informacje dotyczące wypłaconych kwot pomocy państwa, wykonania umów o przyznaniu pomocy oraz wszystkich innych projektów inwestycyjnych rozpoczętych w rafineriach Sines lub Matosinhos.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Portugalskiej.

Sporządzono w Brukseli dnia 3 sierpnia 2011 r.

W imieniu Komisji
Joaquín ALMUNIA
Wiceprzewodniczący